

vergadering **32**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 2 mei 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het voorstel van de minister om roken in voertuigen met kinderen te verbieden	
ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het beboeten van het roken in de auto in de aanwezigheid van kinderen	5
ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vervuiling van de Zenne vanuit Brussel	9
ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vraag naar een Belgische uitzondering voor de bietenteelt op het nakende Europese verbod op neonicotinoïden	12
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de manier waarop de Vlaamse Regering de regels rond handelsvergunningen met retroactieve kracht heeft ingevoerd en de gevolgen hiervan voor het Uplace-dossier	15
ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over reclame op de vrtnws.be-website van de openbare omroep	18
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de waarde van klassieke talen in het secundair onderwijs	20
ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het slim gebruiken van mobiliteitsdata via het Traffic Management as a Service (TMaaS)	23
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de toename van het aantal aanrijdingen met overstekend wild	25
ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderhoud van gewestwegen en lokale wegen en de coördinatie van wegenwerken, naar aanleiding van een recente VAB-enquête	28
ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de open brief van een aantal academici waarin de stopzetting en herziening wordt gevraagd van het complex project voor extra containercapaciteit voor de Antwerpse haven	30
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de mogelijke oprichting van een regionaal vervoersbedrijf	34

ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de niet-ondertekening van het protocol residentiële ouderenzorg door het Vlaams Onafhankelijk Zorgnetwerk (VLOZO)	
ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de niet-ondertekening van het protocol residentiële ouderenzorg door de commerciële woonzorgcentra	38
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	43
ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse sociale bescherming – 1474 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	43
Artikelsgewijze bespreking	61
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 24 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid – 1485 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	62
ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van de wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer – 1536 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	70
VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Jos Lantmeeters, Koen Van den Heuvel, Nadia Sminate, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van [...] over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft) – 1460 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	70
Artikelsgewijze bespreking	75
ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse sociale bescherming – 1474 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Aangehouden stemmings	75
Hoofdelijke stemming	79
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 24 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid – 1485 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	79
ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van de wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer – 1536 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	80

VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Jos Lantmeeters, Koen Van den Heuvel, Nadia Sminate, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van [...] over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft) – 1460 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4	
Hoofdelijke stemming	80
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	81
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	81
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	81
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	84
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	84

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Manuela Van Werde: ambtsverplichtingen;

Paul Van Miert: familieverbindingen;

Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Ann Soete, Freya Van den Bossche: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/26)

ACTUELE VRAAG van Jan Bertels aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het voorstel van de minister om roken in voertuigen met kinderen te verbieden

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het beboeten van het roken in de auto in de aanwezigheid van kinderen

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Minister, luchtkwaliteit is een heel belangrijke zaak. De cijfers die we vanmorgen hoorden van de Verenigde Naties met betrekking tot mensen die lijden aan de gevolgen van slechte luchtkwaliteit, bewijzen dat nog eens. De talrijke acties die nu gebeuren en de massale deelname aan het project CurieuzeNeuzen voor het meten van de luchtkwaliteit in Vlaanderen, tonen dit ook aan.

Zo is ook de luchtkwaliteit in de kleine ruimte van een auto belangrijk. Een recent rapport van de Stichting tegen Kanker toonde aan dat 36.000 kinderen dagelijks blootgesteld worden aan de gevaren van roken. Een belangrijk deel daarvan ligt aan het feit dat die kinderen passief meeroken op de achterbank van een auto. Het is niet meer verantwoord om dit toe te laten, want die 36.000 baby's en kinderen worden blootgesteld aan slechte partikels van de sigarettenrook. We weten dat er in de auto, in die kleine ruimte, tot 27 keer meer concentratie is aan kankerverwekkende stoffen dan normaal. De baby's en kinderen op de achterbank lijden daar geweldig onder en dat kunnen we niet meer verantwoorden.

Minister, recent hebt u een drastisch voorstel ingediend met betrekking tot een verbod op roken als er kinderen meerijden op de achterbank. Vanuit het principiële standpunt op het vlak van volksgezondheid is dat een goede zaak.

Hoever staat u met de invoering van uw drastisch voorstel met betrekking tot het verbieden van roken in de auto als er kinderen meerijden op de achterbank?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, roken in een besloten ruimte brengt inderdaad een piek aan fijn stof teweeg. De fijnstofdeeltjes dringen door tot diep in de longen. Wie rookt in een auto met gesloten ramen, brengt een concentratie aan fijn stof teweeg die driehonderd maal hoger ligt dan wanneer men niet rookt. Zelfs met open ramen is die concentratie nog twintig maal hoger.

We weten dat er in sigarettenrook zo'n 250 schadelijke stoffen zitten, waarvan een 50-tal kankerverwekkend. We moeten de kinderen inderdaad op een of andere manier beschermen als zij passief meeroken. We moeten de zwakkeren beschermen.

We vernamen dit weekend via de media dat u een voorontwerp van decreet klaar hebt om maatregelen te nemen op het regionale niveau. We weten dat men daar federaal ook al een tijdje mee bezig is, maar dat er niet echt vooruitgang wordt geboekt. Als u nu zegt dat we dit op Vlaams niveau zullen proberen, dan zijn we daar in elk geval blij mee. U weet dat we altijd blij zijn als we bevoegdheden naar de regio's kunnen halen.

Minister, we moeten natuurlijk wel zeker zijn. Welke argumenten hebt u, waarop baseert u zich om te onderbouwen dat dit wel degelijk een thema is dat we op Vlaams niveau kunnen aanpakken?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dames en heren, deze problematiek is aan bod gekomen naar aanleiding van een actuele vraag van mevrouw Franssen, die vroeg om actie te ondernemen als er federaal geen schot in de zaak kwam. Dat ligt daar inderdaad al een tijdje op de tafel, maar we zien dat het geen doorgang krijgt. Dit was toen heel breed gedragen in dit parlement. Alle fracties zijn toen tussengekomen om dit te ondersteunen. Daarom heb ik ervoor gezorgd dat er effectief op Vlaams niveau een initiatief is. De teksten zijn er. Ze liggen bij de Inspectie van Financiën (IF).

Waarop is dat gebaseerd? Natuurlijk op onze bevoegdheid voor de luchtkwaliteit en de atmosfeer. We zijn daar voor bevoegd namens de bijzondere wet tot hervorming der instellingen. In het decreet betreffende algemene bepalingen milieubeleid schrijven we de bepaling in dat er een verbod is. Waarom doen we dat? Omdat roken in de wagen inderdaad zeer schadelijk is voor kinderen. Daarnet hebben jullie aangegeven hoe schadelijk die slechte lucht in die kleine binnenruimte is wanneer er gerookt wordt en welke nefaste gevolgen dat kan hebben voor kinderen. Waarom ten aanzien van kinderen? Omdat die niet aan hun ouders kunnen zeggen: 'U mag niet roken, ik heb daar schade van.' Zeker baby's kunnen dat niet doen, maar wij gaan ervan uit dat ook kinderen hun ouders dat niet zomaar kunnen verbieden. In het belang van de goede luchtkwaliteit ligt dit voorstel op de tafel.

Ik verwacht heel snel een advies van de IF waarna dit richting Vlaamse Regering kan gaan. Gelet op het feit dat hier in het parlement alle fracties positief waren op het moment dat de actuele vraag is gesteld, ga ik ervan uit dat dat geen probleem zal zijn. (*Applaus bij CD&V*)

Jan Bertels (sp.a): Minister, u verwijst terecht naar het gesprek dat we hebben gehad op 22 november 2017 toen er kamerbrede steun was met betrekking tot een verbod van roken in de auto wanneer er kinderen op de achterbank zitten. Daar blijven wij ook bij. U zult onze steun hebben. Ik neem aan dat u die periode ondertussen hebt gebruikt om een voldoende juridische onderbouwing te vinden om dat verbod te kunnen uitvaardigen.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. Bij 'Kom op tegen Kanker' is men ook voorstander van een verbod voor het roken in de auto wanneer er kinderen op de achterbank zitten. Daar hecht men er nog een tweede belangrijk luik aan vast,

namelijk dat er een sensibiliserings- en informatiecampagne moet komen naar de rokers in de auto. U hebt op 22 november 2017 beloofd dat u met betrekking tot die sensibiliserings- en informatiecampagne actie zult ondernemen, samen met minister Vandeurzen. Maar heel dat tweede luik heb ik niet teruggevonden in het voorstel dat u afgelopen week hebt gelanceerd in de media. Waar zit dat tweede, evenzeer belangrijke deel met betrekking tot de sensibilisering en informatieverstrekking aan de rokers? (*Applaus bij sp.a*)

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, zoals ik al zei, is onze partij altijd blij als we oplossingen kunnen zoeken op het regionale niveau, op het niveau van de gewesten en de gemeenschappen. Dat is zeker ook hier het geval voor dit belangrijke dossier. Ook Wallonië heeft trouwens zelf al maatregelen genomen om dit probleem aan te pakken. Ik denk dat het goed is dat u dat ook probeert voor Vlaanderen. (*Applaus bij sp.a*)

Als ik uw argumentatie hoor in uw antwoord op mijn vraag of we zeker zijn dat we daar bevoegd voor zijn, dan denk ik dat dat inderdaad stand houdt als wij daar een oplossing voor zoeken. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me uiteraard graag aan bij de vraag. Ik dank ook de minister voor haar bevredigend antwoord.

We hebben inderdaad in november 2017 deze vraag hier al gesteld. Toen bleek dat er niet alleen een groot maatschappelijk draagvlak is voor dat rookverbod in wagens met kinderen. Dat is er bij 'Kom op tegen Kanker'. Er is ook een politiek draagvlak over alle partijgrenzen heen, in meerderheid en oppositie. Er is ook een internationaal draagvlak: al heel wat landen hebben een dergelijk rookverbod ingevoerd.

Wij stellen namens de CD&V-fractie de vraag aan de Vlaamse Regering om hier heel snel werk van te maken zodat dit verbod snel van kracht kan worden. (*Applaus bij de CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, kinderen kiezen er uiteraard niet zelf voor om in een auto te zitten waarin gerookt wordt. We vinden dat zij daar niet het slachtoffer van mogen zijn en hun gezondheid mag zeker niet worden geschaad. We steunen u zeer zeker in uw voorstel.

Minister, ik heb nog twee vragen. Plant u effectief extra sensibiliseringsacties? Hoe ziet u daadwerkelijk uw handhavingsbeleid?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Je rookt niet in het bijzijn van kinderen, niet in de auto, niet in huis. Dat doe je niet.

Minister, u hebt inderdaad onze steun om daar paal en perk aan te stellen. We zijn minder gehecht aan het feit of het nu een Vlaamse of een federale bevoegdheid is. We zijn blij dat we dat signaal geven. U doet dat in het kader van de luchtkwaliteit. U weet dat we vanuit Groen nog een paar voorstellen hebben in verband met de luchtkwaliteit voor onze kinderen.

Ik had dezelfde vraag als de vorige sprekers: hoe zult u het doen naleven? Hoe gaat u ervoor zorgen dat mensen dat beseffen? Hoe gaat u in de hoofden van die mensen dringen en duidelijk maken dat je niet rookt in het bijzijn van kinderen?.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Collega's, de auto is sowieso een plek waar de lucht het minst gezond is, onder meer door de uitlaatgassen die zich daar opstapelen. Als je daar nog eens in rookt, wordt het pas echt ongezond voor kinderen.

Minister, u hebt ook mijn steun voor dit aangekondigde verbod, maar ik verbaasde me wel een beetje over de berichtgeving over de strafmaat. Men had het over straffen tot 250.000 euro en tot twee jaar gevangenis. Dat lijkt mij bijzonder hoog. Dat verbaasde mij wel. Minister, u hebt een kans om dit nu te corrigeren of toch in de juiste proporties te plaatsen.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, bedankt voor de brede steun van bijna alle fracties in dit Vlaams Parlement voor het voorstel om het roken in de wagen te verbieden. Dat zou voor minderjarigen een heel belangrijke stap vooruit zijn.

Uiteraard is het feit dat we het verbieden en dat er sancties aan worden verbonden een eerste belangrijke stap naar sensibilisering. Ik heb dat ook gemerkt toen we maatregelen namen om het gehoor te beschermen en de geluidsnormen aan te passen. Het feit dat je dat verbiedt en dat er ook een sanctie aan verbonden is, is al heel belangrijk voor de sensibilisering. Maar natuurlijk is het dat niet alleen. Ik ben het eens met diegenen die zeggen dat je daar ook een volledige campagne aan moet verbinden. Uiteraard zal dat samen met mijn collega van Welzijn ook gebeuren. Hetzelfde hebben we trouwens ook gedaan voor de gehoorbescherming. We zien daar ook een trend: waar vroeger niemand oordopjes droeg, is dat bij de jeugd nu toch wel iets dat breed wordt gedragen. Dat moeten we ook bereiken met roken in de wagen. De mensen moeten vinden dat dat echt niet kan, er moet daar een belangrijke sociale controle op zijn.

Hoe gaan we dat nu handhaven? We schrijven een bepaling in in het handhavingsluik van het decreet betreffende de algemene bepalingen van het milieubeleid. De strafmaat valt onder de algemene bepalingen van de correctionele sancties. Dat kan gaan van 1 tot maximaal 250.000 euro. Dat is natuurlijk een algemene juridische bepaling, die voor alle correctionele straffen geldt. Ik ga ervan uit dat als je door de politie of de milieu-inspectie wordt betrapt bij het roken in de wagen terwijl het verboden is, dat dat uiteraard een veel kleiner en bescheidener bedrag zal zijn. Het kan ook zijn dat, wanneer er een proces-verbaal wordt opgemaakt, het federale parket seponereert en besluit om niet op te treden en geen boete te geven. Dan kunnen wij vanuit Vlaanderen een administratieve geldboete opleggen. Dat gebeurt ook veel. Die boetes zijn veel lager dan de bedragen die worden genoemd in de pers. Uiteraard zal niemand een boete van 250.000 euro krijgen voor die specifieke overtreding. Dat zijn de algemene bepalingen en het zal altijd afhangen van het specifieke geval, van het proces-verbaal dat wordt opgemaakt en van het al of niet herhalen van de fout. Die factoren zullen bepalen hoe hoog de sanctie is die zou worden opgelegd.

Collega's, ik hoop inderdaad dat we daar snel mee kunnen doorgaan, en dat we daar ook de sensibilisering naast kunnen leggen. Zo kunnen we in dit dossier een grote stap vooruit zetten. Dank u wel.

Jan Bertels (sp.a): Minister, u hebt ook van de sp.a-fractie alle steun om daar snel mee verder te gaan. We moeten onze Vlaamse bevoegdheden correct en goed gebruiken om ervoor te zorgen dat kinderen en baby's niet meer worden blootgesteld aan sigarettenrook in de auto. Ik ben ook blij dat u met betrekking tot de straffen wat rationaliteit en correctheid brengt. Door de in de pers geciteerde straffen wordt het voorstel natuurlijk een beetje ongeloofwaardig. Dat moet correct zijn. En dat hebt u nu gedaan. Daar hebt u ook onze steun voor.

U mag niet onderschatten dat er ook met betrekking tot roken een gezondheidskloof bestaat. U zegt wel dat we een algemene informatie- en sensibiliseringscampagne

zullen voeren, zoals we ook vroeger hebben gevoerd in verband met gehoorschade. Maar, minister, mijn vraag blijft dat u daar iets specifiek in wordt. U moet een specifiek actieplan opstellen samen met uw collega Vandeuren, want hier mogen we ook geen gezondheidskloof laten ontstaan of laten bestaan. We moeten die kloof gericht bestrijden met een concreet actieplan en geen vrijblijvend plan zonder meetbare concrete acties. Minister, maak daar ook zeker werk van zodat ook dat tweede luik van deze belangrijke gedachtewisseling kan worden uitgevoerd.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dat u een voorontwerp van decreet klaar hebt, hebben we inderdaad via de media vernomen. Ik ga er dus van uit dat u dat nog moet bespreken met uw collega's in de regering en dat dit inderdaad snel gebeurt, zodat we ook hier in dit parlement het debat over de inhoud ten gronde kunnen voeren. *(Applaus bij N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Nevens aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vervuiling van de Zenne vanuit Brussel

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, niet alleen de luchtkwaliteit in de wagen is belangrijk, ook de waterkwaliteit in de Zenne is dat. En waarom is die belangrijk, minister? Die is belangrijk omdat er vandaag nog steeds rioolwater vanuit Brussel wordt geloosd in de Zenne.

Dat verhaal is niet nieuw. Maar naar aanleiding van een vraag van uw partijgenoot aan minister Fremault, wilde ik u ondervragen. Want opnieuw, voor de derde maal, hebt minister Fremault een belofte gedaan. En ze heeft u de belofte gedaan ervoor te zorgen dat het probleem van de lozingen in de Zenne eind 2017 zou worden opgelost. Opnieuw heeft zij u daarna een belofte gedaan en gezegd: 'Dat zal niet lukken. We zullen het probleem begin 2018 aanpakken.' En vandaag heeft ze een nieuwe belofte gedaan, namelijk dat het probleem halfweg 2019, april 2019, zou worden opgelost.

Minister, mijn vraag is zeer eenvoudig: wat is uw bekommernis om de waterkwaliteit van de Zenne, zoals die vandaag is, in ere te herstellen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we hebben daarover in de commissie inderdaad al een aantal keer van gedachten gewisseld. En u weet dat, als er zich een incident voordoet in Brussel, wij, als dat nodig is, absoluut optreden. Ik denk aan een aantal jaren geleden, toen we inderdaad een rechtszaak zijn aangegaan ten aanzien van Brussel, omdat er een massa vervuild water richting Vlaanderen kwam.

In dit geval wordt er heel grondig gemeten door de Vlaamse Milieumaatschappij. En als er zich inderdaad een probleem voordoet van calamiteiten, zal er ook worden opgetreden en worden er ook processen-verbaal opgesteld.

Ik heb begrepen – en ik heb dat ook in de commissie gezegd – dat Brussel nu inderdaad de stappen heeft gezet. Zij moeten nu de aanbesteding doen – het vraagt wat tijd om dat te doorlopen – op basis van de regelgeving die er is. Ik heb begrepen dat men aan die nieuwe installatie zou beginnen te bouwen vanaf september dit jaar, wat dan inderdaad in de loop van 2019 tot een definitieve installatie moet leiden.

Op zich is het goed nieuws dat die stap is gezet. En uiteraard – nogmaals – blijven wij dat goed opvolgen. We hebben een heel puntmeetnet. We kunnen alles

dus heel goed monitoren vanuit de Vlaamse Milieumaatschappij. Ik herhaal: als er een probleem is, als er echt pieken zijn van grote vervuiling die rechtstreeks kunnen worden gelinkt aan die overstorting, hebben mijn diensten de opdracht om zo snel mogelijk een proces-verbaal op te stellen.

Bart Nevens (N-VA): Minister, dat is het antwoord dat u reeds gaf in de commissie, namelijk dat er inderdaad een opvolging is.

Een studie van de ULB heeft uitgewezen dat er gemiddeld één dag op twee een probleem is met de waterkwaliteit van de Zenne. Dat is nefast voor de biodiversiteit in de Zenne. En de oorzaak is een nalatigheid, namelijk geen onderhoud van de grootste riool van België gedurende tien jaar.

Minister, ik hoor u ervoor pleiten om maximumboetes tot 250.000 euro op te leggen voor de luchtkwaliteit. Ik zou dan ook graag hebben dat u vandaag hetzelfde doet voor de waterkwaliteit in de Zenne en dat u dwangsommen eist per dag dat de waterkwaliteit van de Zenne achteruitgaat en er zich problemen voordoen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, het overstortprobleem van de Zenne is inderdaad een problematiek die we al meermaals hebben besproken in de commissie. Het is inderdaad van heel groot belang voor de waterkwaliteit, die zeer streng wordt gecontroleerd en toekomstgericht nog zeer nauwgezet zal moeten worden gecontroleerd.

Minister, u hebt ook te kennen gegeven dat er een Europees project zal zijn, met name het bufferbekken dat zal worden geïnstalleerd ter hoogte van de drie gewesten, waardoor toekomstgericht het overstortprobleem zal worden verkleind.

Het gaat over zeer grote budgetten, er zal daarin een tiental miljoen euro geïnvesteerd worden. Kunt u wat dat betreft voor alle parlementsleden hier nog eens de juiste timing vermelden?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, deze discussie is niet nieuw en uw antwoord is niet nieuw. Het is ook het enige antwoord dat u kunt geven. In zijn diepste dromen hoopt de heer Nevens misschien alles te kunnen afdammen en het naar Brussel te laten vloeien. Daar valt misschien zelfs wel iets voor te zeggen.

Minister, als u terecht zeer nauwgezet monitort, is het dan geen optie om in dit geval voor een soort 'name and shame' te gaan en, dag na dag, elke keer opnieuw, die cijfers te publiceren? Bij mijn weten is er geen dagelijkse publicatie, bijvoorbeeld op een website, waar je iedere dag kunt zien wat de werkelijke resultaten zijn. Die zijn inderdaad beschamend, daarover ben ik het absoluut eens met de heer Nevens. Het moet stoppen, en het is al meer dan te laat. Plaats het Brusselse Gewest voor zijn verantwoordelijkheid. We hebben het meetnet, we hebben de gegevens. Waarom maken we niet elke dag bekend of er overschrijdingen zijn? Finaal kan dat misschien meer druk op de ketel zetten, in de hoop dat volgend jaar eindelijk alle beloften nageleefd zullen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Proper water moet een evidentie zijn. Wat er nu gebeurt, mijnheer Nevens, is inderdaad niet aanvaardbaar. Sinds 2007 is er een zuiveringsinstallatie. Dat heeft het water properder gemaakt, maar wanneer het regent, krijg je overstroming en vervuiling. In principe moet de collector ieder jaar proper worden gemaakt. Het is niet aanvaardbaar dat het zo lang duurt voor dat

opgelost wordt. Ik hoop dat, nu Vivaqua een nieuwe voorzitter heeft na het vertrek van de heer Mayeur, het een performanter waterbedrijf zal worden, dat er een jaarlijks onderhoud wordt gedaan en dat we proper water krijgen in de Zenne. Ik wil er niet op aansturen, zoals de heer Tobback, dat we het vieze water dan maar in Brussel moeten lozen. Het water moet gewoon proper zijn en proper blijven.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): De waterkwaliteit van de Zenne is de voorbije tien jaar veel verbeterd. Er is meer vis aanwezig in de Zenne, dat is een goede zaak. Maar het blijft inderdaad, mijnheer Nevens, een bijzonder vuile rivier. Het is ook moeilijk om op dat vlak verbetering te krijgen.

Het gaat niet alleen over het overstromingsprobleem dat voor vervuilingsspieken zorgt, maar ook om de algemene vervuiling in de Zenne. Het slib is heel erg vervuild. Brussel zal daar moeten in investeren. Minister, u zult het beleid van de Brusselse Regering moeten opvolgen en u zult ze moeten aanmanen om er alles aan te doen om de Zenne properder te maken. Dat heeft inderdaad een impact op Vlaanderen: de Zenne loopt in Vlaanderen en mondt uit in de Dijle. Het is dus zeker ook in het belang van Vlaanderen dat de Zenne properder wordt.

Minister Joke Schauvliege: In 2009, toen ik pas minister was, werd de waterzuiveringsinstallatie in Brussel plots stilgelegd. Doordat ze niet meer werkte, kwam er massaal vuil water in de Zenne terecht. We zijn toen meteen naar de rechtbank gestapt. Wanneer u nu zo hard aandringt om dit probleem gerechtelijk aan te pakken, moet ik u toch zeggen dat die rechtszaak uit 2009 vandaag nog altijd loopt en dat er nog geen uitspraak over is. Naar de rechtbank stappen is dus niet dé oplossing om op korte termijn actie te ondernemen. Het grote probleem zit hem in het feit dat het bijzonder moeilijk is om op die momenten aan te tonen dat de vissterfte heel specifiek toe te schrijven is aan wat er zich in die waterzuiveringsinstallatie heeft afgespeeld. Het is zeer moeilijk om de algemene milieuschade te definiëren en dat is het grote probleem waar we telkens mee geconfronteerd worden. Het is belangrijk dat we blijven aanmanen. We zien de resultaten. De aanbesteding is gelanceerd en de werken zullen starten in september. Er is inderdaad ook een nieuwe directie aangesteld vanwege het wanbeleid in het verleden met betrekking tot het water in Brussel. Dat is alvast een goede zaak.

We volgen dit allemaal bijzonder goed op. Als we vanuit de VMM met die meetpunten zouden vaststellen dat zich daar een calamiteit voltrekt of dat er zich massaal problemen voordoen die kunnen leiden tot vissterfte, zullen we uiteraard weer gerechtelijke stappen ondernemen.

Mijnheer Tobback, ik zal bij de Vlaamse Milieumaatschappij navragen of het tot de mogelijkheden behoort om dat misschien dagelijks bekend te maken. Ik zal die boodschap zeker overbrengen en kijken wat technisch kan. Ik zal ook het antwoord van onze diensten aan u bezorgen.

Naast dat specifieke geval, klopt het natuurlijk, mevrouw De Vroe, dat we een Europees project hebben binnengehaald waarbij we over de grenzen van het gewest heel wat extra investeringen doen om de waterkwaliteit te verbeteren, maar ook extra bufferbekkens aan te leggen. Daar zijn inderdaad miljoenen voor uitgetrokken. Ook dat staat niet stil. Ik heb niet direct de exacte timing bij me, maar ik zal die via het secretariaat en de voorzitter aan u bezorgen. Het toont wel, mijnheer Nevens, dat uw bezorgdheid absoluut gedeeld wordt, dat ik uiteraard ook wil dat de waterkwaliteit in de Zenne nog veel verbetert – ze is al veel verbeterd, maar we zijn er nog niet – en dat we de Brusselse waterzuivering onder controle moeten krijgen en we daar blijven op hameren. Dat is trouwens een van de redenen waarom in het Brusselse parlement een van mijn partijgenoten de Brusselse minister aan de tand heeft gevoeld, net om haar voldoende aan te manen.

Bart Nevens (N-VA): Het is duidelijk dat mijn bekommernis uw bekommernis is. Het is duidelijk dat onze fractie dit niet wil loslaten. U hebt het zelf aangehaald: Brussel zat met een majeur probleem. Dat majeur probleem is opgelost. Wij hopen nu, nadat dat probleem is opgelost, dat er opnieuw werk kan worden gemaakt van een degelijk waterbeleid en dat we dus eindelijk recht hebben op proper water in de Zenne. De vissen zullen u daarvoor dankbaar zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vraag naar een Belgische uitzondering voor de bietenteelt op het nakende Europese verbod op neonicotinoïden

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, wij hebben een vraag: welke keuze zult u maken? Gaat u voor de bietensector en dus de landbouw of gaat u voor de bijen, het leefmilieu en de landbouw? Bijen zijn heel erg belangrijk, zowel voor ons leefmilieu en de biodiversiteit als voor de landbouw en de voedselveiligheid. We weten al jaren dat neonicotinoïden, of afgekort, neonics, heel erg schadelijk zijn. Ze tasten de hersenen van de bijen aan, waardoor die verlammen, met uiteraard massale bijensterfte tot gevolg. Die gevolgen zijn dan weer nefast voor onze biodiversiteit en onze landbouw.

De European Food Safety Authority (EFSA) wordt steeds kritischer. Begin dit jaar nog heeft ze alle studies, meer dan 1500, gebundeld. De conclusie is gewoon opnieuw: zeer erg nefast. In 2013 heeft Europa al een beperkt en tijdelijk verbod op drie neonicotinoïden ingevoerd. De bietenteelt en de koolzaadteelt hadden tot nu toe geen gevolgen van dit beperkte en tijdelijke verbod. Maar vorige week vrijdag hebben de experts van onze 28 lidstaten het licht weer op groen gezet voor een verbod op die 3 neonicotinoïden. 16 lidstaten hebben voor gestemd, 4 tegen en België heeft zich, wonder boven wonder, onthouden. De federale minister van Landbouw heeft ondertussen gereageerd dat hij inderdaad een uitzonderingsregeling zou willen om een overgangsmaatregel te vinden, onder andere voor de bieten- en koolzaadsector. Want, zo stelt hij, de alternatieven zijn mogelijk nog schadelijker dan de neonicotinoïden zelf.

Mijn vraag luidt: wat zult u doen om uw federale collega te bevragen of dit het standpunt is dat ons land zal innemen? Zult u hem overtuigen om toch maar ook andere lidstaten, zoals Frankrijk en Duitsland, te volgen en dat verbod in te voeren, in het belang van de landbouw en het leefmilieu?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: U verwijst terecht naar de federale collega. Het betreft hier een louter federale bevoegdheid. Het is zelfs zo dat er geen enkele consultatie is van de gewesten over het standpunt dat Europees wordt ingenomen over het al dan niet verbieden van een actieve stof, omdat dit een louter federale bevoegdheid is. Die vraag die u aan mij formuleert, zou u dus eigenlijk op het federale niveau aan de federale bevoegde minister moeten formuleren.

U vroeg me bij de inleiding van uw vraag waarvoor ik ga: voor de landbouw of alleen voor de bijen, of voor beide? Dan is mijn antwoord natuurlijk heel duidelijk: ik ga voor de beide. Het is perfect mogelijk om zo veel mogelijk ons leefmilieu, de natuur, de bijen te beschermen en ook zorg te dragen voor onze landbouw. Dat is altijd al mijn standpunt geweest. Ik heb daar altijd al voor gepleit, en dat zal ook niet veranderen, denk ik.

Ik heb ook gelezen in de pers dat de federale collega zegt een uitzondering te zullen vragen, onder andere voor de bietenteelt, denk ik. Ook wat dat betreft, komen we niet tussenbeide. Ik weet dat het niet zo is dat men in de landbouw-sector gekant is tegen het verbod zoals dat nu op tafel ligt. Uiteraard wordt er wel gewezen op een aantal zaken waarbij er alternatieven moeten zijn, maar nogmaals, het standpunt dat Europees zal worden ingenomen, is louter federale bevoegdheid. We worden zelfs niet geconsulteerd ter zake, omdat dat geen enkel raakvlak heeft met de Vlaamse bevoegdheden.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, ik neem akte van het feit dat dit federale bevoegdheid is. Dat klopt, maar ik denk dat het nooit kwaad kan om toch ook het standpunt van Vlaanderen, van die zesduizend Vlaamse imkers, maar vooral van onze bevolking, mee te delen aan de federale collega. Over overgangsmaatregelen zal er inderdaad federaal worden beslist, maar ik stel wel vast dat dit verbod er al jaren aan zit te komen, of het er nu komt met overgangsbepalingen of niet. Ik vraag me eigenlijk af of we in die jaren al hebben gebruikgemaakt van verder onderzoek om, met die alternatieven die er zouden moeten komen voor de neonicotinoïden, waarvan men nu beweert dat ze nog schadelijker zouden kunnen zijn, een alternatief te zoeken dat minder schadelijk is en beter is voor ons leefmilieu.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, in de vorige legislatuur was mijn partij, Open Vld, initiatiefnemer betreffende het actieplan ten voordele van de bijen. Uiteraard is mijn vraag: wat is de stand van zaken? Meer specifiek zou ik u nu echter naar aanleiding van uw antwoord de volgende vraag willen stellen. U zegt dat u voor de landbouw en voor de bijen gaat. Ik zou eigenlijk vandaag graag willen weten van u welke bijkomende ondersteunende maatregelen u zult nemen ten voordele van de bijenpopulatie.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, u zegt voorstander te zijn voor het gaan naar een echt gifvrije landbouw. Als we belang hechten aan biodiversiteit, belang hechten aan bestuivers, dan is dat toch wel een van de grote ambities die we zouden moeten hebben. Dan ligt een groot deel van de hefboomen daartoe wel degelijk op uw niveau, op Vlaams niveau, op regionaal niveau. Als u dat echt meent, dan zou ik u ertoe willen oproepen om dat bijvoorbeeld bij de vertaling van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) ernstig te nemen en daar verregaande stappen in te zetten. Indien het echt zo is dat u dat wilt doen, dan is de lijn die minister Ducarme nu volgt, eigenlijk volstrekt in tegenstrijd met het Vlaamse beleid, en dan hebt u met andere woorden alle argumenten in handen om hierover een belangenconflict in te roepen, als u dat echt meent. In het andere geval bent u alleen maar een paraplu aan het opentrekken, waarbij u zegt dat u er niks mee te maken hebt.

Als dit dus echt uw beleid is, dan is wat de minister federaal doet, daar radicaal tegen, en dan zijn de belangen geschaad van uw Vlaamse beleid, en van de Vlaamse belastingbetaler, en van iedere Vlaming die belang hecht aan bijen, of aan biodiversiteit én landbouw. Dan is het aan de Vlaamse Regering, en we zullen vanuit de oppositie graag mee tekenen, om daar een belangenconflict over in te dienen. Wilt u dat doen, ja of neen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, de sterke achteruitgang van de bijen is inderdaad een probleem dat we erkennen. Eindelijk wordt er eens een beslissing genomen en onze vriend Ducarme, onbekend in Vlaanderen, aarzelt weer. Minister, weet ik veel welke belangen hij dient, maar ik zou van u graag een eenvoudig en glashelder, duidelijk standpunt willen horen, dat in de media komt en dat u ook

overmaakt aan de heer Ducarme, waarin u zegt dat neonicotinoïden voor ons in Vlaanderen in de landbouw niet meer kunnen.

De sector zal zich aanpassen. U zegt zelf dat ze niet tegen een verbod zijn. Wel, zeg dat duidelijk, zeg het ook aan de Federale Regering waar uw partij deel van uitmaakt. Als minister van Landbouw en als minister van Natuur kunt u niet anders dan een duidelijke verklaring afleggen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, het zou natuurlijk absurd zijn dat we aan de ene kant eindelijk durven vast te stellen dat de neonicotinoïden schadelijk en zelfs desastreus zijn voor de bijen, en aan de andere kant nog snel een uitzondering zouden goedkeuren als het even niet goed uitkomt. Dat is natuurlijk politiek op zijn slechtst. Ik ondersteun in elk geval de oproep van de collega's om niet mee te gaan in het spelletje dat federaal minister Ducarme aan het spelen is. Misschien moet er een resolutie komen vanuit het Vlaams Parlement. Een duidelijk standpunt van de Vlaamse Regering kan zeker ook een meerwaarde zijn. Als we dit probleem au sérieux nemen, dan mogen we het hier echt niet bij laten.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, voor alle duidelijkheid, ik denk dat we niet moeten meegaan in een of ander standpunt. Ik heb daarnet gezegd dat het een federale bevoegdheid is, maar meer nog, Europa heeft gezegd dat het dat zal verbieden. Op dit moment is er een Europees verbod, en dat is een goede zaak. Ik zie dus niet in waar op dit moment het probleem zit.

Ik heb gehoord dat de federale minister een uitzondering wil vragen. Dat kan hij doen vanuit zijn bevoegdheid, maar ik heb dat nog nergens formeel gezien. We weten ook nog niet hoe dat verder zal lopen. Europees is de stap gezet naar een verbod.

Doen wij onderzoek naar mogelijke alternatieven voor een aantal producten, die eventueel nog zouden moeten worden gebruikt? Ja, uiteraard doen we dat. Dat heb ik al vaak gezegd in de commissie Landbouw. Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) doet onderzoek naar mogelijke alternatieven, maar we hebben ook de praktijkcentra die heel gericht onderzoek doen naar andere oplossingen die op het terrein kunnen gebeuren.

Collega's, ik kan u heus bevestigen dat landbouw de bijen nodig heeft. Als er geen bijen meer zijn, zal er ook geen landbouw meer zijn. Er wordt hier net gedaan alsof landbouw en bijen twee tegenovergestelden zijn. Als er geen bijen zijn, zal er ook geen landbouw meer zijn. Dat is ook de reden waarom er een actieplan bijen is, net om ervoor te zorgen dat de bijenpopulatie het beter doet. Uiteraard voeren we uit wat er in dat actieplan is afgesproken. We hebben onder andere een aantal beheersovereenkomsten met landbouwers, waarin zij bloemen op randen aanbrengen om zo aantrekkelijker te zijn.

Ik wil er ook op wijzen dat we jaarlijks een week van de bij organiseren in Vlaanderen om die thematiek heel breed bekend te maken aan de Vlamingen.

Collega's, het is een goede zaak dat die Europese beslissing is genomen. Sommigen zeggen dat we een belangenconflict moeten invoeren. Er is op dit moment geen federale beslissing die ervoor zorgt dat dit in het gedrang komt. Er is een Europees verbod, en dat is een belangrijke stap vooruit. Uiteraard zullen we verder inzetten op onderzoek naar alternatieven voor sectoren die ervan uit zouden gaan dat dit voor hen een groot probleem is.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister, ik ben blij dat u hebt gezegd dat de eigenlijke beslissing van de 28 lidstaten belangrijk is, en dat is die ook. Die beslissing is een verbod op de neonicotinoïden in het belang van iedereen.

Ik hoop dat u uw federale collega op de een of andere manier toch duidelijk kunt maken dat we dit verbod, die beslissing van Europa, in Vlaanderen willen respecteren. Dank u wel. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de vernietiging door het Grondwettelijk Hof van de manier waarop de Vlaamse Regering de regels rond handelsvergunningen met retroactieve kracht heeft ingevoerd en de gevolgen hiervan voor het Uplace-dossier

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Minister, op 26 april heeft het Grondwettelijk Hof een arrest uitgeschreven, waarbij het de Vlaamse Regering vraagt om een bepaling in het decreet op het Integraal Handelsvestigingsbeleid te schrappen. Die bepalingen zouden volgens het Grondwettelijk Hof de privébelangen van een persoon die een handelsvergunning heeft, dienen boven de publieke belangen van onder andere lokale overheden. Die schorsing komt er na een klacht van de stad Vilvoorde en gaat natuurlijk over Uplace.

Daarmee bevestigt het Grondwettelijk Hof wat mijn fractie al heel lang met stijgende verbazing en verontwaardiging waarneemt. Deze Vlaamse Regering heeft zich de afgelopen jaren in alles uitgeput om Uplace koste wat kost te redden. Nochtans is iedereen in Vlaanderen er allang van overtuigd dat het een heel slecht project is: slecht voor de handelskernen van Vilvoorde, Mechelen en Leuven, slecht voor de gezondheid van de omwonenden, slecht – zelfs een ramp – voor de mobiliteit op en rond de Brusselse ring.

Minister, dit is een belangrijke kwestie, dit dossier beheerst ons allang, mogen wij er dan ook van uitgaan, mogen de Vlamingen ervan uitgaan, dat het nu echt definitief over en out is met Uplace? Of plant de Vlaamse Regering toch nog andere reanimatiepogingen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Segers, ik was een beetje in de war door uw vraag, omdat u aan mij een vraag stelt over de handelsvergunningen en dat zit bij minister Muyters. Maar eigenlijk stelt u de vraag om te weten hoe het nu verder gaat met Uplace. Ik heb de vraag zo opgevat en zal in die zin antwoorden.

De regering heeft zo beslist over de handelsvergunningen en dat is goedgekeurd in het parlement. Maar eigenlijk heeft het Grondwettelijk Hof niet de hele regeling van de handelsvergunningen vernietigd, het heeft het luikje van de retroactiviteit eruit gehaald. Dat betekent dat de toegekende handelsvergunningen vervallen en dat men een nieuwe vergunning moet aanvragen. Als u mij vraagt: moet er een nieuwe handelsvergunning zijn voor een mogelijks Uplacedossier? Dan is het antwoord: ja. Als de initiatiefnemer van Uplace wil doorgaan met het project, zal die een nieuwe handelsvergunning moeten aanvragen. Dat is één zaak.

Twee, hoe moet het nu verder met Uplace? Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan werd vernietigd door de Raad van State zodat er op dit moment geen ruimtelijke context is om een initiatief zoals Uplace mogelijk te maken. Als de initiatiefnemer ermee wil doorgaan, zal het aan hem zijn om een project in te dienen dat conform is aan de ruimtelijke voorschriften zoals die vandaag voorliggen. U vraagt wat ik ga doen, maar het is aan de initiatiefnemer om al dan niet stappen te zetten. Op dit moment heb ik daar geen indicatie voor.

De gemeente Machelen heeft wel een stap gezet. U kent daar wel wat mensen, het zijn partijgenoten van u. We hebben een brief gekregen waarin Machelen vraagt dat de Vlaamse Regering een delegatie zou geven aan Machelen om een ruimtelijk initiatief te nemen zodat bepaalde activiteiten op het grondgebied van Machelen mogelijk zouden zijn. We hebben die aanvraag formeel ontvangen. We bestuderen nu of dit al dan niet tot de mogelijkheden behoort. Dat is vandaag de stand van zaken.

Ik heb geen glazen bol. Ik ben niet de initiatiefnemer. Wat dat betreft, kan ik u geen antwoord geven.

Katia Segers (sp.a): Zo dadelijk nog iets over die delegatiemogelijkheid, ik denk dat het altijd goed is om de lokale overheid te betrekken bij alles inzake ruimtelijke ontwikkeling.

Terugkomend op het arrest van het Grondwettelijk Hof, in de pers werd gesuggereerd dat – en dat is zeer lang gezegd – de wijzigingen in het decreet op maat van Uplace waren gemaakt. Zijn er nog andere dossiers waarvan de vergunningen aangevochten worden, die door dat arrest worden beïnvloed? Als die er niet zijn, wijst alles erop dat ze effectief op maat van Uplace werden geschreven. Kunt u dat verder toelichten?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister, ik herinner me die besprekingen in de commissie nog zeer goed. Het was niet de commissie waar u voor bevoegd bent, maar minister Muyters. Maar hij spreekt toch, neem ik aan, namens de Vlaamse Regering. Ik herinner me nog zeer goed de discussie waarbij de mensen die kritische bedenkingen plaatsten bij dat artikel toch wel verweten werd aan sfeerschepperij te doen en de zaken verkeerd voor te stellen.

Dus ik vind het zeer goed dat het Grondwettelijk Hof nu vaststelt – en zij hebben het zelfs over een voorkeursbehandeling voor een private speler – dat de Vlaamse Regering of toch een deel hiervan voluit voor die private speler is gegaan.

Belangrijk in uw antwoord op de vraag van mevrouw Segers, is het feit dat er een nieuwe aanvraag moet gebeuren. Ik heb de indruk dat de ontwikkelaar op het terrein Uplace zegt dat er niets aan de hand is en dat hij gewoon doorgaat. Ik vind het belangrijk dat u hier onderstreept dat er in dat geval een nieuwe aanvraag moet komen. Ik spreek echter in de zeer voorwaardelijke wijs, want ik ga ervan uit dat het er niet meer komt omdat het een heel slecht project is op heel wat vlakken en haaks staat op het eigen gepropageerde beleid van de Vlaamse Regering inzake handelskernversterking. Ik veronderstel dat het definitief over en uit is voor Uplace.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Collega's, ik wil graag iets kwijt. Wat het Grondwettelijk Hof heeft vernietigd, is exact wat in de commissie aan bod is gebracht. De heer Rzoska heeft daar ook naar verwezen. Ik zou graag hebben dat als er in de toekomst kritiek komt, ongeacht of die van de oppositie of van de meerderheid is, daar ook naar geluisterd wordt, want dit is exact wat is voorspeld. Wie er voordeel bij heeft dat dit allemaal zo slecht loopt, is mij niet duidelijk. Uplace in elk geval ook niet, want ik denk dat zij met de handen in het haar zitten. Dit is desastreus voor zowat elke ondernemer in Vlaanderen. Dus collega's, neem kritiek op dergelijke regelingen in het vervolg serieus.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Sanctorum, wij zullen kritiek altijd au sérieux nemen, maar verdachtmakingen dat voor een dossier in een bepaalde retroactiviteit zou worden voorzien, zullen we nooit au sérieux nemen en ook nooit pikken.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof is een positief arrest, want nu is eigenlijk het decreet Integraal Handelsvestigingsbeleid erdoor gekomen. Dat betekent dat gemeenten vanaf nu zelf een detailhandelsvestigingsbeleid kunnen voeren, en dat is historisch. Mijn fractie is heel blij met de beslissing van het Grondwettelijk Hof.

Minister, wat vereenvoudiging betreft, wordt op 1 augustus de socio-economische vergunning, de handelsvergunning, geïntegreerd in de omgevingsvergunning. Blijft die timing behouden? Het is immers belangrijk dat er één aanvraag en één vergunning komt voor alle mogelijke aspecten.

Mevrouw Segers, wat de toekomst van Uplace betreft, kunt u die vraag misschien beter stellen aan uw partijgenoten in Machelen. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister Joke Schauvliege: Ik sluit me gedeeltelijk aan bij de heer Ronse. De Vlaamse Regering heeft een nieuwe regeling uitgewerkt voor de handelsvergunningen. Wanneer men een nieuwe regeling uitwerkt, en er komt een federale bevoegdheid over naar Vlaanderen, dan is het logisch dat men met een soort van leemte zit en nagaat hoe dat kan worden opgelost. Dat is niet gebeurd à la tête du client. Dat is nu vernietigd maar, zoals de heer Ronse zegt, blijft de regeling overeind en is het de bedoeling om de voorziene vereenvoudiging ook verder te zetten.

Mevrouw Segers, het is me niet helemaal duidelijk waar u naartoe wilt. U vraagt of er nog andere dossiers getroffen zijn. Ik zal vragen aan minister Muyters of hij over een overzicht beschikt van alle handelsvergunningen die lopende zijn en die eventueel een impact zouden ondervinden van de uitspraak. Ik zal u dat overzicht zo snel mogelijk bezorgen.

Wat het Uplace-dossier betreft, is het aan de initiatiefnemer om verdere stappen te ondernemen. Wij bekijken momenteel de vraag van Machelen. Het gaat niet om een vraag om betrokken te worden – uiteraard werden de lokale besturen daar al bij betrokken – het gaat om een vraag tot delegatie. Dat betekent dat de Vlaamse overheid geen enkel initiatief meer neemt, maar dat Vlaanderen zijn bevoegdheid overdraagt aan het lokale niveau waar men dan autonoom de beslissingen neemt. Het gaat om een vraag tot delegatie, we hebben daar op dit moment niet over beslist, we hebben die vraag in ontvangst genomen en bekijken nu juridisch of die al dan niet kan worden ingewilligd.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik noteer dat u de dossiers, en eventueel ook andere dossiers die een impact hebben, voor ons gaat oplijsten. Ik kijk ernaar uit, want dat is wel een belangrijke vraag.

Het is wel heel merkwaardig om te zien hoe enthousiast u bent over het decreet als het Grondwettelijk Hof bepalingen gewoon vernietigt die echt op maat leken geschreven te zijn, en waarschijnlijk ook zijn, van één partij.

U weet dat intussen ook de ontwikkeling van het hele gebied on hold wordt gezet, en de andere dossiers worden als het ware ook gegijzeld. Ik hoor u zeggen dat, als de initiatiefnemer nog een andere aanvraag wil doen, hij dat zou kunnen doen. De Vlaamse Regering is natuurlijk ook via het brownfieldconvenant nog altijd geëngageerd in dit dossier. Ik denk niet dat iemand kan ontkennen dat de Vlaamse Regering haar engagement in dit dossier niet heeft genomen, integendeel. De Vlaamse Regering heeft zich onwaarschijnlijk uitgeput om het te doen slagen. Ik denk dat het tijd is om aan de heer Verhaeghe te zeggen: 'Wij hebben alles gedaan binnen onze macht en buiten onze macht om het dossier te doen slagen. Het lukt ons niet.'

Ik vraag aan de Vlaamse Regering om zich terug te trekken uit dit dossier. Geef het aan de gemeenten Machelen of Vilvoorde, zodat ze samen een gedragen visie kunnen ontwikkelen voor het conflict en de broodnodige ontwikkeling van het hele gebied.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over reclame op de vrtnws.be-website van de openbare omroep

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, collega's, reclame op de vrtnws.be-website kan niet. De VRT krijgt een dotatie en bovenop die dotatie is het toegelaten om inkomsten uit reclame te innen, weliswaar, collega's, met een plafond. De reclameboodschappen kunnen niet zomaar altijd en overal lukraak worden getoond of geplaatst. De vrtnws.be-website is bijvoorbeeld reclamevrij. Dat wil zeggen dat thematische sites rond nieuws of voor kinderen te allen tijde vrij moeten blijven van elke vorm van commerciële communicatie. En toch was er deze week reclame te vinden op de vrtnws.be-website. Dat kan niet. Het gaat over een artikel over het Eurosongfestival. Wanneer men tracht een fragment te bekijken, komt men onmiddellijk in contact – een voldongen feit – met wat wij een 'pre-roll ad'-reclameboodschap noemen. Je bent dus verplicht om reclame te ondergaan om dan te worden geïnformeerd. Dat kan niet, dat zijn de afspraken niet. Men kan zich dan afvragen wat de achterliggende gedachte is om deze reclameboodschap te tonen.

Minister, is dit geen inbreuk op het regelgevende kader van de VRT rond commerciële communicatie?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het gebeurde maandag, twee dagen geleden. Ik was ook wel verwonderd om wat u in uw vraag aanhaalt, online te zien. U hebt het al kort gezegd, ik herhaal het nog korter: de VRT mag inderdaad reclame werven bovenop haar publieke dotatie, maar er zijn plafonds aan verbonden, en het mag zeker niet voor nieuws. Die plafonds, dat weten we allemaal, zijn er om de concurrentie – want die is er ook en dat is op zich goed – met de private zenders redelijk te houden. Wanneer men hier nog verder op verkenning gaat in een grijze zone, dan kunnen er problemen van komen.

Ik heb onmiddellijk, zoals ik dat altijd doe bij dergelijke incidenten, uitleg gevraagd aan de VRT. Men heeft dat even opgezocht. Het blijkt te wijten aan een technisch mankement bij de uitrol van de nieuwe videoplayer voor vrtnws. De reclame is inmiddels en ook vrij snel verwijderd. Ik hoop, en ik ga ervan uit, dat het inderdaad een technisch incident is omdat het voor een groot bedrijf dat de VRT toch is, van een zekere professionaliteit moet getuigen dat zulke incidenten zich gewoon niet voordoen omdat ze niet conform de beheersovereenkomst zijn.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik volg u in het antwoord. Ik wil u daar ook voor bedanken. Laat één zaak buiten kijf staan: wij zijn fier op de openbare omroep, maar we willen dat ook blijven. Ik denk dat dat belangrijk is. Ik neem u even mee in de tijd, niet zo lang geleden: de lancering van VRT NU was vertraagd omwille van factoren. Dat is één vaststelling. Maar een belangrijke vaststelling was toen ook dat er niet zo zeer nauwkeurig werd omgegaan met het privacybeleid.

De lancering van VRT NWS werd tot tweemaal toe, omwille van redenen, vertraagd. Maar misschien nog belangrijker is dat toen de integratie van VRT NU niet volledig was. Dat had als consequentie dat men geen link had tot audiovisuele fragmenten. En laat dat nu werkelijk de kern zijn, het fundament van het audiovisuele van de VRT, het digitale traject.

Nu is het een derde voorval. Ik begin me vragen te stellen – en dat wil ik ook niet – rond de strategische uitrol van het audiovisuele en het digitale bij de VRT.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik ben het eens met de minister. Als het maar een technisch mankement is, tot daaraan toe. Het zou van een slechte houding getuigen als je je nieuwswebsite en je nieuwsuitzendingen op tv en radio zou omlijsten met reclame. Ik ben het ermee eens dat die reclamevrij zijn. En ik ben blij om te merken dat collega Bajart een goede klant en gebruiker van de VRT-website is. Het bewijst dat ze kwaliteit bieden in de informatieverbreiding.

Maar tegelijk moeten we natuurlijk wel stellen dat er een plafond is. Dat moet gerespecteerd worden. Dat wordt ook gerespecteerd. Overschrijdingen ervan worden aan andere bestemmingen toegewezen. Maar we moeten natuurlijk nuchter zijn, minister. Ofwel doteren we de VRT met een voldoende som, zodanig dat zij hun werk perfect kunnen doen, en niet de rolkranten moeten presenteren, zoals vandaag op Canvas. Ofwel moeten we iets meer reclame toelaten. Ik pleit voor het eerste, maar de beperkingen vandaag zijn wel heel stringent.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, dat er op de VRT-nieuwssite af en toe reclameboodschappen verschijnen, dat merkten wij ook al eind vorig jaar. Toen ging het met name over sportberichten. Als je via de nieuwssite naar sport ging, kwam je ineens automatisch op een ander platform terecht en daar kreeg je dan volop reclame in de maag gesplitst, alsof sport dan ineens geen nieuws meer zou zijn.

Wat ons betreft, is het in elk geval belangrijk dat de openbare omroep zich nauwgezet aan de afspraken in de beheersovereenkomst houdt, collega Caron. Dat is niet altijd een kwestie van te weinig middelen. Men moet zich nauwgezet aan de afspraken houden. Het is onze taak als parlement om erop toe te zien dat dat gebeurt.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Het is goed dat collega Bajart dit opmerkte, want het is inderdaad allemaal verdwenen. Wij waren gaan zoeken waar hij het precies over had. Reclame kan natuurlijk niet op nieuwssites. Dat weten we hier allemaal.

Misschien, minister, moet u het voor de duidelijkheid toch nog eens herhalen, want het ging nogal snel. Hebt u nu gezegd dat de VRT het onmiddellijk heeft weggehaald toen ze zagen dat dat technische mankement zich voordeed? Of pas nadat u de vraag stelde? Want dat zou niet zo mooi zijn. Dan moeten we het nog beter in het oog houden. Hebben ze dat onmiddellijk gedaan? Blijkbaar heeft collega Bajart het toch nog even kunnen zien. Welke tijdsperiode is eroverheen gegaan dat de reclame toch zichtbaar was?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u wel, collega Bajart, voor de vraag. Dank u wel, minister Gatz, voor uw antwoord. Een van de belangrijkste essentiële meerwaarden van de openbare omroep is natuurlijk dat het in de eerste plaats een reclamevrije haven is voor kinderen. We hebben ook gevraagd dat de nieuwssite reclamevrij zou zijn. En we zien dat ook het liefst zo behouden. De vraag van collega Caron is natuurlijk wel heel pertinent. Wij stellen heel hoge eisen aan de VRT.

Daarvoor moet de dotatie hoog genoeg zijn of moeten we toelaten meer reclame te werven. Ik ben ook geen voorstander van die tweede mogelijkheid, maar tegelijkertijd denk ik dat we, zeker in de aanloop naar de volgende beheersovereenkomst, goed moeten nadenken over wat we van de VRT willen wat we de VRT vragen. We moeten de mogelijkheid bieden het digitale platform te ontwikkelen. Het is belangrijk dat de VRT is waar de Vlamingen zijn. Tegenwoordig is dat

steeds meer digitaal. De mogelijkheden op dit vlak moeten toekomstgericht en 'future proof' zijn, zodat de VRT haar voorttrekkersrol kan blijven spelen.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Caron, ik dacht dat u het helemaal met mij eens was. Naarmate ik naar u luisterde, bleek dat iets minder het geval te zijn. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Mevrouw Segers, ik denk dat u de zaken scherper en juister hebt verwoord. We zijn van plan de VRT op digitaal vlak een belangrijke toekomst te geven, maar het is belangrijk dat de VRT zich aan de beheersovereenkomst houdt.

Mijnheer Vandaele, het is niet vertrouwenwekkend dat we dergelijke incidenten, hoe klein ze ook mogen zijn, met een bepaalde regelmaat moeten ervaren. We horen dan dat bepaalde bijkomende zaken moeten gebeuren.

Mijnheer Bajart, ik zie de openbare omroep even graag als u en vele andere aanwezigen, maar de VRT moet zich aan de beheersovereenkomst houden. Het is in haar eigen belang. Dit is belangrijk omdat 'pacta sunt servanda'. Contracten moeten worden nagekomen.

Mevrouw Brouwers, dit heeft enkele uren geduurd. Het is niet op eigen initiatief gebeurd. We hebben het gezien. Dat is niet zo goed. Het is snel gebeurd, maar eigenlijk moet de VRT dit sneller zien.

Ik wil besluiten met de vraag waarom het zo belangrijk is dat op de nieuwssite van de VRT geen reclame staat. Ten eerste staat dit in de beheersovereenkomst, maar dit zou nog als een gezagsargument kunnen worden afgedaan. Ten tweede is de VRT een groot, professioneel bedrijf dat zich dergelijke fouten niet met een zekere regelmaat kan veroorloven. Ten derde is er nog een andere reden. De Europese Commissie houdt de openbare omroepen steeds meer in de gaten. Er lopen gesprekken tussen de Vlaamse Regering, mijn kabinet en de Europese Commissie over de manoeuvreerruimte die openbare omroepen hebben en in de toekomst moeten hebben. Dat geldt niet specifiek voor de VRT, het gaat ook om andere Europese omroepen. De kern van wat openbare omroepen moeten doen, is het aanbieden van kwalitatief nieuws en dit zo veel mogelijk zonder reclame. Als we daar niet in slagen, hebben we niet veel argumenten meer ten aanzien van een aantal Europese administraties die ons nauwgezet op de vingers kijken. Het is dan ook belangrijk dat we de openbare omroep met een zekere liefde, maar ook met een zekere gestrengheid op de vingers kijken.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik dank iedereen voor de bijkomende opmerkingen in het debat. Het is duidelijk. De boodschap is dat de VRT, dat een professioneel bedrijf is en moet zijn, zich aan de afspraken moet houden en zo ver mogelijk weg moet blijven van dergelijke krakkemikkige lanceringen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de waarde van klassieke talen in het secundair onderwijs

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, ik heb net minister Gatz gehoord. Gelukkigen hebben een aantal onder ons klassieke talen gevolgd, want hij heeft gezegd dat 'pacta sunt servanda'. Zonder het te weten, heeft hij al een aanmoediging gegeven om te zeggen dat klassieke talen ook nu nog belangrijk zijn om in het Vlaams Parlement te kunnen volgen. Akkoorden met de VLD, excuseer, met de VRT moeten worden uitgevoerd. *(Gelach. Applaus.)*

Als N-VA-fractie, voor alle duidelijkheid, vinden we dat een beetje een valse tegenstelling wordt gecreëerd, alsof klassieke talen wetenschap, techniek, en science, technology, engineering, mathematics (STEM) in de weg zouden staan. Als N-VA hebben we er altijd voor gepleit wetenschap en techniek ook in het basisonderwijs voldoende aan bod te laten komen en om wetenschap en techniek in het basisprogramma te steken van alle leerjaren van de eerste graad van het secundair onderwijs.

Die klassieke talen hebben natuurlijk ook een meerwaarde, zowel cultureel, taal-analytisch, grammaticaal als filosofisch. Heel veel aspecten die je niet noodzakelijk met andere vakken kunt realiseren.

Het is wat jammer dat er in een soort van nuttigheidsgedachte wordt gesproken, alsof het ene wel nuttig is en het andere niet. Om dat te bewijzen heb ik een aantal cijfers bij. Je zou denken dat je in de economische wetenschappen in het hoger onderwijs de hoogste slaagkansen hebt als je economie hebt gedaan. Helaas, wie economie-moderne talen heeft gedaan, heeft een slaagpercentage van 53 procent. Maar wie Grieks-Latijn heeft gedaan en dus nul kennis van economie heeft gehad in het secundair onderwijs, heeft een slaagpercentage van 71 procent. Dus, klassieke talen is een goede voorbereiding op economische wetenschappen.

Minister, hoe kunnen we ervoor zorgen dat jongeren de waarde van klassieke talen en het nut, zo u wilt, van klassieke talen kunnen blijven inschatten en ervoor kunnen blijven kiezen? (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Daniëls, bedankt voor deze zeer interessante vraag. Ik ben het volledig met u eens dat de klassieke talen in ons onderwijs een zeer goede en vormende waarde hebben. U hebt de voordelen opgesomd. Ik zal u daarin zeker niet tegenspreken.

Als Vlaamse Regering geven we in de modernisering van het secundair onderwijs die we voor ogen hebben, volledige ruimte aan klassieke talen. Ik heb ooit eens een groep mensen gehad die dacht dat we Grieks zouden afschaffen. Daar is totaál geen sprake van. Nooit geweest.

Er zijn al in het eerste jaar verdiepmogelijkheden klassieke talen, zowel Latijn als Grieks. Klassieke talen is een van de basisopties in de eerste graad. Op de matrix secundair onderwijs staan de klassieke talen ook volledig beschreven. Iedereen zal met één oogopslag kunnen zien dat dit bestaat. Als we bovendien kijken naar het studieaanbod in de tweede en derde graad, dan komen Latijn en Grieks ook volledig voor bij de domeinoverschrijdende richtingen. Ze staan er niet als niche-richtingen, wat betekent dat scholen in de toekomst vrij kunnen programmeren. Dat is een heel goede zaak. Dit moet ook rust brengen in ons klassieketalenonderwijs. Er is geen enkele ambitie om, zoals u zelf zegt, het ene beter te vinden dan het andere, maar wel om het ene volwaardig te laten bestaan naast het andere.

Het was ook wel speciaal dat precies vandaag, terwijl men in Gent een optocht houdt voor het Grieks, mevrouw Chombar op de radio de waarde van het STEM-onderwijs beklemtoonde. Voor mij is het vrij duidelijk: een kind, een jongere kiest het beste voor de studierichting waarin hij/zij volledig zijn/haar talenten kan ontplooien. Klassieke talen kunnen daar zeker een voordeel bij zijn.

Voorzitter, ik heb daarnet gehoord dat u een interview gaf aan Villa Politica. U hebt zelf Latijn-Grieks gevolgd, maar u zei: "Ik weet er eigenlijk niks meer van." Ik vind dat verbazingwekkend, want Grieks komt echt wel voor in het dagelijkse leven. Ik geef u een paar voorbeelden.

De voorzitter: Uw spreektijd is om, minister. (*Gelach*)

Minister Hilde Crevits: Elke week moeten we hier luisteren naar een gamma van vragen. 'Gamma', waar komt dit vandaan? Het is goed dat onze collega's in het parlement aan deltadenken doen. Dat betekent helder en concreet formuleren. Misschien het mooiste bewijs dat Grieks hier permanent aanwezig is, is dat actuele vragen soms worden gesteld door omegavrouwen maar soms ook door alfamannetjes. (*Gelach. Applaus*)

Dus Grieks is voluit aanwezig.

De voorzitter: Quid nunc, mijnheer Daniëls?

Koen Daniëls (N-VA): Ik denk dat de minister duidelijk aangeeft dat onderwijs zowel het alfa als het omega is van onze maatschappij.

Ik ben blij dat u bijtreedt dat klassieke talen een waarde hebben, maar helaas wordt die valse tegenstelling wel gevoed. Ik heb vandaag de matrix gekregen die de grootste aanbieder van ons Vlaams onderwijs, het katholiek onderwijs, verspreidt onder zijn scholen. Zowaar, de domeinoverschrijdende aso is weg in die matrix. Wij hebben een matrix gemaakt die net transparant wilde zijn, domeinoverschrijdend aso, waarin zowel Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, economische wetenschappen als humane wetenschappen zijn opgenomen. Maar de grootste koepel in dit land zegt gewoon daar niet aan mee te doen. Op die manier worden er foute beelden gegeven aan leerlingen.

Meer zelfs, in de finaliteit lopen de lijnen van de domeinen gewoon door. Het domeinoverschrijdende is daar niet meer in te vinden. Vandaar mijn vraag, minister: hoe kunnen we ervoor zorgen dat de domeinoverschrijdendheid van richtingen zoals Grieks-Latijn wel degelijk ook in het grootste onderwijsnet van ons land overleefd blijft?

De voorzitter: De voorwaarde is dat u Latijn of Grieks hebt gestudeerd om zich te kunnen aansluiten.

De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Bij mij is dat niet het geval, voorzitter.

De vraag voor mij is: wie voedt valse tegenstellingen? De studie klassieke talen heeft voor ons nooit ter discussie gestaan. Ik heb die vraag ook nooit gehoord in de commissie Onderwijs. Klassieke talen schrappen, zou gewoonweg een verarming zijn. Wat voor ons wel fundamenteel is, is dat uitdaging en verdieping voor leerlingen niet enkel moet worden aangeboden via klassieke talen maar dat men daarbij rekening moet houden met iedereen zijn belangstelling en interesses en dat elke leerling recht heeft op sterk onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Mocht u vragen hebben over het Latijn of over het Grieks, ik wil u wel een paar uur gratis lesgeven. Dat herinnert me dan aan mijn eerste job na mijn afstuderen. Als ik u een plezier kan doen met een les Grieks of een les Latijn, dan zegt u het mij maar.

Collega Daniëls, om hier goed te volgen, moet je al een woordje klassieke talen kennen. Het ligt niet aan Open Vld als we het hebben over 'pacta sunt servanda'. Ik zou zeggen 'gnothi seauton' aan alle collega's in dat geval, als we het over het Grieks mogen hebben.

STEM en Grieks wordt inderdaad een valse tegenstelling genoemd, en terecht, terwijl de intrinsieke waarde van die klassieke talen absoluut niet ter discussie staat en zelfs zeer toekomstgericht is. Er zijn tal van IT-bedrijven die heel wat mensen

in dienst nemen die humane wetenschappen gestudeerd hebben, om tal van redenen. Creativiteit kan daar een van zijn. Bovendien leer je ook studeren met Latijn en Grieks. Ik denk dat het belangrijk is om dat te onderstrepen. Als alternatief duwt men dan vaak STEM naar voren. Maar, minister, vaak is daar geen leerplan voor, geen leerlijn en vertrekt dat eigenlijk vanuit een idee dat men wil moderniseren, zonder dat er een stevig onderbouwde visie is. Wat gaat u daaraan doen?

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal starten met een antwoord op de vraag van collega Brusseel. Sowieso wordt het eindtermenproces gevoerd. Als het van mij afhangt, moeten er zeker ook geïntegreerde STEM-eindtermen komen. Dat hoeven er niet zo veel te zijn om te starten. Dat zal garanderen dat je op een of andere manier aan die integratie doet, want STEM is natuurlijk wetenschappen, technologie, wiskunde en techniek, dus het geheel samen. U weet dat ook een groep binnen het STEM-platform zeer actief aan het werk is om die leerlijn goed te ontwikkelen. Dat is een werk dat nu langzaam maar zeker zijn gevolg kent en dat ook wel het STEM-onderwijs volwassen aan het maken is.

Collega De Meyer, u hebt natuurlijk wel een punt. Het belangrijkste is de leerling, en de leerling moet goede keuzes kunnen maken. De klassieke talen gaan niet weg uit ons onderwijs. Maar de concurrentie in studierichtingen die gevolgd worden, is dan misschien ook wel een beetje groter.

Collega Daniëls, ik heb de matrix ook gezien. We hebben contact opgenomen met de koepel waarnaar u verwijst. Voor mij is het van belang, en u mag dat overal uitdragen, dat de klassieke talen en alle aso-richtingen zoals ze vandaag bestaan, vrij programmeerbaar zijn. Dit betekent dat als je een domeinschool wilt worden, je elke aso-richting kunt programmeren binnen uw domeinschool. Dat is de oefening die men daar aan het maken is. Wij zullen dat als overheid ook zo blijven communiceren. Een school die een domeinschool wil zijn van bijvoorbeeld STEM, en die toch Latijn-Grieks wil aanbieden, dat is geen enkel probleem. Dat zal ook worden toegestaan. Niemand zal dat een school kunnen verbieden.

Koen Daniëls (N-VA): Dank u wel, collega's. Het is duidelijk dat degenen die STEM willen volgen, allicht ook in contact zullen komen met Pythagoras. Het is dan ook handig dat je wat meer weet over wie die man was, dan alleen iets over die zijden van die driehoek. Maar minister en collega's, waar ik me echt zorgen over maak, is dat in die matrix die al die scholen krijgen en die zal uithangen op de volgende infodagen, de klassieke talen opgesloten worden in het domein 'taal en cultuur', wat onrecht aandoet aan wat we weten uit de screening. Ik geef nog een voorbeeld, collega's. Wie economie-wiskunde heeft gedaan, heeft een slaagpercentage van 59,1 procent in natuurwetenschappen. Wie Grieks-Latijn heeft gedaan, heeft daar een slaagpercentage van 82,5 procent.

Minister, ik denk dat we krachtadig moeten optreden. Deze matrix, die werd goedgekeurd door dit parlement en deze regering, moet, met het oog op de transparantie van al die studierichtingen, in alle scholen in Vlaanderen worden uitgehangen, en geen enkele andere. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het slim gebruiken van mobiliteitsdata via het Traffic Management as a Service (TMaaS)

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik ben blij dat u gezond en wel opnieuw aanwezig bent.

De voorzitter: Even wachten, even wachten. (*Gelach*)

Orry Van de Wauwer (CD&V): U ziet er vandaag alleszins goed uit.

Minister, heel veel organisaties die beschikken over een heel grote set van data op basis van het gedrag van hun klanten en gebruikers gebruiken dit om hun dienstverlening aan te passen. Stelt u zich voor dat twee of meer van die organisaties die data met elkaar zouden delen om hun dienstverlening te verbeteren. Of, nog meer, stelt u zich voor dat al die actoren, zowel private als publieke, alle beschikbare data zouden delen of zelfs zouden bundelen en ter beschikking stellen aan de gebruikers, om zo een doordachte mobiliteitskeuze mogelijk te maken. Wel, in Gent gebeurt dit al. Het idee dat ik hier schets, was een idee van het Gentse Mobiliteitsbedrijf. Zij vonden een Gentse IT-start-up, die software ontwikkelde voor de ontwikkeling van een mobiliteitsdashboard waarop alle gebruikers in realtime informatie krijgen om een heel doordachte mobiliteit te kunnen maken. Ook De Lijn draagt hiertoe bij als publieke organisatie. Zo staat het ook in de beheersovereenkomst.

Minister, wat is uw huidige beleid, en wat is uw toekomstige visie wat betreft het delen van data tussen publieke en private spelers om de dienstverlening ten aanzien van de gebruikers te verbeteren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Sinds 2014 voert de Vlaamse overheid met het departement Mobiliteit en Openbare Werken een vooruitstrevend beleid, in die zin dat we zoveel mogelijk open data ter beschikking stellen. We begonnen in 2014 met een inventaris van alle mogelijke datasets die we ter beschikking kunnen stellen. Dat hebben we dan gedaan op een website: opendata.vlaanderen.be. Daar staat bijvoorbeeld informatie op over de reistijden en de files, maar evengoed over waar er kabels liggen. Ondertussen staan er 47 datasets ter beschikking op die website. Het is nog een work in progress, maar daar komen we later nog wel op terug. Het gaat om statische gegevens, bijvoorbeeld waar een kabel ligt – dat verandert niet om het uur. Maar anderzijds is er ook realtime informatie die wordt geüpdatet, zelfs om de 2 tot 3 seconden, bijvoorbeeld de rijstrooksignalering (RSS) die we gebruiken op de autosnelwegen. Dat wordt om de 2 tot 3 seconden geüpdatet. Je hebt ook de Variabel Message Sign (VMS), de informatie op die borden op de autosnelwegen. Dat wordt om de 2 tot 3 minuten geüpdatet. Dat staat allemaal ter beschikking van zowel publieke als private spelers. Dat willen we vooral doen: niet zelf applicaties ontwikkelen, maar zowel publieke als private actoren stimuleren om zoveel mogelijk open data ter beschikking te stellen.

We doen nog iets extra. We hebben nog een voltijds equivalent ter beschikking gekregen, een persoon die fulltime werkt om de resterende datasets die nog niet op die website staan ook op die website te plaatsen. We hebben ook ondersteuning gekregen via het interfederale ICT-orgaan, om te werken aan het op een gemeenschappelijke standaard brengen van alle realtime informatie van de openbare vervoersmaatschappijen: De Lijn, NMBS, TEC en MIVB. We willen dat allemaal in eenzelfde formaat aanbieden. We hebben daarvoor ongeveer 380.000 euro als ondersteuning gekregen. Dat wordt allemaal ingezet om dat allemaal aan te bieden in een en dezelfde vorm.

We willen dit dus maximaal stimuleren. Ik denk dat we binnen de Vlaamse overheid de beste leerling van de klas zijn op het vlak van mobiliteit en openbare werken. We willen dus niet zelf ontwikkelen, maar wel private en publieke actoren maximaal stimuleren om die open data te gebruiken om zelf allerhande applicaties te ontwikkelen.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Minister, ik denk inderdaad dat we niet ook nog eens zelf apps moeten gaan ontwikkelen. Er moet geen veelheid aan apps zijn, maar een locatie waar je alle informatie kunt vinden.

De Lijn is inderdaad een mooi voorbeeld, een voorloper van het openstellen, het beschikbaar stellen van de data. Het is heel belangrijk dat we de koppeling hebben met al die private actoren. Ziet u daar nog een rol voor uzelf weggelegd om ook private organisaties ervan te overtuigen die data ter beschikking te stellen? In Gent is dat gebeurd met de Europese subsidies. Verschillende wereldsteden kijken momenteel naar het voorbeeld in Gent. We moeten dat uitdragen naar heel Vlaanderen.

We hebben vervoersregio's. Ziet u daarin een mogelijkheid? Of misschien gaan we in de toekomst zelfs terug naar een oud idee van regionale vervoersmaatschappijen? Wie weet, ik durf niet vooruit te kijken. Ziet u daar nog acties? Wilt u het systeem van Traffic Management as a Service uitbreiden over heel Vlaanderen, via vervoersregio's? Wilt u daarvoor eventueel middelen ter beschikking stellen aan steden en gemeenten, om ook private data aan te kopen?

Minister Ben Weyts: Wel, het stimuleren naar private actoren gebeurt door mee ondersteuning te geven aan een jaarlijks ITS-congres, waar de verschillende spelers samenkomen met enkele publieke actoren.

Het is inderdaad zo dat de vervoersregio's een goede maat zijn om zo'n geaggregeerde verkeersinformatie ter beschikking te stellen en te ontwikkelen. Ik denk niet dat het veel zin heeft om dat op Vlaams niveau te doen, afgezien van wat we al doen met het Vlaams Verkeerscentrum. Zo lijkt het mij bijvoorbeeld vrij zinloos om dat te doen voor alle parkeergelegenheden in alle steden over heel Vlaanderen. Maar op stedelijk niveau is het zeer zinvol om mensen die naar uw stad onderweg zijn, of die al in uw stad zijn, te geleiden en te duiden op vrije parkeermogelijkheden. Dat is de goede schaal: ofwel op het niveau van de stad ofwel op het niveau van de vervoersregio.

Orry Van de Wauwer (CD&V): We moeten inderdaad faciliteren vanuit de Vlaamse overheid en het niet zelf doen. Maar we mogen natuurlijk niet naar een systeem van twee snelheden gaan, waarbij een aantal ambitieuze steden er werk van maken en andere niet.

We willen allemaal die modal shift bereiken waarbij we zoveel mogelijk mensen van de wagen op het openbaar vervoer en op de fiets krijgen. Zo'n mobiliteitsdashboard kan daartoe bijdragen, wanneer die op basis van realtime informatie alternatieven voor vervoersmodi kan aangeven. Ik hoop dat we daar vanuit Vlaanderen werk van kunnen maken. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de toename van het aantal aanrijdingen met overstekend wild

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, vandaag verscheen er in de pers een artikel waarin Natuurpunt cijfers geeft over overreden dieren in Vlaanderen. Het artikel bevatte een aantal vaststellingen. Zo steekt Limburg er met kop en schouders bovenuit wat betreft het aantal overreden dieren. Verder verwacht Natuurpunt dat het aantal in de toekomst alleen maar zal stijgen. Belangrijk daarbij is ook dat men ervan uitgaat dat het aantal dieren dat is aangegeven maar het topje van de ijsberg is.

Het is natuurlijk jammer dat die dieren worden overreden, terwijl we in Vlaanderen net investeren in natuur. Een heel mooi – of eerder slecht – voorbeeld was natuurlijk toen er enkele weken geleden een wolf werd overreden in Vlaanderen.

Minister, ik heb het in het verleden al meerdere malen gezegd: het kan, als het gaat over grote zoogdieren, die ondertussen toch wel de weg naar onze contreien hebben gevonden, ook een absoluut gevaar betekenen voor de verkeersveiligheid.

Ik verwijs naar de uitgebreide vraag om uitleg die ik u daarover stelde in 2017. Ik vroeg toen cijfers op bij de verschillende politiezones. In 2015 werden er in Limburg alleen al 48 everzwijnen aangereden. In 2016 waren dat er 32.

Wat mij vooral is bijgebleven, is dat een van die inspecteurs die me die cijfers bezorgde, ook toen al zei: dit is maar een fractie van de ongevallen die gebeuren. Mensen die geen omniumverzekering hebben en geen recht hebben op een schadevergoeding, zullen, bij een lichte aanrijding, dat misschien niet rapporteren. Hij zei dat het zelfs niet uit te sluiten valt dat een ongeval, waarbij een wagen langs de weg was terechtgekomen tegen een boom, met catastrofale gevolgen, het gevolg was van een everzwijn dat de weg overstak.

Minister, ik heb er in het verleden al meerdere malen op gewezen dat dit een belangrijk probleem van verkeersveiligheid kan zijn in bosrijke gebieden.

Minister, plant u initiatieven om die aanrijdingen met wild op onze gewestwegen beter in kaart te brengen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: In de EU is het inderdaad zo dat het verkeer de belangrijkste onnatuurlijke doodsoorzaak is voor dieren. Vanzelfsprekend geldt dat in Vlaanderen, met zo'n dicht weggennet, nog veel meer dan in andere Europese landen. We hebben een indicatief rapporteringssysteem op basis waarvan we wel enige evolutie kunnen zien. Met de website www.dierenonderdewielen.be roepen we iedereen op, zowel privépersonen als steden en gemeenten, om de vaststelling van aangereden dieren te rapporteren. Het aantal meldingen neemt toe omdat men alerter is, maar ook omdat we ervoor zorgen dat al wie ingeschreven is bij FAST contractueel verplicht is om aangereden dieren te melden.

In 2010 waren er 3400 aangereden zoogdieren geregistreerd, in 2017 waren het er 3800. We zien dus een sterke stijging, alleszins van het aantal meldingen.

Wat doen we? Toegegeven, in het verleden was dat zeker geen prioriteit. Nu maken we daar stelselmatig steeds meer werk van. Het Agentschap Wegen en Verkeer volgt twee sporen. Voor de nieuwe wegen die we aanleggen zorgen we ervoor dat er voldoende passages zijn voor dieren. In de A11, die nieuw is aangelegd, zijn er over de twaalf kilometer negen passages, in de vorm van ecotunnels of ecoducten. Voor de bestaande wegen trachten we in samenwerking met het Agentschap voor Natuur en Bos in kaart te brengen waar er veel meldingen zijn en wat de problematische wegstukken zijn. In het geval van Limburg proberen we ad hoc telkens te bekijken hoe we dat kunnen oplossen, met rasters of geleidingswanden om de weg af te schermen voor overstekende dieren. Op bepaalde plaatsen worden openingen gemaakt, borden geplaatst en wordt er gewerkt met moderne technieken, zoals een nieuw wilddetectiesysteem op de N73 tussen Hechtel-Eksel en Leopoldsburg. Wanneer grotere zoogdieren daar de weg naderen, maakt een meldsysteem chauffeurs daarop attent. Zo proberen we dat volledig in kaart te brengen.

Ik heb begrepen dat dit thema in een gemeenschappelijke vergadering van de commissies Mobiliteit en Natuur zou worden bestudeerd, om te bekijken hoe we in de toekomst nog structureler kunnen optreden en of we lessen kunnen leren uit de ervaring in Nederland, waar de problemen nog acuter zijn, maar waar men ook al verder staat met het uittekenen van een concreet dierenwelzijnsbeleid op dat vlak. Ik wil daar zeker van leren en stappen vooruit zetten. Op jaarbasis investeren we

nu in een vijftiental maatregelen op bestaande wegen met ecorasters, ecotunnels en ecoducten, terwijl dat vroeger nog niet de helft was.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, het is goed dat er meer gemeld wordt, maar u zult het met mij eens zijn dat dit niet de enige oorzaak is van de stijging. Wat betreft de everzwijnenproblematiek, wordt bijvoorbeeld door iedereen erkend dat de populatie enorm gegroeid is. Dan hebben we het niet alleen meer over dierenwelzijn, maar ook over verkeersveiligheid. Het is goed dat er op nieuwe wegen maatregelen getroffen worden, zodat dieren de weg kunnen oversteken, maar die dienen natuurlijk tot niets als er geen raster is: de dieren weten zelf niet waar ze moeten oversteken.

Op dat vlak blijf ik pleitbezorger om een extra tandje bij te steken. Er zijn nog heel veel wegen langs bossen. Daar is het dubbele gevaar dat de habitat van de dieren bijna tot op de weg komt en dat de bestuurder de dieren pas op het allerlaatste moment de weg ziet oversteken. Ik blijf pleitbezorger om die wegen toch in kaart te brengen.

Ik heb een bijkomende vraag: kunt u ook – want ik begrijp dat dat op dit moment niet het geval is – in extra budget voorzien voor raster, om langs de bestaande wegen een inhaalbeweging te doen qua uitrastering? Met de groeiende populatie van zoogdieren is dat zeer te verantwoorden in functie van de verkeersveiligheid.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Er werd terecht op twee aspecten ingegaan. Een eerste aspect is hoe we naar een drempelverlaging kunnen gaan, waardoor er meer meldingen gebeuren, waardoor we beter kunnen inschatten welke trajecten, welke wegen het meest gevoelig zijn en prioritair moeten worden aangepakt. De minister heeft daarop een vrij omvattend overzicht gegeven van wat sowieso al gebeurt bij nieuwe wegen en wat ook gebeurt bij knelpunten die we kennen.

Eerder hebben we al de uitnodiging geformuleerd om er commissieoverschrijdend over na te denken hoe we de drempel om te komen tot beter en meer meldingen kunnen verlagen en hoe we investeringen en innovatieve technologieën kunnen aanwenden. Wat we in maart al hebben aangekondigd, zullen we voor een stukje ook moeten doen. Vandaar ons engagement om daar in de commissie op de eerstvolgende regeling van de werkzaamheden een aantal afspraken rond te maken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik heb recent een gelijkaardige vraag gesteld in de plenaire vergadering. Aanrijdingen van dieren vormen inderdaad een probleem, zowel voor mens als dier. Het grote probleem in Vlaanderen is het dichte wegennet. Een wild dier komt ongeveer om de 300 meter een weg tegen. Grote dieren zoals reeën en everzwijnen, vormen een gevaar voor het wegverkeer.

Ik heb begrepen, bij mijn vraagstelling een tijdje geleden, dat er een engagement was, zowel bij de minister – waarvoor dank – als kamerbreed in dit parlement om dit thema op te nemen. Zoals collega De Bruyn zegt, denk ik dat we daar inderdaad de komende maanden werk van moeten maken en een aantal initiatieven moeten nemen.

Minister Ben Weyts: Op basis van die discussie in het parlement ben ik absoluut bereid om daar extra budgettaire middelen voor uit te trekken, zowel vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid als van dierenwelzijn, twee zaken die mij na aan het hart liggen.

Lode Ceyskens (CD&V): Met dat laatste antwoord ben ik heel erg tevreden, want het blijft een vaststelling: de everzwijnpopulatie, die het grootste gevaar is voor de verkeersveiligheid, is enorm gegroeid. In Limburg, in Dilsen-Stokkem, werden al eens maatregelen genomen. Ik heb gehoord dat die veel geld hebben gekost, maar op verkeersveiligheid staat geen prijs. In Limburg en in Vlaanderen zijn heel wat bosrijke gebieden waar gewestwegen doorheen lopen, waar een extra budgettaire inspanning effect kan hebben op de verkeersveiligheid. Daar kunnen we allemaal alleen maar achter staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stefaan Sintobin aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderhoud van gewestwegen en lokale wegen en de coördinatie van wegenwerken, naar aanleiding van een recente VAB-enquête

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Deze morgen raakten de resultaten van een enquête bekend die de Vlaamse Automobilistenbond (VAB) had gedaan bij ongeveer 2400 autobestuurders. Daaruit kunnen we een aantal zaken afleiden. Het goede nieuws is, en dat is ook al gebleken in de commissie bij een eerdere gedachtewisseling, dat de staat van de autosnelwegen verbeterd is de afgelopen jaren, maar er zijn toch nog wel wat problemen met de gewestwegen en de lokale wegen. Dat heeft volgens de enquête voor een groot stuk te maken met de onderhoudsachterstand en natuurlijk met de winterschade.

Men is een beetje bevreesd dat tijdens de zomermaanden, wanneer er normaliter toch een aantal grote werken op autosnelwegen worden gepland, en gelet op het aantal belangrijke infrastructuurwerken die worden gepland, onder andere in de provincie Antwerpen, en met het inhalen van de achterstand en het herstel en de aanpak van de nieuwe winterschade, de alternatieve routes ook zullen dichtslibben.

Vandaar dat de VAB een aantal voorstellen, een aantal suggesties heeft gedaan. Men wil meer preventief onderhoud van de wegen. Men wil een betere afstemming tussen de verschillende werken, wat toch ook wel een probleem is, men wil betere communicatie over de werken, men wil vooral ook een betere signalisatie van de onderhoudswerken en men is ook voorstander van een centraal bestand van alle wegenwerken.

Minister, vandaar mijn vraag: wat is uw reactie op de resultaten van de enquête van VAB?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is vanzelfsprekend dat er bij VAB een grote gevoeligheid leeft met betrekking tot de staat van de wegen. Het is zo dat ook het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) zelf op jaarlijkse basis de staat van de wegen monitort, en daar trouwens ook over rapporteert in het parlement. U zegt het correct: we hebben een inhaalbeweging gedaan wat de staat van de autosnelwegen betreft. Verleden jaar bevond – ik denk dat het nu al beter zal zijn – ongeveer 85 procent van de autosnelwegen zich op het niveau voldoende tot zeer goed. Wat de gewestwegen betreft, is dat maar 69 procent. Dat wil dus zeggen dat we daar een inhaalbeweging moeten doen. We hebben daarvoor ook de nodige budgettaire middelen vrijgemaakt. In concreto is dat een historisch hoog budget van 230 miljoen euro per jaar voor het onderhouden en herstellen van gewestwegen. Om u een idee te geven, in 2014 was dat 170 miljoen euro, dus relatief gezien een aanzienlijk verschil. Per jaar hebben we ongeveer 130 miljoen euro nodig voor het louter in stand houden van gewestwegen en autosnelwegen, wat maakt dat we een

resterend budget hebben van 100 miljoen euro per jaar om de achterstand goed te maken. Die achterstand heeft men ook uitgedrukt in euro's: de achterstand die we zullen moeten inlopen, bedraagt ongeveer 660 miljoen euro. Als we dus per jaar 100 miljoen euro extra hebben om die achterstand te kunnen inlopen, dan wil dat zeggen dat op zeven jaar tijd, ruim genomen, de historische achterstand zou moeten kunnen zijn ingelopen, dankzij dat historisch hoge budget.

Het andere element is het afstemmen van de wegenwerken. We hebben een meerjarenprogramma, waarin we alle wegenwerken in kaart brengen. Je vindt die ook terug op de website van AWW. We communiceren daar ook over, maar daar is het probleem wel degelijk dat we de problemen aanpakken. Als je weet dat er enige achterstand is, en in de wetenschap dat we ook nog supplementair nieuwe werken zullen doen, bijvoorbeeld in en rond Antwerpen en in de toekomst ook op en rond de ring rond Brussel, dan weet je natuurlijk dat je enige hinder veroorzaakt overal waar je gaat werken. Hoe meer je werken doet, hoe meer je de problemen gaat aanpakken, hoe meer hinder je ook veroorzaakt. De omelet wordt niet gebakken zonder die eieren te breken. We proberen maximaal die hinder te beperken en zelf te coördineren, maar ik moet toegeven dat soms meer investeren een beetje meer hinder geeft op korte termijn. Zo zorgen we er echter voor dat we op lange termijn van veel hinder verlost zijn.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het is in ieder geval een goede zaak dat de afgelopen jaren een inhaalbeweging werd gedaan wat het onderhoud van de snelwegen betreft. Ik ben ook wel blij dat er een aantal budgetten worden vrijgemaakt om nog verder achterstand in te halen, maar ik denk dat voor de automobilist zelf het grootste probleem natuurlijk de afstemming is van de werken op elkaar, op gewestwegen, lokale wegen, autosnelwegen. Ik spreek uit eigen ervaring. Ik heb soms de indruk dat zelfs lokale besturen er niet echt van op de hoogte zijn welke werken door jullie diensten worden gepland. Ook wat de signalisatie, wat omleidingen en dergelijke betreft, is er toch heel wat ergernis bij de automobilisten. Ik denk dat daaraan op een of andere manier nog zou moeten worden gewerkt. Vandaar ook mijn bijkomende vraag: hoe kunt u ook de lokale besturen meer en beter betrekken bij een en ander, bij de organisatie van werken, bij de signalisatie van omleidingswegen en dergelijke? Hoe houdt u de lokale besturen op de hoogte van de werken die u plant?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): De problematiek die collega Sintobin hier aansnijdt, is er een die leeft in de straat. Voor de mensen is dat eigenlijk iets dat op het eerste gezicht logisch is. Overheden moeten toch met elkaar kunnen overleggen en bepalen wanneer grote projecten worden uitgevoerd. Voorzitter, ik herinner aan een beeld dat ik heb gebruikt. Vlaanderen is het Vaticaan: wij werken voor de eeuwigheid. Collega Sintobin, bij grotere projecten op gewestwegen praat je over een uitvoeringstermijn, een realisatietermijn van tien jaar, omdat het over zoveel verschillende overheden gaat, van de nutsbedrijven tot de onteigeningen, de Vlaamse Milieumaatschappij voor de rioleringen, AWW, de bouwvergunningen en alles wat te maken heeft met ruimte- en omgevingsvergunningen, dat dat eigenlijk heel moeilijk op voorhand te bepalen valt.

Minister, wat een casus lijkt en waar we met een structureel probleem worden geconfronteerd, moeten we proberen dat minder verkokerd aan te pakken en meer vanuit één hand, om op die manier de realisatietermijnen te verkorten en daardoor de overzichtelijkheid in de planning veilig te stellen.

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Collega Sintobin, bedankt voor uw terechte bekommernissen over coördinatie, communicatie en afstemming van de werken. In

de provincie en in het bijzonder de stad Antwerpen wordt wel wat gewerkt, en zijn er enkele initiatieven om dat in goede banen te leiden, in alle betekenissen van het woord. Er is het overlegplatform impactmanagement, waarin AWW zit, de stad, de Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel (BAM), De Lijn, De Vlaamse Waterweg, de politie en nutsmaatschappijen. Er is het Generiek Informatieplatform Openbaar Domein (GIPOD), waarin alle organisaties, ook nutsmaatschappijen wegenwerken moeten invoeren. En er is de communicatie over grote werven en andere reizigersinformatie op Slim naar Antwerpen. Dat zijn toch een pak initiatieven.

Ook het centraliseren van de signalatievergunningen en een sperperiode voor nutsbedrijven zorgen er, samen met het gewest in Antwerpen, waar veel wordt gewerkt, voor dat er coördinatie is en dat de werken worden afgestemd en naar de gebruikers gecommuniceerd.

Minister Ben Weyts: Een casus dient om in de praktijk te kunnen bewijzen hoe we er op een coördinerend niveau in kunnen slagen om zulke omvattende werken in goede banen te leiden. U zegt dat lokale overheden niet op de hoogte zijn. Wel, er zijn verschillende gremia, regionale zoals de regionale mobiliteitscommissie (RMC), en de Provinciale Commissie Verkeersveiligheid (PCV). Bij alle projecten die het Agentschap Wegen en Verkeer aanvat, wordt er altijd een nieuwsbrief opgemaakt. De lokale besturen worden er vanzelfsprekend altijd betrokken. Om in de toekomst nog een grotere betrokkenheid te kunnen realiseren, is net het concept van de vervoersregio's essentieel.

Vandaag gebeurt het overleg – daar heb je wel een punt – tussen lokale besturen en alle mobiliteitsadministraties op ad-hocbasis, maar niet structureel. De vervoersregio moet net daar verandering in brengen, zodat op wekerende basis de lokale besturen aan tafel zitten met De Lijn, met AWW, de administratie en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, zelfs met de NMBS en desgevallend ook met de andere federale entiteiten. Structureel moet er regelmatig overleg zijn tussen lokale besturen en de administraties die te maken hebben met mobiliteit. Op dat vlak zult u een heel andere sfeer creëren van betrokkenheid en van partnerschap.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, de lokale besturen gebruiken dit soms als excuus om het ongenoegen van de automobilist af te wentelen op het gewest. Mij is het erom te doen dat de automobilist kan rijden. Er zijn problemen met het openbaar vervoer, de NMBS rijdt niet stipt, er zijn problemen met De Lijn, met de auto geraken we ook al niet meer waar we willen. Het gewest plant werken en in dezelfde omgeving plannen ook lokale overheden werken, en alles komt vast te zitten. Ik kan goed begrijpen dat automobilisten ...

Deze morgen heb ik zelf vier uur in de file gestaan. Wanneer automobilisten van de ene omleiding naar de andere moeten rijden, kan ik goed begrijpen dat het ongenoegen zeer groot is en dat het openbaar vervoer geen alternatief biedt.
(Applaus bij het Vlaams Belang)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de open brief van een aantal academici waarin de stopzetting en herziening wordt gevraagd van het complex project voor extra containercapaciteit voor de Antwerpse haven

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, u hebt een brief gekregen van wetenschappers die de alarmbel luiden. Het gaat over uw voorstel voor een nieuw Saeftinghedok voor de haven van Antwerpen. Er worden verschillende problemen

gemeld door die wetenschappers, onder meer over de mobiliteit. In Antwerpen zijn we graag kampioen en de eerste van de klas, maar natuurlijk liefst van de juiste dingen. Nu zijn we kampioen van de files en van de slechte lucht.

Een van de dingen die structureel moet veranderen, is onze mobiliteit: een meer duurzame mobiliteit, minder vrachtwagens, minder auto's, meer trams, bussen, treinen, waterwegen enzovoort. De wetenschappers zeggen dat u met uw voorstel, minister, de mobiliteit alleen nog maar gaat verzwaren. U gaat meer vrachtwagens in de file zetten. Eigenlijk wilt u dat een beetje 'in den duik' doen, want die negatieve mobiliteitseffecten van het Saeftinghedok worden eigenlijk geminimaliseerd.

Dat is niet het enige punt. Ook op andere punten, bijvoorbeeld dat u de wetten inzake natuurbeschoud, milieu en ruimtelijke ordening niet zou volgen, komt heel de rechtszekerheid van zo'n groot project in het gedrang. Minister, u hebt de brief gelezen, wat is uw reactie daarop? Hoe schat u de argumenten van de wetenschappers in?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het doel van de hele operatie is om te zorgen voor extra containercapaciteit voor Antwerpen, namelijk 6,5 miljoen extra containers. Dat is de duidelijke doelstelling. Hoe willen we die realiseren? Zo snel mogelijk, door gebruik te maken van het Complexeprojectendecreet, waarbij we zo snel mogelijk vooruit willen gaan, de verschillende alternatieven willen bestuderen, en zorgen voor een maximaal draagvlak.

We hebben daarvoor een actorenoverleg opgestart met diverse partners die worden uitgenodigd. Er worden ongeveer vijfhonderd mensen uitgenodigd, daarvan komen er een honderdtal opdagen. Er zijn al negen van die overlegvergaderingen geweest. Enkele van de academici die u vermeldt, niet allemaal maar sommige, hebben daaraan deelgenomen. Wat doet men daar? Enerzijds bespreekt men de onderzoeksresultaten vanuit mijn administratie, anderzijds biedt men een vrije tribune aan voor iedereen die zijn mening wil geven over welk onderwerp dan ook binnen dat project.

Zo hebben enkele van de ondertekenaars gebruikgemaakt van die vrije tribune. Sommigen hebben heel duidelijk aangegeven dat ze elke oplossing die een Saeftinghedok impliceert, afwijzen. Elke oplossing, elke conclusie die als resultaat het Saeftinghedok hebben, wijst men af. Dat is een duidelijke mening, ik respecteer die ook. Iets anders is natuurlijk dat men dan elke andere conclusie die wordt vooropgesteld, gewoon opzijshift en dat men vervolgens ook nog eens zaken waarmee men eerst akkoord ging, nu afkeurt.

In het begin is bijvoorbeeld duidelijk beslist dat de optie Zeebrugge – het gaat over uitbreiding van de containercapaciteit in de Antwerpse havenregio – buiten de scope blijft van dit project, ook al is de samenwerking prima. Nu zegt men dat men dat er opnieuw moet in impliceren. Men komt terug op de eerder genomen beslissing. Hetzelfde geldt voor de samenwerking inzake Gent. Ook dat is zo'n aspect, en dan haalt men uit andere zaken bij. Zo zou de extra containercapaciteit niet afdoende economische toegevoegde waarde creëren. Maar dat was net het uitgangspunt van het project: die 6,5 miljoen containers.

Vervolgens zegt men dat – ik kan niet op alle elementen van de brief van vijf bladzijden reageren – de milieueffecten niet afdoende bestudeerd zijn. Wel, een van de sprekers heeft op dat actorenoverleg de strategische MER aangehaald.

Ik snap dat het niet leuk is als uiteindelijk het negende alternatief wordt voorgesteld waarbij ik perfect het Complexeprojectendecreet en de procedure gebruik zoals het hoort. Ik heb dat negende alternatief, dat in openbaar onderzoek wordt gezet, gesuggereerd om snel vooruit te kunnen gaan, om de doelstelling van 6,5

miljoen extra containers te halen, om ervoor te zorgen dat we een minimale ingreep ten nadele van de natuur moeten doen, en om ervoor te zorgen dat de negatieve mobiliteitsaspecten niet beperkt worden. Net op basis daarvan heb ik samen met mijn administratie een negende alternatief gesuggereerd, net om te bewijzen, zoals in andere dossiers, dat wij in Vlaanderen wel degelijk nog grote projecten kunnen aanpakken, dat we erin kunnen slagen om een maximaal draagvlak te creëren om vooruit te kunnen gaan. We hebben dat gedaan in het Oosterweel-dossier, ik wil hetzelfde doen inzake de extra containercapaciteit voor Antwerpen.

Maar daar is de doelstelling wel onomstotelijk en vanaf het begin extra containercapaciteit geweest, zo snel mogelijk en met een beperkte impact op de natuur en beperkte mobiliteitseffecten.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, u zegt hier dat er procedureel geen enkele fout is gemaakt en dat dit rechtszeker en solide is, ook het feit dat u de laatste uren een eigen alternatief hebt ingediend. Ik heb dat soort argumentatie, namelijk dat de procedures perfect zijn gevolgd en dat u recht in uw schoenen staat, al heel vaak gehoord in dit parlement en ik zit hier nog niet zo lang, het is mijn eerste legislatuur, onder meer in dit dossier over Saefthinghe en het RUP dat daarvoor is gemaakt. Dat was tiptop in orde, maar het is wel geschorst en geschrapt door de Raad van State, onder meer over Oosterweel, waar u altijd hebt gezegd dat u een perfect parcours aan het lopen was – tot de auditeur van de Raad van State zei dat dit echt niet klopt. Hetzelfde zien we op het vlak van Uplace waar ook altijd alle procedures perfect waren gevolgd tot de rechtelijke macht zich uitsprak.

Ik wil dan ook oproepen, minister, om niet koppig bij uw eigen nieuw voorstel te blijven maar op een open manier met dit dossier om te gaan en te kijken naar betrokken mensen die willen meehelpen om een betere oplossing te vinden, zowel op het vlak van mobiliteit en milieu-impact als op het vlak van rechtszekerheid, en dus uw verantwoordelijkheid te nemen en niet het risicovolle pad op te gaan met het gevaar dat u met uw gezicht tegen de muur loopt.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, u geeft aan dat u op korte termijn snelle oplossingen wilt voor het verhogen van de containercapaciteit maar als ik u bezig hoor, dan bent u eigenlijk op korte termijn bijkomende problemen aan het creëren. Ten eerste doorkruist u de procedure en ten tweede – en dat is het belangrijkste – zal er geen oplossing komen wanneer u de mobiliteitsimpact niet serieus aanpakt.

Tot nu toe hebt u altijd verwezen naar het Toekomstverbond. Alle extra files die er zouden bijkomen door de extra vrachtwagens op de snelweg zouden worden opgevangen door de modal shift in het Toekomstverbond. Maar in dat Toekomstverbond hebt u al die maatregelen in de tijd vooruit geschoven en vandaar mijn vraag: als u dan toch wilt versnellen, waarom doet u dan geen moeite om de tweede spoorontsluiting en de aanleg van de A102 die het vrachtverkeer zal opvangen effectief versneld in te voeren? Nu hebt u dat in het Toekomstverbond in de tijd vooruit geschoven.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Vanbesien, we hebben dit debat al uitgebreid gevoerd in de commissie en u ligt niet wakker van de rechtszekerheid. Wees daar eerlijk over. U wilt duidelijk gewoon geen uitbreiding van die haven-capaciteit. Dat is ons ook duidelijk geworden in de commissie.

Er liggen nu acht bouwstenen voor. Er is van in het begin gezegd dat er met het samenbrengen van die aparte elementen uit die acht andere alternatieven nog nieuwe mogelijkheden waren. De minister doet er alles aan om op een snelle

manier naar een oplossing te zoeken met het behoud, uiteraard, van volledige inspraak en studiewerk dat moet gebeuren. Wat is daar nu zo absurd verkeerd aan? Behalve wanneer u natuurlijk de bedoeling hebt dat er helemaal niets zou komen en dat u wilt blijven blokkeren. De minister doet er alles aan om het dossier te deblokken en een oplossing te vinden.

Ik weet niet of u beseft dat de huidige beslissingen voor toekomstige goederenstromen nu worden genomen. Nu moeten wij duidelijkheid kunnen geven aan die haven over de mogelijke uitbreiding, of het is het begin van het einde van de Antwerpse haven.

Wat mobiliteit betreft, weet u misschien niet maar zou u wel moeten weten – specialisten zouden dat moeten weten want een van hen, Dirk Lauwers, maakt het mobiliteitsplan voor Samen in Antwerpen – dat als er meer versnipperd, containers links en rechts op acht locaties bijkomend worden gecreëerd, die niet kunnen worden gebundeld. Ze gekoppeld aanbieden zou beter zijn voor de mobiliteit. Minister, op welke manier zult u er vaart achter blijven zetten? Ik lees dat het geplande actorenoverleg niet is doorgegaan. Op welke manier zal doorgang worden gegeven zodat we in Antwerpen spoedig uw beslissing kennen over die capaciteit?

Minister Ben Weyts: Inzake mobiliteitsdossiers, en zeker wanneer het gaat over de tweede spoorontsluiting, mevrouw Kherbache, denk ik dat niemand er ooit zoveel vaart achter heeft gezet. We hebben er eindelijk vanuit het Vlaamse niveau voor gezorgd dat er op het federale niveau spoorinvesteringen worden gerealiseerd, en dat is niet dankzij de vorige regering, waar u deel van hebt uitgemaakt, integendeel. Het kost ons bloed, zweet en tranen en vooral veel geld, maar we doen het maximaal mogelijke om die dossiers vooruit te kunnen trekken. Ik heb daar echt geen lessen over te leren, integendeel, ik denk dat we er met deze regering in geslaagd zijn om grote complexe dossiers die volledig vastzaten, die in de modder zaten, vlot te trekken. Het Oosterweeldossier is daar een van, tot spijt van wie het benijdt.

Opnieuw, mijnheer Vanbesien, wilt u stokken in de wielen steken. U wilt gewoon geen verdere groei van de Antwerpse haven. U wilt dat gewoon niet. Het zou u sieren mocht u dat gewoon zeggen, 'clear and simple'. U wilt geen Saeftinghedok of elk ander alternatief dat uit het actorenoverleg komt. De conclusie van het overleg, de aanleg van al dan niet gedeeltelijk het Saeftinghedok, wijst u bij voorbaat af.

De inspraak is enkel inspraak wanneer die inspraak in de conclusie u schikt. Daar ben ik het fundamenteel mee oneens. Inspraak is prima, maar inspraak dient niet om de democratische verkiezingsuitslag ongedaan te maken. Dat is niet de bedoeling. Het is finaal nog altijd een politieke beslissing die moet worden genomen op basis van een zo ruim mogelijk draagvlak, op basis van inspraakprocedures, maar uiteindelijk moeten wij die beslissing wel nemen. Inspraak is u van harte gegund, u en de uwen, maar uiteindelijk zal het wel op basis van de democratische verhoudingen en de politieke verhoudingen zijn dat beslissingen worden genomen om ervoor te zorgen dat we vooruit geraken, dat we economische groei realiseren, dat de impact op de natuur beperkt is, dat mobiliteitseffecten beperkt zijn, maar vooral dat we op alle vlakken vooruitgaan. *(Applaus bij de N-VA)*

Wouter Vanbesien (Groen): Mevrouw De Ridder, het valt mij altijd op dat u meer vragen aan mij stelt dan aan de minister. Ik weet niet of u zich al aan het voorbereiden bent op een oppositierol voor de komende zes jaar. Het zou kunnen. *(Gelach)*

Minister, de haven van Antwerpen is de hartslagader van onze Vlaamse economie. Die moeten we een toekomst geven, die moeten we een rechtszekere toekomst geven, die moeten we een duurzame toekomst geven en dat moeten we doen met het oog op een duurzame mobiliteit in onze regio. Dat bent u niet aan het doen en

de inspraak die u gepland hebt, bent u aan het negeren en op een foute manier aan het invullen. U maakt ervan dat de politiek zal beslissen. Uiteraard zal de politiek beslissen, maar de politiek zal dit beslissen op een eerlijke en open manier.

Vandaar herhaal ik mijn oproep: zorg ervoor dat u deze kritiek niet hooghartig wegwuift, maar dat u in overleg gaat en dat u vooral inhoudelijk aan deze mensen een correct antwoord geeft en in een goede havenontwikkeling voorziet, in een duurzame economie en in een duurzame mobiliteit. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de mogelijke oprichting van een regionaal vervoersbedrijf

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, momenteel legt u de laatste hand aan een nieuw systeem van openbaar vervoer in Vlaanderen, de basisbereikbaarheid. We horen vanuit gemeentelijke hoek wel al eens stemmen opgaan dat het toch nog anders zou moeten. We hebben nog maar vorige zomer Brugge kritiek gegeven omdat daar op een bepaald moment een partij zei dat men een eigen openbaarvervoermaatschappij zou inrichten als dit en dat niet beter zou kunnen. We hebben hetzelfde geluid gehoord in Gent afgelopen winter. Nu komt er vanuit Antwerpse hoek een eigenlijk nog straffere uitspraak: wij gaan hier voor een eigen Antwerpse openbaarvervoermaatschappij. Het is eigenlijk terug naar de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Antwerpen (MIVA) van vroeger, de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Gent (MIVG), de Buurtspoorwegen, de mikmak van voor De Lijn werd uitgevonden.

Ondertussen werken wij aan het concept basisbereikbaarheid, dat eigenlijk uitgaat van iets anders. Dat is een watervalstelsel, waarbij een kernnet, hoogfrequent, en een aanvullend net door De Lijn en haar exploitanten zou worden uitgebuit. Daarnaast zouden de 'first mile' en de 'last mile', vervoer op maat als het ware, verzorgd worden door vervoersregio's. Dat is een ander concept in mijn ogen. We denken dat dat ook goed is. We hebben daar resoluties over gehad, waarin we gezegd hebben dat dat beter zou zijn: vraaggestuurd, dus beter voor de reizigers, meer inspraak voor de lokale besturen op die manier. Maar met wat we nu al uit verschillende steden horen, en nu toch wel heel straf vanuit Antwerpen, is dat toch een ander concept. Hoe staat u tegenover die kritiek op uw aanpak? Hoe staat u tegenover dat idee om met eigen lokale of regionale vervoersmaatschappijen te gaan werken in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U refereert aan uitspraken in de pers van schepen Koen Kennis. Ik weet ook niet in welke mate die wat zijn aangedikt, dan wel of het gaat over enige Antwerpse voortvarendheid. Maar ik heb op basis van de geprivilegieerde relaties toch ook inzage kunnen hebben in het ontwerp van standpunt van de N-VA Antwerpen met betrekking tot die problematiek. En daarin staat iets wat, denk ik, perfect aansluit bij mijn en uw visie. Men juicht het initiatief tot oprichting van de vervoersregio's toe. Voor het eerst worden alle mobiliteitsspelers samengebracht met de lokale besturen en krijgen de lokale besturen ook effectief iets te zeggen.

Maar niets is verboden om te denken, laat staan om verder te denken. Daarbij zegt men ook, en de formulering is: "We bekijken of er in de toekomst een ruimere rol mogelijk is op het vlak van exploitatie, en of dat nuttig of mogelijk is." Niets belet om verder te denken dan vandaag. Maar eerst moet je natuurlijk stappen, en dan lopen. Dat lijkt me de goede volgorde die we kunnen volgen.

Ik sprak daarnet wat oneerbiedig over een platform van inspraak, maar ook van beslissing en verantwoordelijkheid, waarbij voor het eerst lokale besturen in de schoot van een vervoersregio zelf gaan kunnen beslissen over een budget dat wordt toegekend. Ze kunnen dus niet alleen jammeren over het gebrek aan inspraak, maar zullen nu zelf niet alleen inspraak hebben op het aanvullend net, maar ook op het vervoer op maat, en ze krijgen zelf een budget ter beschikking gesteld. Laat ons dat eerst evalueren, en vervolgens zien waar we zullen uitkomen. We zijn nu gestart met die evaluatie, op basis van een extern bureau. U weet dat er vier proefregio's van start zijn gegaan. We krijgen daar goede signalen van, maar we vormen een officiële evaluatie door een extern bureau, waarbij we hopelijk ook die idee van de vervoersregio's in de resterende elf vervoersregio's kunnen uitrollen begin 2019. Na de verkiezingen zijn er nieuwe besturen, en dat kunnen we dan doen. Ik denk dat dat de goede weg is om te gaan, dat we in dezen misschien eerst stappen en dan misschien lopen.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, u weet dat wij die ideeën steunen. Er komt ook wel kritiek vanuit de lokale besturen die er al mee bezig zijn in de proefregio's. Dat weten we natuurlijk ook. Er is nog wat moeite met kennisopbouw, waarbij u vanuit Vlaanderen die gemeenten zou kunnen helpen om voldoende kennis te verwerven over wat openbaar vervoer nu is, want ze worden een stukje mee verantwoordelijk. Je zit natuurlijk ook met het budget, dat één groot vraagteken is. Ze krijgen budget, maar gaat dat wel volstaan? Het zal belangrijk zijn om voldoende budget uit te trekken en er ook voor te zorgen dat, tegelijk met de uitbouw van uw kernnet en uw aanvullend net, het vervoer op maat ook meteen wordt uitgerold. Want anders gaan we naar een soort afbouw van openbaar vervoer, en daar zullen we natuurlijk nooit mee akkoord gaan.

Wij staan op dezelfde lijn, wat dat betreft. Maar ik hoor toch vanuit Antwerpen dat men zelf ook aan exploitatie gaat doen van trams en metro's. Dat is al niet meer dat vervoer op maat, waar de vervoersregio's in principe wel een stukje zelf aan exploitatie gaan kunnen doen. Dat lijkt er een beetje op, dat men stilaan gaat naar een ontmanteling van De Lijn, een terugkeer naar de situatie van voor de oprichting van De Lijn. En daar zal CD&V toch niet mee akkoord kunnen gaan. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, indien ik het goed begrijp, corrigeert u de heer Kennis op basis van de inzage in stukken van de N-VA waarin het Vlaams Parlement geen inzage heeft.

Voorzitter, ik roep u alvast op om die stukken te kunnen zien. We zouden die stukken graag zien, want anders kunnen we die uitspraak van de minister niet controleren. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Voor 5 euro kan ik lid worden. Ik weet niet of ik dat wil, laat staan dat ik overweeg.

Alle gekheid op een stokje, mij maakt het niet uit welke structuur we in het leven roepen. Wat mij betreft, moet er gewoon meer openbaar vervoer komen in Antwerpen, in Gent en overal.

Minister, ik vind het opvallend dat een partijgenoot eigenlijk uw beleid in twijfel trekt. We hebben het in de commissie al meermaals over de ontwikkeling van de proefprojecten gehad. U hebt dit onlangs nog met een jaar verlengd. Iedereen zit echter te wachten op de grote hervorming die u naar voren hebt geschoven. Ik kan begrijpen dat de mensen wat ongeduldig worden en ook dat de heer Kennis in dit verband ongeduldig wordt.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, ik denk dat het 12,50 euro is voor een lidkaart van de N-VA en 5 euro voor een Vlaamse leeuwenvlag. Daar heb ik er al voldoende van, dus dat hoeft ik ook niet te kopen.

Minister, de vraag om iets aan de mobiliteit en het openbaar vervoer in de stad te doen, komt niet enkel uit de stad Antwerpen of van de N-VA-afdeling van Antwerpen.

Mevrouw Brouwers, u hebt gezegd niet af te stappen van de idee van de vervoersregio's. Ik begrijp dat er nog een grote evaluatie moet komen. Ik kan echter ook signaleren dat er in mijn eigen stad, Brugge, heel wat problemen met het openbaar vervoer zijn. Het stadsbestuur communiceert al jaren niet met De Lijn. Het stadsbestuur heeft beslist vanaf overmorgen in de binnenstad zelf busjes in te leggen. Het stadsbestuur zal zelf openbaar vervoer organiseren, waardoor de Bruggeling als belastingbetaler eigenlijk tweemaal voor het openbaar vervoer moet betalen.

Minister, u moet trachten met de steden in overleg te treden. Ik vind trouwens dat niet alle steden hetzelfde openbaar vervoer moeten hebben. In bepaalde steden zijn er facetten en aspecten die een ander soort openbaar vervoer vragen.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, ik wil de geïnteresseerden zeggen dat wij, in tegenstelling tot sommige anderen, onze leden in Antwerpen zeer grondig screenen als ze binnenkomen. Ik wil niemand ontmoedigen. *(Opmerkingen. Applaus bij de N-VA)*

Ik vind het bijzonder aangenaam dat we hier discussiëren over het ontwerpprogramma van de N-VA in Antwerpen. Wat mij betreft, mag dat wekelijks gebeuren. U zult hier niet mee kunnen lachen.

We vinden, alle gekheid op een stokje, de hervormingen van de minister natuurlijk fantastisch. Ik ben zelf een bevoorrechte getuige, ook in Antwerpen. We hebben dus geen kritiek op de hervormingen. We vinden het een goede zaak dat met vervoersregio's wordt gewerkt en dat we op die manier tot een vraaggericht openbaar vervoer kunnen komen waarin de steden en de gemeenten inspraak krijgen.

Mogen we nog nadenken over de toekomst en over de voortzetting hiervan? We zijn nu bezig over de periode tussen 2018 en 2024. Mag dat nog op lokaal niveau? Dat is, voor alle duidelijkheid, wat nu gebeurt. We denken na over de voortzetting, niet meer en niet minder.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. Kunt u erover waken dat de taxisector in de vervoersregio's wordt opgenomen? Mijn vraag komt terug. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Marino Keulen (Open Vld): Mijnheer Tobback, nu moet u luisteren.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Tobback, u was aan het tetteren. U moet dan maar luisteren.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder, de heer Tobback is een van de mensen hier die het meest luisteren. *(Applaus bij sp.a)*

Annick De Ridder (N-VA): Hij luistert dan zeer selectief.

Marino Keulen (Open Vld): Mevrouw Brouwers, Deng Xiaoping is in dit gremium een onverdachte bron. Het maakt niet uit of een kat wit of zwart is, als ze maar muizen vangt. We hebben voor de vervoersregio's gekozen. Dat is het

stramien dat we moeten volgen. Op dit ogenblik wordt onze Vlaamse regio in alle domeinen gekenmerkt door zorgnoden en wachtlijsten. Ik denk dan aan de welzijnssector en de sociale huisvesting, maar ook aan mobiliteit. U moet maar eens proberen na 20 uur met het openbaar vervoer op uw bestemming te geraken. U neemt dan een berekend risico.

We zullen niemand zijn werk afpakken. Als we met betrekking tot het aanbod aan bussen en andere vervoersmiddelen kwantitatief stappen vooruit kunnen zetten met De Lijn, met de pachters, met de gesubsidieerde privésector of met de zuivere privésector, moeten we dit omarmen.

Minister, dat is wat uw benadering moet zijn: de reiziger voorop zetten om zo te komen tot een vraaggestuurd beleid.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Laten we een kat een kat noemen. In Antwerpen is men die situatie met betrekking tot het openbaar vervoer kotsbeu. Kotsbeu! Het aanbod is onzeker. Men weet niet wanneer er een tram komt, of er een tram komt. U hebt het altijd over historische investeringen in het openbaar vervoer. Er zijn historische ontevredenheidscijfers over het openbaar vervoer, zeker in Antwerpen. Ik begrijp het ongenoegen, ook van de schepen van Mobiliteit, die pleit voor meer bevoegdheden om het zelf in handen te kunnen nemen.

Het feit is wel dat als je de bevoegdheden hebt, je ze moet gebruiken in het belang van de reiziger. U hebt het over bevoorrechte relaties. Inderdaad, de N-VA heeft de minister van Mobiliteit, heeft de voorzitter van De Lijn, de heer Descheemaeker, heeft de schepen van Mobiliteit in Antwerpen. Wat zien we? De problemen, de een na de ander, stapelen zich op en het ongenoegen stijgt.

Minister, in plaats van te discussiëren over structuren en bevoegdheden, neem het ongenoegen van de reiziger echt serieus en zorg op korte termijn voor meer capaciteit, betere informatie en properdere trams en bussen. Dat zal al heel veel betekenen voor de kwaliteit van het openbaar vervoer. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Minister Ben Weyts: Mevrouw Kherbache, het klopt dat we historisch hoge bedragen investeren in openbaar vervoer. 1,2 miljard euro is het investeringsbudget van De Lijn over deze regeerperiode. *(Opmerkingen van Yasmine Kherbache)*

U wordt nerveus, hoor ik. In de periode waarin u verantwoordelijkheid droeg, kwam u nog niet aan 800 miljoen euro. Nu zitten we aan 1,2 miljard euro investeringsritme.

'En een goede bron ...': kom eens overeen in uw eigen fractie. De een zegt dat Gent te weinig middelen krijgt en Antwerpen te veel. Nu zegt u dat Antwerpen eigenlijk te weinig krijgt. Kom op dat vlak misschien tot enige overeenstemming binnen uw fractie.

Excuus, mijnheer Sintobin, voor de discussie en de verwarring omtrent de prijs van het lidmaatschap. Dat was mij ontgaan. Als uw echtgenote ook lid wordt, dan is het 5 euro. Maar gelet op de screening is de vraag inderdaad zonder voorwerp. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

U hebt gelijk dat de discussies die momenteel worden gevoerd met de lokale besturen de discussies over de idee van de vervoerregio's willen oplossen. Het klopt dat het momenteel een bijna hiërarchische relatie is, namelijk dat lokale besturen wel opmerkingen kunnen maken naar De Lijn en vragen kunnen stellen, maar dat finaal De Lijn volledig autonoom beslist. Ook is een deel afhankelijk van persoonlijke relaties. We willen daar verandering in brengen met structureel overleg tussen de lokale besturen en alle mobiliteitsspelers, niet alleen De Lijn, waarbij men

zelf beslissingsrecht krijgt, bijvoorbeeld inzake vervoer op maat, waarbij men een budget krijgt van De Lijn en waarbij men meebeslist over het aanvullend net. Dat is een totale shift waarbij lokale besturen mee aan het roer kunnen komen en zelfs een grote mate van autonomie krijgen. Dat is een totale vernieuwing.

Ik stel vast dat men in het ontwerp van standpunt van de N-VA Antwerpen dat beleid toejuicht en dat men ook een beetje verder kijkt. Inderdaad, blijkbaar in onze partij mag dat, verder kijken, nadenken en verder nadenken over de toekomst. *(Opmerkingen)*

Dat is hun van harte gegund. Men bouwt voort op wat dit parlement als beleid heeft uitgetekend, en dat vind ik ook goed. *(Applaus bij de N-VA)*

Karin Brouwers (CD&V): Minister, zoals ik al zei, denken wij dat dit een beloftevol model is. We moeten daar op een innovatieve manier durven naar kijken. Ik denk wel dat het uiteindelijk voor de reiziger belangrijk is om overal in Vlaanderen, en niet in de ene regio wel en in de andere niet, betaalbaar openbaar vervoer te hebben. Ik vind het best gek dat we hier discussiëren over hoeveel het lidmaatschap van een politieke partij kost. Dat interesseert geen mens. *(Opmerkingen)*

De mensen zijn er wel in geïnteresseerd hoeveel hun bus of tram zal kosten en of ze aan de kust wel dezelfde prijs zullen hebben als in het verre Limburg. Een geïntegreerd model, dat mag het toch liefst ook zijn. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Persyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de niet-ondertekening van het protocol residentiële ouderenzorg door het Vlaams Onafhankelijk Zorgnetwerk (VLOZO)

ACTUELE VRAAG van Freya Saeys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de niet-ondertekening van het protocol residentiële ouderenzorg door de commerciële woonzorgcentra

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, in het begin van deze week konden we in de krant vernemen dat het Vlaams Onafhankelijk Zorgnetwerk (VLOZO) 'last minute' weigerde om het voorliggende protocolakkoord met de woonzorgsector te ondertekenen. VLOZO is eigenlijk de koepel van de commerciële aanbieders die in Vlaanderen verantwoordelijk zijn voor 204 ouderenvoorzieningen, 17.000 medewerkers en ruim 18.000 oudere bewoners. Dat is een kwart van de Vlaamse woonzorgsector.

Minister, u hebt veel ingezet op dat protocolakkoord en wij ondersteunen dat u op vrijwillige basis, sectorbreed, dus zowel voor de private non-profit, namelijk de vzw's, als de commerciële, namelijk de private 'for profit', en de openbare sector, wilt komen tot een geheel van regels en afspraken die de sector beter moeten reguleren en vooral de zorgkwaliteit en de continuïteit garanderen. Iedereen herinnert zich de calamiteit vorig jaar met Senior Assist, de vierde commerciële speler in België, die plots een aantal rusthuizen in de vitrine moest zetten. Niemand zal de beelden vergeten van de Panoreportage, die blijven op ons netvlies gebrand.

Uit de persmededeling van VLOZO heb ik kunnen begrijpen dat zij in het protocolakkoord onvoldoende garanties vinden voor de financiële leefbaarheid van de instellingen. Minister, hoe kunt u deze situatie, die blijkbaar heel plots is opgetreden,

verhelpen? Voor ons allen is de kwaliteit, de continuïteit en de duurzaamheid van de zorg voor onze ouderen immers essentieel.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, de collega heeft het al toegelicht. We konden inderdaad in het persbericht vernemen dat VLOZO op het allerlaatste moment het akkoord toch niet wilde ondertekenen. Daar is toch wel enige nuance bij, want zij waren wel van plan om te tekenen, maar onder bepaalde voorwaarden. Een van hun belangrijkste voorwaarden was de facturatie die nu digitaal zal verlopen. Daar waren zij heel blij mee, maar het tijdspad is wel heel strikt, heel beperkt en is eigenlijk onrealistisch. Het zou ingaan op 1 januari 2019. Er zal in oktober proefgedraaid worden in enkele woonzorgcentra. Er zou pas een aansluiting kunnen komen op het programma van de overheid in december. Dat is toch wel heel kort dag. Men heeft schrik dat er bij de facturatie problemen zullen optreden waardoor zij natuurlijk in financiële problemen kunnen komen.

Verder is er natuurlijk ook het derde luik waar de laatste jaren heel wat over is geschreven. Er zijn de laatste jaren enkele besparingen geweest. Daar hebben de commerciële woonzorgcentra ook nog vragen bij.

Gezien die twee belangrijke voorwaarden denk ik dat het niet zo onoverkomelijk is om met hen toch een akkoord te kunnen bereiken. Vandaar mijn vraag aan de minister: bent u bereid om aan tafel te gaan zitten met VLOZO om alsnog tot een akkoord te komen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, ik ben absoluut bereid om VLOZO de kans te geven om dat protocol nog te tekenen. Dat protocol is immers het resultaat van een zeer lang en intens proces van overleg.

Wij staan in de residentiële ouderenzorg voor grote uitdagingen. De overheid heeft daar ook belangrijke verantwoordelijkheden in, niet het minst financiële, maar ook in de sector moeten een aantal transities mee worden opgenomen. De tekst van dat protocol is de letterlijke tekst zoals die in de conceptnota is opgenomen, met de koepels uitvoerig is besproken en waar alle reacties op werden ingewacht en verwerkt. Het is de tekst die uiteindelijk door de regering is goedgekeurd in eerste lezing, en opnieuw is het protocol woordelijk met de koepels bekeken. Op geen enkel moment in dat traject van toelichting van de conceptnota, in eerste lezing door de regering goedgekeurd, heeft een koepel ook maar enige bedenking geformuleerd op de tekst van dat protocol.

De tekst van de conceptnota met de letterlijke weergave van het protocol is dan naar de strategische adviesraad (SAR) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gegaan en werd uiteindelijk definitief goedgekeurd door de regering. Dan werd iedereen uitgenodigd om diezelfde letterlijke tekst te onderschrijven. Er is een telefonisch contact geweest met een medewerker van VLOZO op het kabinet om te bevestigen dat men het protocol zou onderschrijven omdat het nu eenmaal al een hele tijd in het traject zat en zit. Uiteindelijk heb ik tijdens de regeringssamenkomst een persmededeling gezien waaruit bleek dat men het vooralsnog niet zou ondertekenen. Men heeft niet eens voorafgaand telefonisch het kabinet gecontacteerd.

Dat is niet alleen van deze koepel een zorg, dat is een zorg van alle woonzorgcentra. Uiteraard heeft deze koepel grote verwachtingen ten aanzien van de overheid: de financiering; de deadline van 1 januari, wanneer wij deze bevoegdheden in het kader van de staatshervorming moeten overnemen; de invoering van een nieuw inschalingssysteem... Er zijn dossiers genoeg. We hebben alle reden om op een gestructureerde manier aan tafel te zitten: personeelsnormen,

zorgzwaarte,... Dat protocol was en is natuurlijk niet méér en ook niet minder dan dat. Het is een intentie, een engagement om over die thema's aan tafel te zitten, mét wederzijdse engagementen, om te bekijken of men tot een aantal conclusies kan komen. Het is geen juridische overeenkomst, uiteraard niet.

Ik hoop nog altijd dat de koepel dat zal onderschrijven omdat de anderen dat uiteraard wel hebben gedaan. 75 procent van de woonzorgcapaciteit van de koepels heeft dat wel onderschreven. Ze hebben natuurlijk ook vragen en bezorgdheden. Maar ze hebben geconcludeerd dat zij wat in het protocol staat, al samen met de beoordeling van de conceptnota woordelijk hadden beoordeeld en dat het dus niet het moment was om over zinnen te discuten. Het was het moment om het gesprek ten gronde te voeren, zoals het daarin ook was opgenomen. Ik ga ervan uit en ik hoop nog altijd dat we wat dat betreft in het overleg over die dossiers toch nog kunnen rekenen op de medewerking van deze koepel. Dat is ook nodig, want ik ben absoluut overtuigd. We doen veel inspanningen om het fa-meuze 'level playing field' te organiseren, maar we hebben absoluut behoefte aan een intens en transparant overleg met alle koepels.

Mevrouw Saeys, ik ben het niet eens met wat u in uw vraag zegt, als zou deze overheid een besparingsoperatie met het zogenaamde bovennormpersoneel doorvoeren. Dat is volstrekt niet waar. Het zijn oude financieringstechnieken van de federale bevoegdheden die mee werden overgenomen. Daar hebben we niets aan veranderd. Maar het is wel onze ambitie om dat systeem te veranderen, omdat het geen goed systeem is. Ook daarvoor heb ik de koepels uitgenodigd, en ik heb hun gezegd: 'Doe mee, wij willen een structurele oplossing. Doe voorstellen.' De koepels zijn er niet in geslaagd om een gemeenschappelijk voorstel te doen. We zijn dus opnieuw met het agentschap in overleg, uiteraard met de koepels, om te bekijken of we dit issue, dat we geërfd hebben, nog kunnen oplossen.

Het is de ambitie om in Vlaanderen radicaal te gaan voor een geïnformatiseerde uitvoering van de Vlaamse sociale bescherming en dus ook van de financiering van de woonzorgcentra. Het is niet juist dat men pas vanaf december de tests zou kunnen doen. Mijn mensen waren een beetje verontwaardigd toen ze dit lazen. Er ligt al een heel traject met de koepels achter ons. Het is ook onmogelijk dat de software-releveranciers de centrale applicaties zouden kunnen integreren in de softwarepakketten. We zitten in mei opnieuw samen om de voortgang van de werkzaamheden te beoordelen. Als er vragen zijn, kunnen die daar uiteraard worden behandeld. Men verzekert mij dat de tests met de piloten in september van start kunnen gaan en dat men alles in het werk stelt om die deadline – die krap is maar die niet door ons is opgesteld maar die in de timing van de staatshervorming is vervat – te halen. Ook hier blijkt de absolute bereidheid om te luisteren en te bekijken hoe we daar samen door kunnen geraken. We financieren trouwens een aantal investeringen in de woonzorgcentra, precies om die digitalisering mogelijk te maken.

Ik maak misbruik van dit forum om op te roepen om alstublieft het heel intense traject dat we samen hebben afgelegd, voort te zetten en om het niet te onderbreken. We hebben geen tijd te verliezen. Ik ben absoluut bereid om daarover het gesprek met de koepel te voeren.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik ben blij dat het engagement om samen te zitten wordt bevestigd. Want we zitten hier niet in een LIDL-scenario. We gaan daarvoor niet op de barricaden.

Voor mijn fractie is het belangrijk dat een gelijk speelveld wordt gegarandeerd. De verschillende koepels zijn met heel verschillende uitgangsposities aan de start gekomen.

Ik heb de studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA), van professor Pacolet – zowat de paus van de woonzorgcentra, dat weet

u, collega's – er opnieuw bijgehaald. Die studie toont al in de publicatie die in 2015 werd uitgebracht dat er inzake personeelsfinanciering van de private 'for profit', een zware onderfinanciering is van de bovennorm voor personeelskosten. We zullen het straks hebben over de Vlaamse sociale bescherming. Die gaat net uit van een omslag van een aanbodgestuurd naar een vraaggestuurd systeem. Dan is het wel belangrijk dat de verschillende aanbieders met gelijke wapens, met gelijke kracht aan de aftrap komen.

Maar veel belangrijker nog voor mijn fractie, collega's, is dat onze Vlaamse ouderen gelijk worden behandeld. We zullen straks, opnieuw in het kader van die sociale bescherming, spreken over een inschalingsinstrument. Dat zal de zorgzwaarte meten. En op basis daarvan komt er een persoonsvolgende financiering.

Nu, het kan niet zijn dat nadien, naargelang de instelling waar die oudere dan terecht komt, de warme handen aan het bed, die hij verdient na een leven lang werken en bijdragen, duidelijk in aantal verschillen.

Minister, daarom doe ik deze oproep: probeer dat gelijke speelveld en die gelijke behandeling met alle middelen te verzekeren.

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ook ik vind het essentieel dat we alle sectoren, zij het de commerciële sector of de socialprofitsector, op één lijn krijgen.

De zaken die door VLOZO worden aangehaald, zijn echt terechte vragen. Uiteindelijk is het zeer belangrijk dat wij waken over de financiële leefbaarheid van onze woonzorgcentra. Dat komt uiteindelijk ook de bewoner ten goede.

Wat het derde luik betreft: als dezelfde pot wordt verdeeld over meer boven-normpersoneel, dan zien zij dat natuurlijk wél als een besparing. De commerciële sectoren hebben in het derde luik vaak personeel voor keukens en onderhoud. Als we ook daarin de shift gaan doen naar zorgpersoneel – wat natuurlijk goed is –, maar zij daarvoor minder middelen zullen krijgen, heb ik schrik dat het via de woon- en leefkost zal worden doorgerekend naar de bewoner.

Dus alstublieft, ga met hen aan tafel zitten, zodat we toch nog tot een gezamenlijk akkoord komen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, onze fractie was eveneens verontwaardigd toen we lazen dat VLOZO het voorstel vanuit de Vlaamse Regering niet tekende. In de conceptnota staat namelijk duidelijk gestipuleerd, namelijk op de laatste bladzijde, wat eigenlijk het engagement moest zijn van de drie instituten die woonzorgcentra organiseren. In de commissie bestond daar alleszins eensgezindheid over. Daarom is het eigenlijk wel heel jammer. Want wij wilden nu net dat na de Panoreportage – het werd aangehaald door collega Persyn – dergelijke kwaliteit aan zorg bieden niet meer kon. Vooral wilden we dat er financiële transparantie zou worden doorgevoerd.

Minister, u hebt toen het nodige initiatief genomen, samen met de administratie. Daarom hoopt onze fractie dat VLOZO uiteindelijk toch kan worden overtuigd van het belang om dit engagement te tekenen, voor de toekomst van, niet alleen één deel van de bevolking, maar alle ouderen die moeten worden opgenomen in een woonzorgcentrum.

Minister, ik hoop – de vraag werd reeds gesteld – dat er zo spoedig mogelijk opnieuw rond de tafel kan worden gezeten om tot een akkoord te komen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Er wordt verwezen naar de conceptnota en het ontwerp van protocol. Dat is een stap, een eerste stap.

Maar u zegt zelf, minister: intenties en goodwill zijn niet voldoende. U geeft zelf aan dat er een concreet pad voor financiering ontbreekt. Dat is nu net het punt. De zorgcrisis die we kennen, ook in de woonzorgcentra, is er nu. De onderfinanciering van de woningzorgcentra is er nu. De stijgende dagprijzen zijn er nu.

Minister, daarom is het voor ons heel duidelijk dat u nu concreet actie moet ondernemen. Ook mijn collega-parlementensleden in de commissie hebben dat bepleit, maar ze stemden anders. U moet nu iets ondernemen om die zorgcrisis weg te werken en meer verzorgenden aan het bed te krijgen. Ik hoor de collega's het hier nogmaals herhalen, wij zullen u nogmaals de hand reiken en straks amendementen indienen om die concrete acties voor duurzame, kwaliteitsvolle verzorging in de woonzorgcentra nu te ondernemen en om dat perspectief nu te bieden, zowel aan de verzorgde personen als aan de woonzorgcentra. Ik heb het hier nog driemaal horen herhalen. Welnu, voeg de daad bij het woord en keur straks die amendementen goed. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Als ma of pa naar het rusthuis gaan, wil je dat ze daar met een gerust gevoel kunnen blijven. Dan wil je dat ze goede zorg krijgen, zonder dat daar een wurgfactuur tegenover staat. Groen heeft regelmatig voorstellen ingediend, over extra personeel, of om de manier waarop in de sector winst wordt gemaakt af te toppen. We hebben ook voorstellen gedaan rond een goede inspectie.

Uw antwoord, minister, was keer op keer dat u oren had naar de problemen en dat u dit zou aanpakken met het protocol, waarin transparantie en personeelsnormen in overleg zouden komen. Vandaag stellen we vast dat dit protocol er niet is en dat het er mogelijk niet komt. Ik wil niet denken in termen van wie baas is of verontwaardigd is, en ik begrijp dat u zich gepakt voelt, maar ik wil weten wat u gaat doen als er geen protocol komt. Gaat u dan andere stappen zetten om transparantie te krijgen, om de kwaliteit te verhogen en om te zorgen dat die sector zorg biedt zodat ma en pa de zorg krijgen waar ze recht op hebben?

Minister Jo Vandeurzen: Er is wel degelijk een protocol, dat door twee van de drie koepels is ondertekend.

Mevrouw Van den Brandt, de financiële transparantie staat met zoveel woorden ingeschreven in het ontwerp van decreet, dat nu bij onze adviesorganen voorligt. We hebben daar, conform de goedgekeurde conceptnota, de wettelijke basis voor gecreëerd. Dat dossier loopt, in uitvoering van de diverse opties die in die conceptnota zijn genomen.

Mijnheer Bertels, de zorgzwaarte rvt-bedden komen er dit jaar bij en zullen er volgend jaar in nog grotere mate bijkomen. We zijn niet aan het wachten. We hebben informaticaprojecten gefinancierd, om onze woonzorgcentra ook op dat vlak een stap vooruit te kunnen laten zetten. Er worden intussen dus uiteraard serieuze inspanningen gedaan vanuit de overheid. Het punt is dat op een bepaald ogenblik iedereen moet beseffen dat we een zeer intens gestructureerd overleg moeten kunnen organiseren over een aantal dossiers zoals de personeelsnormen, of het concept van het persoonsvolgend systeem, of de unieke inschalingssystemen. Dat staat in het protocol, en je moet kunnen afspreken over welke thema's je het zult hebben. Dat zal op een intense manier gebeuren, en daarin zal ook de overheid een stuk van de verantwoordelijkheid moeten dragen. Dat is de draagwijdte van het protocol.

Ik blijf erbij: de tekst die nu voorligt, is het resultaat van een omvangrijk inspraakproces. Hij is door iedereen bekeken. Op het moment dat de conceptnota aan de sector is gepresenteerd, ook aan de koepel in kwestie, is daar nooit een voorbehoud over geformuleerd, integendeel zelfs. Enkele dagen voor het moment van de ondertekening werd zelfs nog bevestigd dat dit zou gebeuren. Ik hoop dat we echt zullen kunnen rekenen op de participatie van de drie koepels. We zullen elkaar hard nodig hebben, als we de ambities met onze residentiële ouderenzorg voor onze Vlaamse senioren effectief willen waarmaken. *(Applaus bij CD&V)*

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik hoor u vaak in de toekomstige tijd spreken, terwijl ik dacht dat het al allemaal afgeklopt was. Ik ben blij dat er verder gewerkt wordt aan een vergelijk. Voor onze fractie is een gelijk speelveld belangrijk, maar ook de gelijke behandeling.

We willen geen nieuw mattheuseffect. Het is in het Grieks tot ons gekomen en daarna werd het vaak in het Latijn onderwezen: 'wie veel heeft zal nog meer krijgen, maar wie weinig heeft, hem zal zelfs ontnomen worden wat hij heeft'. Ik pleit ervoor dat de verschillende sectoren gelijk behandeld worden en onze ouderen ook. *(Applaus bij de N-VA)*

Freya Saeys (Open Vld): Minister, ik herhaal nogmaals mijn vraag: ik hoop dat u met VLOZO aan tafel zult gaan zitten opdat de drie sectoren tot één oplossing kunnen komen. Bepaalde eisen van VLOZO zijn volgens mij niet onoverkomelijk. Het is in het belang van de bewoner om te ijveren voor kwaliteit, transparantie, maar ook voor financiële leefbaarheid.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.41 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.58 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse sociale bescherming – 1474 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Twee weken geleden keurden we in deze plenaire vergadering het Groeipakket en het nieuwe systeem van de kinderbijslag goed. Het Groeipakket was een van die grote werven van deze regering, met de inkanteling van belangrijke nieuwe bevoegdheden en budgetten in het domein Welzijn, die met de zesde staatshervorming overgekomen zijn naar het Vlaamse niveau. De Vlaamse sociale bescherming, kortweg VSB, die vandaag ter stemming voorligt, is een tweede grote werf die deze regeringsploeg momenteel afrondt.

De Vlaamse sociale bescherming zal straks een brede Vlaamse volksverzekering zijn van ruim 4 miljard euro. Dat is een derde van het hele budget van Welzijn en is bestemd voor de ondersteuning van personen met langdurige zorgnoden door ziekte, ongeval, ouderdom of handicap. De principes en technische aspecten van

de Vlaamse sociale bescherming werden uitvoerig besproken in de commissie en kwamen ook in de plenaire vergadering al vaker aan bod.

Voor mijn partij is de Vlaamse sociale bescherming de eerste aanzet om uiteindelijk te komen tot een volwaardige Vlaamse sociale zekerheid. De afronding van fase 2, die voorligt voor 1 januari 2019, dus in deze bestuursperiode, is het voorlopige sluitstuk. Ik zal namens mijn partij nog enkele aandachtspunten en uitdagingen aangeven. Binnen de Vlaamse sociale bescherming, zoals ik zei een leniging van langdurige zorgnoden, van chronische zorg, staat voor ons het belang van de zorgbehoevende, van de gebruiker, centraal. Dat is daarnet bij de actuele vragen ook aan bod gekomen. De zorgbehoevende of zijn begeleider – dat kan de mantelzorger zijn, een zorgcoördinator of een casemanager – moeten te allen tijde zoveel mogelijk de regie over de eigen zorg in handen kunnen houden. We spreken ook van een omslag van een aanbodgestuurde naar een vraaggestuurde zorg. De zorgbehoevende of zijn begeleider moeten via een zoveel mogelijk persoonsvolgende financiering zorgaanbod naar eigen keuze kunnen inkopen bij een zorgaanbieder van eigen keuze.

In het voorliggende ontwerp van decreet wordt een onderscheid gemaakt tussen een aantal zorgbudgetten en een aantal zorgtickets. De reeds bestaande zorgbudgetten worden straks geïntegreerd in één vrij besteedbaar zorgbudget. Het gaat om het zorgbudget van 130 euro per maand, dat jullie kennen vanuit de Vlaamse zorgverzekering; ten tweede om het zorgbudget voor ouderen met een verhoogde zorgnood, de vroegere tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden (THAB), dat overgekomen is van het federale niveau en dat sinds 2017 door Vlaanderen wordt beheerd; en ten derde het BOB, het basisondersteuningsbudget voor personen met een beperking.

In dit principe van 'besteedbare zorg' zien wij als N-VA-fractie de beste garantie voor de burger om de regie waar ik net over sprak zoveel mogelijk in eigen handen te houden, maar ook om het huidige zorgaanbod verder te verruimen en verbeteren, want we weten dat daarin nog lacunes zijn en nog verbetering mogelijk is. Er was ook sprake van de 'zorgtickets'. Dat zijn eigenlijk trekkingsrechten waarbij de toegewezen middelen kunnen worden besteed aan speciaal daartoe erkende zorgvoorzieningen. Dit zal het geval zijn voor de gezinszorg en de residentiële ouderenzorg.

Het regeerakkoord voorzag er in principe ook in dat persoonsvolgende concepten zouden worden getest binnen de residentiële ouderenzorg, naar analogie met wat we hebben gezien bij de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap. We hebben begrepen dat er onder andere zal worden geleerd uit de federale pilootprojecten inzake chronische zorg om na te gaan welke pistes in de nabije toekomst inzake het persoonsvolgend inzetten flexibel kunnen worden bewandeld.

Binnen die Vlaamse sociale bescherming is een grote rol weggelegd voor de zorgkassen. Die zorgkassen zullen voortaan alle tegemoetkomingen binnen die Vlaamse sociale bescherming, die 4 miljard euro, beheren, controleren en uitbetalen. Collega's, het is geen geheim dat mijn partij steeds de nodige terughoudendheid had en nog heeft ten aanzien van de optimale efficiëntie, objectiviteit en onpartijdigheid waarmee de vijf historische zuilgebonden zorgkassen, naast de Vlaamse Zorgkas, de zorgkas van ambtswege, die Vlaamse sociale bescherming zullen operationaliseren, gezien de evidente historische link die er is, niet alleen met de ziekenfondsen, maar ook met grote zorgaanbieders. In lijn met het regeerakkoord erkennen we echter de zorgkassen in hun nieuwe, uitgebreide rol en opdrachten. Dat neemt niet weg dat we als N-VA zullen blijven toezien op een zo efficiënt en digitaal mogelijke werking, met ook zo veel mogelijk automatische rechtentoekenning, zodat we die werkingskosten zo veel mogelijk kunnen drukken en middelen maximaal kunnen oriënteren op de zorg. Het is hier daarnet ook

nog aan bod geweest: de zorgbehoefte blijft stijgen. Alle middelen moeten zo veel mogelijk worden gericht op de zorg zelf, en niet op tussenstructuren.

Ik vermeldde het net: er zijn vijf plus een, zes zorgkassen in Vlaanderen die samen zullen instaan voor de praktische uitvoering van de VSB. Daar zijn uiteraard belangrijke organisatiekosten voor toegewezen, terecht. Opnieuw streeft mijn partij ernaar om die kosten tot het noodzakelijke minimum te beperken, onder andere door volop in te zetten op een gedeelde ICT-infrastructuur. Ook het modulair opvatten van de diverse onderdelen van de VSB en deze die er in de toekomst nog zullen bijkomen, is heel belangrijk. Vandaag krijgt elke zorgkas bovendien nog een ICT-subsidie, maar ze moeten zich absoluut connecteren op het gemeenschappelijk digitaal platform, en de Vlaamse overheid blijft te allen tijde eigenaar van alle data die op die gezamenlijke ICT-backbone worden verzameld. Ik denk dat dat een belangrijk punt is dat is binnengehaald.

Monitoring en evaluatie van het systeem zijn voor ons essentieel, en ook voldoende responsabilisering van de zorgkassen, waarbij zorgkassen die inefficiënt werken, een deel van hun werkingskosten kunnen verliezen. Nieuw – het is daarstraks aangehaald – is dat er op termijn zal worden gewerkt met één uniek inschalingsinstrument voor alle tegemoetkomingen, de fameuze BelRAI. Dat instrument bestond reeds. Het is ook in het buitenland al jaren van kracht, maar wordt momenteel nog onderworpen aan een grondige en intense voorbereiding en toetsing aan onze Vlaamse situatie en de diverse onderdelen van die chronische zorg. Mijn partij onderschrijft alleszins dit principe van een eengemaakt en uniek instrument volledig. Het opent perspectieven om komaf te maken met de veelheid aan verschillende inschalingsinstrumenten die nu bestaat, en niet alleen dat, ook met de rompslomp voor de zorgbehoevende of zijn mantelzorger, zijn ouders of kinderen, om uit de wirwar aan instrumenten en aanbiedingen wijs te geraken. We denken ook dat een dergelijk instrument op termijn kan leiden tot betere samenwerking tussen de aanbieders van de zorg, en ook tot het slechten van de tussenschotten, op termijn, tussen welzijnsactoren en klassieke gezondheidsactoren.

Tot slot wil ik namens mijn partij toch nog eens het belang van het gelijke speelveld tussen die zorgactoren benadrukken. Dat is daarnet ook aan bod gekomen. Als binnen de Vlaamse sociale bescherming de focus naar de gebruiker verschuift, en de financiering van aanbodgestuurd naar vraaggestuurd, dan is het natuurlijk belangrijk dat die zorgmarkt zo veel mogelijk vrij is, dat daar geen monopolies of oligopolies zijn, en dat de zorgbehoevende of zijn zorgplanner vrij op zoek kan gaan naar zorgaanbieders en instellingen in de buurt die zo goed mogelijk aansluiten op zijn zorgnoden.

Mijn partij zal erop blijven toezien dat de markt op een zo transparant en laagdrempelig mogelijke manier kan worden opengesteld voor elke aanbieder die ten minste voldoet aan de vereiste criteria van zorgkwaliteit, duurzaamheid en betaalbaarheid. Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet in ieder geval unaniem goedkeuren. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming dat vanavond ter stemming wordt voorgelegd aan dit parlement, bedt de nieuwe bevoegdheden na de zesde staats-hervorming in in een duurzaam en toekomstgericht model dat is aangepast aan de wijzigende context en de veranderende noden en verwachtingen van de burger. Het bevat tal van praktische vereenvoudigingen voor de burger naast ingrijpende hervormingen.

Het ontwerp van decreet is een ambitieus hervormingsplan dat bestaande en nieuwe bevoegdheden in een financieringsmodel samenbrengt. De totaalaanpak

komt de toegankelijkheid van de rechten ten goede. Minister, kabinet en administratie verdienen veel felicitaties met het grote studiewerk dat tot nu toe gebeurde. Het werk is zeker niet af, maar met dit ontwerp van decreet wordt een belangrijke stap gezet.

Communicatie en een draagvlak zoeken zijn belangrijke politieke taken. Er wordt ingezet op een goede informatiecampagne 'Zorgen voor elkaar, da's toch normaal?'. De omschakeling is een ingrijpende operatie van vele jaren. Dit ontwerp van decreet legt de krachtlijnen van een Vlaamse volksverzekering vast. In de loop van deze en van de volgende regeerperiode zullen zeker nog vele uitvoeringsbesluiten volgen.

CD&V ziet vijf sterke punten. De Vlaamse sociale bescherming draait rond de zorgbehoevende, de zorgvrager. De regie ligt bij de zorgvrager. De Vlaamse sociale bescherming verankert solidariteit op Vlaams niveau. Tijdens de omwenteling blijft ondersteuning gegarandeerd. De hervorming van de mobiliteitshulpmiddelen betekent al op 1 januari 2019 een stap vooruit voor de gebruiker. Er is voor een inschallingsinstrument gekozen, dat wetenschappelijk wordt onderbouwd. De uiteindelijke doelstelling is zorgen dat de Vlaming zo lang en gelukkig als mogelijk kan leven.

De christendemocraten waren ooit de voortrekkers van de Vlaamse zorgverzekering die voor velen een groot verschil maakt. Het uitgangspunt van dit ontwerp van decreet is de regierol van de cliënt of zorgvrager. De focus van de zorgfinanciering verschuift van de infrastructuur naar de zorgbehoevende. De keuze voor persoonsvolgende financiering plaatst de zorgbehoevende centraal. Dat komt tegemoet aan de verwachtingen van de huidige en de volgende generaties ouderen. Zij willen de regie zo lang mogelijk in handen houden. Ze zijn mondiger en hoger opgeleid. Ze kunnen hun zorg zelf organiseren. Dit ontwerp van decreet versterkt hen daarin.

Omdat keuzevrijheid niet voor iedereen vanzelfsprekend is, rijst de vraag of begeleiding mogelijk is teneinde non-take-up te vermijden en te garanderen dat iedereen zorg krijgt. Het gaat bijvoorbeeld om ouderen met een mentale beperking of dementie. Zij hebben vertegenwoordigers nodig. Met een zorgticket op basis van de indicatiestelling kan een gebruiker zorg naar keuze opnemen in een erkende voorziening. Tegemoetkomingen worden als trekkingsrecht toegekend door een zorgkas. Naast de zorggebonden financiering ontvangen de zorgaanbieders een organisatiegebonden financiering. Dit forfait vergoedt onder meer personeelskosten, kwaliteitsincentives en IT-kosten. De Vlaamse Ouderenraad wil zorgaanbieders financieel belonen die inzetten op zelfredzaamheid.

De Vlaamse sociale bescherming is ook een solidair systeem. Wie ziek of zorgbehoevend wordt, kan blijvend rekenen op solidariteit. Er is een sociaalverzekeringssysteem op Vlaams niveau. Dankzij de solidaire zorgbijdrage van elke Vlaming wordt wie langdurige zorg nodig heeft financieel versterkt, wat de levenskwaliteit ten goede komt. Men kan langer thuis wonen en participeren aan de samenleving.

CD&V is zeker tevreden met de decretale verankering van de solidariteit. In deze regeerperiode is veel geïnvesteerd in de verschillende pijlers van de Vlaamse sociale bescherming. Op drie jaar tijd is 400 miljoen euro extra geïnvesteerd. In 2018 wordt 4,1 miljard euro van de Vlaamse begroting voorbehouden voor de Vlaamse sociale bescherming – de heer Persyn heeft ernaar verwezen. Uit deze cijfers blijkt de keuze van de Vlaamse Regering om in zorg en welzijn te investeren.

De overname van de financiering van de woonzorgcentra, kortverblijf en dagverzorgingscentra is uiterst complex. Tijdens de omwenteling moet zorgcontinuïteit worden geboden. Er waren ooit informaticaproblemen bij de FOD Sociale Zekerheid bij de overname van tegemoetkoming hulp aan bejaarden (THAB). Dit is dus niet altijd een evidentie. Het is ondertussen wel opgelost.

Vanaf 1 januari 2019 is de financiering van de mobiliteitshulpmiddelen een onderdeel van de Vlaamse sociale bescherming. Met de overheveling worden een aantal hervormingen gerealiseerd. Er zijn talrijke verbeteringen voor de gebruikers, die voortaan slechts één aanvraag moeten indienen in het unieke loket.

Wie aan een snel degeneratieve aandoening lijdt, kan voortaan een beroep doen op renting, zodat vlot op een ander hulpmiddel kan worden overgeschakeld als dat nodig blijkt. Er wordt een stap gezet in de richting van een leeftijdsonafhankelijk mobiliteitshulpmiddelenbeleid.

Dit ontwerp van decreet kiest voor de BelRAI als uniform inschalingsinstrument. Er zijn reeds proefprojecten aan de gang waarbij, na nog wat verdere wetenschappelijke studies, vanaf 2020 de BelRAI zal kunnen worden gebruikt. Het systeem start in de diensten voor gezinszorg.

Dit toont aan dat het ontwerp van decreet rond de Vlaamse sociale bescherming op de sporen wordt gezet. Het is de bedoeling dat deze trein verder spoort, dat hij onomkeerbaar is, en dat op deze manier de Vlaamse sociale bescherming wordt versterkt voor iedere Vlaming.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, de collega's hebben al heel uitgebreid de zaken gesteld. Dit ontwerp van decreet is zeer belangrijk omdat het de basisprincipes van ons toekomstig sociaal beleid vastlegt. Het zal niemand verwonderen dat we als liberalen blij zijn met de techniek van de persoonsvolgende financiering die in de komende jaren zal worden geïntroduceerd in de ouderenzorg.

Het zorgticket zal in de toekomst het RIZIV-dagforfait vervangen. Het neemt de vorm van een trekkingsrecht aan, waarmee de zorgbehoevende bij een erkende zorgvoorziening zorg naar keuze kan opnemen. Het voordeel van een dergelijk systeem is dat de zorgbehoevende, doordat hij de middelen in eigen handen heeft, toch wel meer kan wegen op het aanbod, maar tegelijkertijd blijft hij beperkt tot het bestaande aanbod.

Het ontwerp van decreet belooft ons experimenten met zorgtickets in cashvorm. Ik hoop dat we deze experimenten correct zullen uitvoeren. We leven immers in een wereld waar de wensen van de mensen, ook van zorgbehoevenden en ouderen, heel sterk evolueren en waar de technologische vooruitgang mensen met noden grotere onafhankelijkheid kan bieden. Dat biedt meer mogelijkheden voor ouderen om thuis te blijven wonen.

Tegelijk zien we voor ouderen nieuwe samenlevingsvormen ontstaan, zoals co-housing. Als liberalen denken we dat we in onze wetgeving voldoende ruimte moeten inbouwen om gepast in te spelen op deze gewijzigde wensen en noden van onze toekomstige ouderen. Het is belangrijk voldoende flexibiliteit in onze regelgeving te hebben om daarop te kunnen inspelen.

Ik wil wijzen op het belang van de meerjarenraming die elke Vlaamse Regering bij het begin van de legislatuur moet opmaken met betrekking tot de onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming. Binnen elke nieuwe regering zal worden afgesproken wat gerealiseerd zal worden in de Vlaamse sociale bescherming, en dit voor de verschillende pijlers en voor de duur van de hele legislatuur. Daarbij wordt uitgegaan van de noden binnen de verschillende pijlers en van de budgettaire mogelijkheden.

Deze oefening laat toe topprioriteiten vast te leggen. Zo kan worden bekeken voor welke pijlers extra inspanningen moeten worden gedaan, gelet op wat zich op het terrein voordoet of op de noden die zich aankondigen. En ja, daarbij zal altijd rekening moeten worden gehouden met de budgettaire mogelijkheden. Dat is nu

eenmaal de realiteit. Er wordt vaak verwezen naar de federale ziekteverzekering, maar wie denkt dat op federaal niveau the sky the limit is, denkt fout. Het ziekenhuisbudget is een gesloten budget. In het verleden was het budget voor woonzorgcentra ook een gesloten budget. In alle overeenkomsten tussen ziekenfondsen en zorgverstrekkers is voorzien in mechanismen om het budget in evenwicht te houden en om budgetoverschrijdingen aan te pakken. Bij overschrijding van het geneesmiddelenbudget betaalt de industrie het overschreden bedrag terug.

De integratie van de hulpmiddelen in de Vlaamse sociale bescherming vanaf 1 januari 2019 zal gebeuren in een nieuwe vorm. Wij zijn verheugd dat het principe van renting en hergebruik de regel zal worden en het verwerven van eigendomsrecht eerder de uitzondering. Wij hebben daar vanuit onze partij altijd heel sterk op aangedrongen, ook tijdens de vorige legislatuur, omdat we weten dat er op het terrein toch wat verspilling van middelen is. Onze inschatting wordt trouwens bevestigd door de toelichting bij dit ontwerp van decreet die stelt dat “een herschikking binnen het budget onder meer met betrekking tot hergebruik van mobiliteitshulpmiddelen het mogelijk heeft gemaakt de mobiliteitshulpmiddelen leeftijdsonafhankelijk te maken”.

Tijdens de bespreking heeft de heer Van Malderen gesproken over de uitbreiding naar andere hulpmiddelen. Wij pleiten ervoor om in de toekomst die denkoefening te maken en te onderzoeken hoe we het hergebruik van sommige hulpmiddelen en het leeftijdsonafhankelijk maken van het hulpmiddelenbeleid kunnen veralgemenen.

De lezing van het ontwerp van decreet heeft mij geleerd dat de overdracht van bevoegdheden van het federale niveau naar het niveau van de gemeenschappen en gewesten niet tot gevolg heeft dat Vlaanderen zich op zichzelf kan terugplooiën. Meer dan ooit zijn mensen mobiel, verhuizen ze van Vlaanderen naar Wallonië. Brussel op zichzelf is al een samenleven van twee gemeenschappen op een grondgebied. Samenwerkingsakkoorden zullen moeten worden afgesloten in het belang van Vlamingen, Walen en Brusselaars, want Belgen laten zich niet opsluiten in één gewest. De komende jaren wordt dus een oefening in samenwerkingsfederalisme. Belangrijk is dat Vlamingen in Brussel goed worden geïnformeerd over welke rechten ze bij welke gemeenschap/gewest moeten effectueren en wat hun rechten zijn als ze misschien ooit terechtkomen in een unicommunautair rustoord in Brussel of een rustoord in Wallonië. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, gepaste zorg bieden aan wie behoeftig is. Ondersteuning bieden aan elke Vlaming die dat nodig heeft. Een solidair verzekeringsmodel. Persoonsgebonden financieringen en vergoedingen die zorg- en hulpmiddelen thuis en in residentiële settings financieel toegankelijk maken. Een solidaire zorgverzekering vertrekkend van de rechten van elke inwoner. Ik denk dat in theorie weinig andere projecten op een dergelijk groot draagvlak van de bevolking zouden kunnen rekenen. Het is trouwens mijn overtuiging dat zorg dragen voor elkaar eigenlijk een heel groot deel uitmaakt van wat we de Vlaamse identiteit zouden kunnen noemen. De vraag echter is vandaag hoe we dat in de praktijk brengen. Hoe geven we concreet vorm aan die mooie doelstellingen en principes?

Aan de hand van een aantal concrete vragen hebben wij als sp.a-fractie dit ontwerp van decreet beoordeeld. Ik geef ze u. Biedt het ontwerp van decreet zorgzekerheid? Bouwen we de ellenlange wachtlijsten die in Vlaanderen bestaan, af? Slopen we toegangspoorten? Openen we echte rechten of dreigen we met het zorgticket het spreekwoordelijke kluitje in het riet te creëren, waarmee we mensen wel eerst toegeven dat ze recht hebben maar vervolgens de hulp die ze nodig hebben, niet bieden? Is wat voorligt solidair? Is de financiële grondslag rechtvaardig?

Zetten we alle stappen die haalbaar zijn om zo efficiënt mogelijk, zo gebruiksvriendelijk als mogelijk, zo automatisch als mogelijk de rechten in te vullen die we pretenderen aan te bieden? Spreken we vandaag over 4 miljard euro, 10 procent van het totale budget van Vlaanderen, een heel groot deel van het welzijnsbudget? Zijn we er zeker van dat we zodanig inzetten dat we Vlaamse zorgbehoevenden maximaal zullen kunnen helpen? Een andere vraag is bijvoorbeeld ook: is het traject duidelijk waar we in de toekomst zullen terechtkomen als we dit ontwerp van decreet goedkeuren?

Om met die laatste vraag te starten, daarop is het antwoord neen. Te veel delen van dit ontwerp van decreet laten heel wat marge voor invulling. Om het heel scherp te zeggen: we kopen misschien wel een kat in een zak. Want het heel fundamentele debat, met name over hoe we de VSB in de toekomst zullen gaan financieren, wordt in dit ontwerp van decreet niet beantwoord. Het is een open vraag. Men maakt geen keuzes en dat is bijzonder problematisch.

Een ander voorbeeld: de indexering. Er is de mogelijkheid ingeschreven om een uniform indexeringssysteem in het leven te roepen, maar het houdt evengoed in dat de mogelijkheid bestaat dat dit nooit wordt geactiveerd. Er is geen transitieplan. Er is geen timing. Er is geen zekerheid over een van de pijlers waarop het ontwerp van decreet steunt, namelijk het invoeren van de BelRAI. Er is geen meerjarenbegroting. Collega's, het lijkt misschien een scherpe analyse vanuit de oppositie, maar het is ook allemaal terug te vinden in de adviezen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de strategische adviesraad (SAR). Er is, zo blijkt ook uit die adviezen, onvoldoende zicht op hoe we in de toekomst op een andere manier de handhaving willen gaan doen. Er is geen armoedetoets. Er is geen garantie op betaalbare facturen en kwaliteitsvolle zorg in de woonzorgcentra. En ook de vraag naar meer efficiëntie wordt ons inziens eigenlijk niet afdoende ingevuld.

Sta me toe om in te gaan op het voorbeeld dat daarnet al is gesignaleerd door mevrouw Saeys, het hulpmiddelenbeleid. Uiteraard is het zonder meer positief dat er een inspanning gebeurt om het hulpmiddelenbeleid een stuk leeftijdsonafhankelijk te maken. Ik denk dat iedereen die dit dossier al een tijdje volgt, de absurditeit van een leeftijdsgrens op 65 inziet. Dus zetten we een stap voorwaarts. Maar is die stap voldoende? Tenslotte blijven in dit systeem twee aparte kanalen naast elkaar bestaan. We hebben de mogelijkheid, maar we vullen ze niet optimaal in. Het is dan ook mijn vrees dat we in de toekomst klachten zullen blijven krijgen over verspilling, over te hoge prijzen voor bepaalde producten omdat de marktwerking niet afdoende werkt, omdat bepaalde zaken worden afgeschermd. Dat er aan de ene kant tekorten zijn en aan de andere kant hulpmiddelen niet duurzaam worden gebruikt, dat mensen aan de ene kant procedures zullen moeten blijven volgen en er aan de andere kant soms sprake is van een overaanbod, dat zaken zoals renting zullen worden ingevoerd, maar dat men in de praktijk bijvoorbeeld naar het ene agentschap moet voor een rolwagen en dat een andere procedure dient te worden gevolgd om de traplift in je woning te installeren. Dit zou beter in één hand zitten. De stap die we zetten, is uiteraard gunstig, maar is onvoldoende.

Er wordt in het ontwerp van decreet onzes inziens ook niet voluit gekozen voor een solidaire bijdrage. Mogelijk herhaalt zich begin volgende legislatuur wat bij het begin van deze legislatuur is gebeurd. Ik wil de collega's er nog eens aan herinneren: men heeft de forfaitaire bijdrage voor iedere Vlaming verdubbeld, maar voor de mensen met de meeste problemen, mensen in armoede, maal tweeënhalf gedaan. Dit ontwerp van decreet voorziet niet dat dit in de toekomst niet meer kan gebeuren. Dat zijn keuzes die wij wel hadden gemaakt.

Ik kom stilaan bij wat ik zelf het grootste pijnpunt in het voorliggende ontwerp van decreet vind, namelijk het risico dat we mensen op een pijnlijke manier een rad

voor ogen draaien, waarbij we hun wel een zorgticket geven, ruiterlijk zullen erkennen dat ze zorgbehoevend zijn, dat ze eigenlijk recht hebben op zorg, maar niet de garantie kunnen bieden dat men die zorg ook in de praktijk zal kunnen brengen.

Er blijven effectief – collega's hebben erop gewezen – grote vraagtekens bij de regeling in Brussel, waar we het risico zien op een systeem met twee snelheden, waarbij goed geïnformeerde, mondige, vaak ook financieel betere mensen wel toegang zullen vinden tot een Vlaamse sociale bescherming, maar dat andersom de meest behoeftigen, de minst mondigen, de minst geïnformeerden net niet hun toegang zullen vinden.

Er blijft het vraagstuk wat je doet met iemand die bijdraagt aan de zorgverzekering, maar dat recht misschien ook niet kan uitputten, omdat er nu eenmaal geen Nederlandstalige instelling in de omgeving zit. Er blijft ook de vraag over hoe we die Nederlandstalige voorzieningen in de toekomst zullen financieren. Het zijn open vragen, waar we hier vandaag geen antwoord op krijgen en die als prangende vraagtekens boven dit ontwerp van decreet hangen. Bovendien dreigen we de ziekte die ons zorgstelsel vandaag kenmerkt, namelijk pijnlijk lange wachtlijsten, mee over te nemen in dit ontwerp van decreet.

Het is goed dat we nu bij het aantreden van iedere Vlaamse Regering een oefening zullen krijgen over waar we komen. En uiteraard zou het nogal onverstandig zijn om geen rekening te houden met budgettaire marges die er zijn. Maar als we nu al bij voorbaat zeggen dat de rechten die we inschrijven, al bij voorbaat ondergeschikt zijn aan die budgettaire marges, dan hoeft je geen onheilsprofeet te zijn om te voorspellen dat we het tekort en de wachtlijsten die vandaag bestaan, ook in de toekomst zullen importeren in de Vlaamse sociale bescherming. Dat is geen detail. Dat is echt een systeem.

Daarom, collega's, willen wij vanuit sp.a dit ontwerp van decreet constructief amenderen. We hebben een aantal verbetervoorstellen. Een eerste gaat in op die laatste problematiek. Als we vaststellen dat de noden fundamenteel wijzigen ten opzichte van wat is vastgelegd, dan passen we bij de eerstvolgende mogelijkheid – hetzij een budget-, hetzij een begrotingswijziging – het budget aan. Dat is zorgzekerheid bieden. Dat is zeggen: we gaan echt de noden in kaart brengen, maar we zetten er ook de centen naast om de rechten die we op papier zetten, ook effectief te realiseren.

Ten tweede: mevrouw Saeys zegt dat ze uitkijkt naar het goede verloop van experimenten. Ik hoop dat met u, maar ik zal zekerder slapen als ik weet dat we dit in het ontwerp van decreet verankeren, dat we echt zorg op maat bieden voor diegenen die het nodig hebben. En dus is er een amendement waarin we zeggen: als iemand recht heeft – en als u het eerste amendement goedkeurt, dan zullen we ook de centen hebben om dat recht in de praktijk te brengen – maar men vindt geen passend antwoord in een bestaande voorziening, dan zetten we het budget ook om in een cashbudget, dat mensen kunnen besteden om hun zorg op maat te organiseren.

Ten derde hebben we een amendement waarmee we ervoor willen zorgen dat er een einde komt aan een bijzonder kwalijke en frustrerende praktijk. Mensen met een beperking moeten eigenlijk voortdurend bewijzen dat ze die beperking nog hebben. Mensen met een aandoening die niet meer goed komt, moeten bewijzen dat ze ondertussen niet miraculeus zijn genezen. Dat is nu de praktijk. Door middel van een heel eenvoudig amendement zouden we ervoor kunnen zorgen dat die aandoeningen in de toekomst op een gemakkelijke, toegankelijke en eenvoudige manier worden geregistreerd door middel van een indicatiestelling die zich zo dicht mogelijk bij de context van de zorgvrager bevindt, dat procedures niet eindelijk moeten worden herhaald en dat er voor de indicatiestelling geen wachtlijsten ontstaan, zoals we dat nu zien gebeuren voor de persoonsvolgende financiering.

Ons volgend voorstel sluit aan bij het debat dat we deze namiddag hebben gevoerd. Iedereen die het dossier volgt, is er blijkbaar van overtuigd dat we iets moeten doen aan de financiering van en de prijsontwikkeling in onze woonzorgcentra. Ik verwijs hier, zoals ik al eerder heb gedaan, naar de zeer goede conceptnota die mevrouw Coppé en anderen hebben ingediend. Alle fracties hebben hierover kamerbreed verklaard dat het een terechte bekommernis betreft. Het zorgprofiel van de huidige bewoners van de woonzorgcentra komt niet overeen met waarin we in de financiering voorzien.

Minister, u hebt al herhaaldelijk aangekondigd aan een nieuwe schema te willen werken. We hebben vandaag gehoord dat een belangrijke speler in de sector voorlopig blijkbaar niet aan dit dossier wil meewerken. Het eindresultaat van deze problematische situatie is dat we de rusthuisfacturen op het terrein zien stijgen. Steeds meer mensen maken zich zorgen om de financiering. Mensen komen niet meer rond met hun pensioen en met hun spaarcenten om de rusthuisfactuur te betalen.

We moeten onze verantwoordelijkheid nemen. We moeten twee zaken doen. We moeten ervoor zorgen dat we zo snel mogelijk beschikken over een kader en de middelen om de zorgprofielen en de financiering op elkaar af te stemmen. In afwachting van dat akkoord, dat niet enkel een vodge papier met vage intenties mag zijn, maar concreet verankerde maatregelen moet bevatten, moeten de rusthuisfacturen bevroren. Zo moeten we ervoor zorgen dat we nu geen schade aanbrengen die we morgen niet meer kunnen herstellen. We moeten meteen ook een keiharde stok achter de deur zetten om ervoor te zorgen dat de onderhandelingen op een dwingende wijze kunnen worden gevoerd. Veel mensen die nu in een woonzorgcentrum wonen, hun familieleden en mensen die de leeftijd bereiken waarop ze beginnen na te gaan wat het in de toekomst zal kosten, zouden dit een zeer belangrijk amendement kunnen vinden.

Door middel van een amendement willen we tevens de invoering van een uniform indexeringsstelsel garanderen en decretaal verankeren. De bedragen die nu decretaal worden verankerd, moeten ook in de toekomst hun waarde behouden.

Mevrouw Saeys, we willen ook decretaal verankeren dat een stelsel voor hulpmiddelen in het leven wordt geroepen. Ik ben blij dat u hier hebt verklaard het met die stelling eens te zijn. Wij zijn misschien iets minder geduldig. We willen dat vandaag ter stemming voorleggen. Ik kijk uit naar het stemgedrag van uw fractie en van uzelf.

Bij het begin van de zitting ging het over het Grieks. Ik houd het bij het Frans: 'Plus est en nous' – wij kunnen beter. Ik denk dat sommige ontwerpen van decreet een grotere ambitie verdienen. Ik denk dat sommige ontwerpen van decreet en doelstellingen, zoals de Vlaamse sociale bescherming, het verdienen verder te gaan dan het tijdelijke politieke compromis. Ik denk dat er in de samenleving en hopelijk ook in het Vlaams Parlement een heel groot draagvlak is om rechten te verankeren, om zorgzekerheid te bieden en om echt vorm te geven aan een efficiënt en solidair stelsel voor de Vlaamse sociale bescherming.

Minister, u bent een campagne begonnen waarin u aan de Vlaming probeert duidelijk te maken dat het belangrijk is om bij te dragen aan de zorgverzekering en wat die zorgverzekering voor mensen kan doen. Nu, de beste campagne lijkt mij er een te zijn waarbij we spreken in daden, waarbij we ervoor zorgen dat we een beter decreet voorleggen dan dit ontwerp van decreet.

Men heeft de mond vol dezer dagen over mei '68 en het gouden jubileum ervan. Maar weet dat we volgend jaar in 2019, het jaar waarin dit decreet verondersteld wordt in te gaan, ook de vijftigste verjaardag vieren van de inkomensgarantie ouderen en van de tegemoetkoming aan personen met een handicap. Vijftig jaar later kunnen wij door de zesde staatshervorming in Vlaanderen een beleid op maat uitstippelen, een beleid dat schotten wegneemt, een beleid dat echt kijkt

naar het geheel van de persoon. We kunnen dat, maar dan moeten we een aantal zaken effectief verbeteren. We moeten met name doen wat we zeggen en zeggen wat we doen. Als we rechten geven aan mensen, als we zeggen dat we hun zekerheid zullen geven, dan moeten we ook de zekerheid geven dat zij die zorg nodig hebben, die ook in de realiteit kunnen krijgen.

Ik hoop, dames en heren, dat u straks de amendementen ter harte neemt, er heel goed naar kijkt en zegt 'plus est en nous, wij kunnen beter'. De Vlaamse sociale bescherming zou het verdienen. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Van de Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Dames en heren, een ontwerp van decreet met 4 miljard euro erin is al de moeite, en het is een ontwerp van decreet met een heel ambitieuze titel 'de Vlaamse sociale bescherming'. Hoe gaan we vanuit Vlaanderen sociale bescherming opbouwen?

De lat is dus alleen al door de titel van dit ontwerp van decreet hoog gelegd en gezien het budget dat er tegenover staat, des te meer. Dan leggen we met Groen de ambitie mee hoog. Voor ons is de toetssteen: hoe kunnen we zorg bieden voor alle mensen? We hebben daar vijf criteria voor: hoe geven we zorg voor iedereen? Hoe geven we zorg op maat? Hoe geven we zorg in de buurt van mensen? Hoe zullen we kunnen zorgen voor elkaar? Hoe zullen we zorg in beweging krijgen?

Ik zal bij die vijf criteria stilstaan en dit ontwerp van decreet aftoetsen aan wat voor ons het kader voor zorg is. Een eerste criterium gaat over zorg voor iedereen. Gaan we met dit ontwerp van decreet effectief de bescherming bieden dat iedereen die zorg nodig heeft die zorg zal krijgen? Is er zorggarantie? Hoewel in het ontwerp van decreet staat dat er een afdwingbaar recht is op zorg, is het in de uitvoering niet aanwezig. Je kunt je zorg voor een stukje afdwingen, voor het luikje van de budgetten. We hebben een systeem met budgetten. Er is een cash budget dat je krijgt omdat je een bepaalde zorgnood hebt, en er is een systeem met kaartjes waarmee je naar een voorziening kunt gaan om eventueel zorg te krijgen. Enkel dat eerste deel is afdwingbaar.

We kennen dat onderscheid, want u hebt tijdens de vorige legislatuur een decreet goedgekeurd met betrekking tot de organisatie van zorg voor mensen met een handicap. Ook daar zijn er twee systemen waarbij er enerzijds een budget is en anderzijds een hoger budget dat in twee trappen werkt. Enkel op dat eerste deel zou men dan nu een afdwingbaar recht hebben, terwijl het tweede deel – dat valt buiten dit ontwerp van decreet, maar het gaat over mensen met een zware zorgnood voor wie 300 euro per maand niet genoeg is – niet afdwingbaar is. Wanneer de zorgnood echt te zwaar wordt, word je afhankelijk van een programmatie, van de goodwill van de regering, van het parlement om in genoeg voorzieningen te voorzien, om in genoeg budgetten te voorzien om die zorg aan te bieden.

Minister, u hebt zich in de commissie verdedigd door te zeggen dat dankzij dit ontwerp van decreet elke regering aan het begin van de legislatuur kleur moeten bekennen en moet zeggen hoeveel ze tijdens die legislatuur zal investeren, waarin ze wil investeren en hoe dat zal gebeuren. Dat is belangrijk. Maar een regering kan zeggen dat ze dit niet zal doen omdat ze dat geen prioriteit vindt. Dat is mogelijk met dit ontwerp van decreet. Dan bied je natuurlijk geen Vlaamse sociale bescherming: dan bied je een kader waarin het aan de regering is om het waar te maken. Ik had vandaag liever over een ontwerp van decreet gestemd waarin we garantie bieden aan iedereen in alle omstandigheden, en zeker ook aan mensen met de zwaarste zorgnood.

Dat betekent ook dat we groepen moeten uitzetten, want we hebben wachtlijsten voor mensen met een handicap, voor mensen met een chronische ziekte,

voor mensen die ouder zijn en zorg nodig hebben. We hebben overal die ellendige wachtlijsten, die lange wachttijden. We moeten daar dus mee aan de slag gaan. Maar om te weten wat daarvoor nodig is, moeten we een zicht hebben op welke zorg mensen willen hebben. Daar varen we eigenlijk blind, minister, want we hebben momenteel geen prognoses van wat er nodig is. Willen mensen nog naar een rusthuis, of willen mensen liever thuiszorg? Hoeveel thuiszorg moeten we dan aanbieden? Wat betekent dat voor het soort rusthuis dat we hebben? Moeten we die rusthuizen anders gaan organiseren? Hebben we meer lokale dienstencentra nodig, meer dagopvangcentra, meer oppasdiensten enzovoort? Al die zaken moeten we in kaart kunnen brengen. Er lopen studies, maar die hebben we nog niet. We missen dus belangrijke bouwstenen om vandaag echt een sociale bescherming uit te bouwen.

Ik zit nog steeds bij het eerste deel: zorg voor iedereen. Dat betekent ook dat die zorg toegankelijk is. Wij hebben daar in de commissie lang over gediscussieerd. Een van de zorgen die we bij Groen hadden, was dat we zorg achter een poort zouden zetten, dat we zouden zeggen dat je vooraleer je toegang hebt tot zorg, ingeschaald moet worden. Minister, u hebt gezegd dat dat niet de bedoeling is. Wij gaan bewaken in de uitvoeringsbesluiten dat dat niet het geval is en dat, zoals het geval was bij jeugdhulp, waar nu gecorrigeerd moet worden, we niet eerst gaan kijken wat de zorgnood is, dan een hele procedure volgen en iemand dan pas toegang heeft tot de zorg. Daarbij krijg je tijdverlies en bureaucratie en voer je drempels in waarbij mensen moeilijker toegang hebben tot zorg. Dit mag niet gebeuren voor de ouderenzorg. Het mag niet zo zijn dat je pas toegang hebt tot een rusthuis wanneer je een inschaling heb gehad en dergelijke meer. Mensen die daar nood aan hebben, moeten daar terechtkunnen. Hetzelfde geldt voor geestelijke gezondheidszorg, voor revalidatie, thuiszorg, hulpmiddelenbeleid, allemaal zaken die hieronder vallen. Minister we zullen waken in de uitvoeringsbesluiten dat u geen poort zet, geen obstakel zet, geen barrière zet maar dat de zorg toegankelijk blijft voor iedereen.

Om die zorg toegankelijk te houden, minister, moet ze ook betaalbaar zijn. We betreuren het dat er geen echte armoedetoets is gebeurd op dit ontwerp van decreet. Het is een decreet van 4 miljard euro waarmee we de bouwstenen leggen van hoe in de toekomst zorg georganiseerd wordt. Dat er geen echte armoedetoets op is gebeurd, is jammer. Dat is nodig. Dat zie je ook aan de keuzes die worden gemaakt. Het is daarstraks al gezegd door de heer Van Malderen dat er niet voor gekozen wordt om een bijdrage te betalen in functie van het inkomen. Het blijft een forfait. Het kan wel. De volgende regering kan dat beslissen. Er staat een deur open, dat is goed. Maar om dat te beslissen, moet ze eerst de factuur significant verhogen. Alleen als er een ernstige verhoging is van de factuur – ik hoop van harte dat die er niet komt – kan er volgens het inkomen worden gewerkt. Dat is jammer. Zoals daarstraks reeds is gezegd, is er een draagvlak om volgens de sterkte van je schouders bij te dragen. Voor de ene persoon is 50 euro niet hetzelfde als voor de andere personen. Laat dan die persoon voor wie 50 euro wel betaalbaar is, 50 euro betalen, maar zorg dat voor wie dat echt te veel is, een aangepast bedrag heeft, en dat je in functie van de draagkracht van mensen je bijdragen gaat regelen.

Ik zit nog steeds bij het eerste luikje, zorg voor iedereen. 'Iedereen' betekent ook de Brusselaars. Ik woon zelf in onze mooie hoofdstad. Ik moet daar vaststellen dat in functie van tot welk netwerk je behoort en of je al dan niet hebt ingetekend op de zorgverzekering, je in de toekomst misschien een andere toegang hebt tot zorg. Dat betekent dat ik andere zorgrechten zou hebben dan mijn buurvrouw. Dat vind ik fundamenteel oneerlijk. Ongeacht waar je woont, ongeacht wie je bent, je moet dezelfde toegang hebben tot zorg, dezelfde toegang tot kwaliteitsvolle zorg. Minister, ik waardeer dat u met dit ontwerp van decreet de deur hebt opengezet voor Brussel. Er wordt nu drie jaar de tijd genomen om te

overbruggen. Als alles goed gaat heeft Brussel nu drie jaar de tijd om ook een systeem te hebben zodat je een Brussels systeem hebt en een Vlaams systeem, waarbij de Brusselaars niet moeten weten wat welk systeem is, maar dat ze één systeem zien en in de backoffice de twee systemen uit elkaar worden gehaald. U hebt die bereidheid getoond, wat ik waardeer omdat dat betekent dat de Brusselaars maar met één systeem zullen werken en dat de staatkundige ingewikkeldheid niet voor de burger is maar voor de politiek. Maar Brussel moet dan wel uit zijn kot komen, moet in gang komen. (*Opmerkingen van Karl Vanlouwe*)

Inderdaad, mijnheer Vanlouwe, dat is het probleem: Brussel moet uit zijn kot komen, moet in gang schieten en moet zelf ook met een systeem komen. Ik hoop dat u zult blijven aandringen bij de Brusselse collega's. Ik beloof u dat de groenen en de Ecolo'ers in het Brussels Parlement er ook op zullen aandringen, want dat is absoluut nodig. Collega's, tot hier het eerste luikje over zorg voor iedereen: hoe kunnen we iedereen toegang geven tot zorg.

Een tweede luik dat voor ons belangrijk is, is: zorg op maat. Twee mensen met eenzelfde zorgvraag zullen niet op dezelfde manier een zorg willen hebben. De ene oudere zal misschien zeggen dat het niet meer gaat thuis en dat hij het liefst naar een woonzorgcentrum wil, waar hij goed wordt omkaderd en zijn zorg krijgt. De andere zal zeggen dat hij het liefst zo lang mogelijk thuis blijft, dat hij thuis zorg wil, samen met zijn omgeving, zijn partner. Dat zijn keuzes. Mensen moeten die keuze kunnen maken. Dat is ongelooflijk belangrijk. Om dat te kunnen waarmaken, moet je voor een aanbod zorgen zodat mensen niet moeten zeggen: 'Ik zal dan maar naar het woonzorgcentrum gaan omdat er niet genoeg thuiszorg is.' Of andersom: 'Ik ga het thuis nog wat redden of ik ga bij mijn kinderen inwonen omdat er geen plaats is in het woonzorgcentrum, hoewel zij voltijds werken en het zwaar hebben.' Zorg op maat betekent dat we ervoor moeten zorgen dat we goed aan de slag kunnen gaan, dat we goed weten wat mensen nodig hebben, en dat er een aanbod is. Ik had het daarover al bij mijn vorige puntje.

Dat betekent ook dat we een aantal schotten weghalen. De ene persoon is jonger dan 65 en kan nog onder de noemer van een handicap vallen; de andere persoon is ouder dan 65 en kan, met krek dezelfde problematiek, daar niet meer onder vallen. Je hebt mensen met een chronische ziekte, dat is een aparte categorie, en je hebt mensen die ouder zijn en je hebt mensen met een handicap. We blijven daar een aantal schotten in hebben. Minister, u haalt die op een aantal zaken weg. Er wordt in dit ontwerp van decreet vooruitgang geboekt, maar met betrekking tot heel belangrijke zaken niet. Het basisondersteuningsbudget, zoals we het nu kennen, is voor mensen jonger dan 65 met een handicap. Het hulpmiddelenbeleid is voor mensen jonger dan 65 met een handicap. De tegemoetkoming hulp aan bejaarden is voor mensen die ouder zijn dan 65. We moeten komen tot een systeem dat die dingen allemaal samenbrengt, ongeacht waarom je een bepaalde zorgnood hebt. Of het nu is omdat je een chronische ziekte hebt, of een handicap, of omdat je ouder aan het worden bent: het maakt niet uit. Je moet die zorg kunnen krijgen. De ondersteuning moet in functie van de zorg zijn en niet in functie van in welk hokje je zit.

Minister, ik zie dat de mogelijkheid wordt opengezet. De mogelijkheid wordt nog niet benut. Ik had liever gezien dat die keuze vandaag wel werd gemaakt, maar ik zie dat er een stap wordt gezet. Groen zal ervoor blijven ijveren dat in de toekomst die stappen verder worden gezet, dat we echt naar een geïntegreerd geheel gaan van zorg op maat van de mensen in functie van wat ze nodig hebben.

Mensen moeten daarbij keuzes kunnen maken. Mensen keuzevrijheid geven, betekent dat je ze ook moet kunnen begeleiden in die keuze, dat er begeleiding komt, dat er bijstand komt. Zo kunnen mensen een bewuste keuze maken over hoe ze het willen.

Na zorg op maat hebben we ook zorg in de buurt. De mensen willen het liefst van al in hun eigen huis en omgeving blijven wonen, ook wanneer ze zorg nodig hebben. Het is historisch gegroeid, maar in ons land liggen heel veel zorginstellingen in het groen, op de buiten, per definitie ver van waar de mensen wonen. Je voelt die omslag. Iedereen wil die omslag maken, maar dat betekent dat je er absoluut moet op inzetten. Dat betekent dat kleinschalige projecten mogelijk moeten worden gemaakt, dat je dicht bij de mensen moet gaan, dat je op de maat van mensen moet gaan werken. Ook daar worden stapjes gezet, worden deuren geopend, maar er wordt niet radicaal voor gekozen in dit ontwerp van decreet. Wij denken dat dat nodig is.

Na zorg voor iedereen, zorg op maat en zorg in je buurt, is ook zorg voor elkaar heel belangrijk. Ik huiver van de idee waarbij alle zorg door de overheid wordt aangeboden. Dat is onhaalbaar en onbetaalbaar, en dat is ook niet wat mensen willen. Mensen willen voor elkaar zorgen. Mensen willen de tijd nemen om voor hun ouders, hun kleinkinderen, hun partner te zorgen. Maar het moet mogelijk zijn, je moet het mogelijk maken. Als je met twee voltijds gaat werken, en je bent 62 jaar, en je zorgt voor je vader of je moeder die dementerend is, of voor je kleinkinderen op woensdagnamiddag en in het weekend, en tegelijkertijd combineer je dat met een fulltime job, dan is dat zwaar, dan zit je in een sandwich, dan is dat onhaalbaar. Je moet mensen de tijd en ruimte geven om mantelzorg te kunnen doen. Dat is cruciaal. Dat kan voor een deel met dit ontwerp van decreet, maar ik geef eerlijk toe dat het ook aan de overkant van de straat, in het federale parlement, moet gebeuren: daar werkt men aan zorgkrediet enzovoort. Maar ook hier moeten we bekijken hoe we de mantelzorger kunnen ondersteunen. Krijgt de mantelzorger het recht om zorg te bieden? Als het om zware zorg gaat, kan die mantelzorger dan bijvoorbeeld als persoonlijk assistent worden ingeschakeld? Net zoals dat voor mensen met een handicap een systeem zou moeten zijn. Ook daar zijn er mogelijkheden. U sluit de deuren niet, maar u benut die mogelijkheden nog niet volop.

Minister, ik heb nog een klein stukje over de organisatie. Dat brengt me misschien terug bij de zorg op maat van daarnet. Als je bekijkt wat mensen nodig hebben of als je het bekijkt in functie van zorg in de buurt, dan betekent dat dat je voor een stuk moet loskomen van de historische combinaties van zorgactoren die we hebben.

Er wordt hier gekozen om te werken met de zorgkassen. Dat is historisch zo gegroeid. En ik heb vanuit de N-VA – een beetje onverwacht, maar goed – een mooi pleidooi gehoord waarom de zorgkassen het beste systeem zijn om dit te organiseren. Maar als je de zorgkassen dat toelaat, mag het niet uitmaken of je bij zorgkas A of B bent om te bepalen waarnaar je wordt doorverwezen om je zorg te krijgen. Als er in je buurt een goede voorziening is of een goede aanbieder, dan moet je daarnaar worden doorverwezen. Dat betekent dat er schotten moeten staan tussen hoe je daarmee omgaat. Je moet vermijden dat er belangenvermenging is, dat de informatie niet neutraal is. Dat zijn allemaal zaken waarop moet worden ingezet. Voor alle duidelijkheid: die staan ook in het advies van de SAR. En ook hier – ik val in herhaling –: er worden wel aanzetten gedaan, maar er wordt op sommige zaken niet radicaal doorgetrokken en doorgekozen.

Minister, ik heb het een paar keer herhaald en het komt steeds op hetzelfde neer: er worden een aantal mogelijkheden gecreëerd, er liggen aantal opties op tafel. Maar wat ons betreft, hadden een aantal opties echt moeten worden genomen, hadden we verder moeten gaan, had dit ontwerp van decreet de ambitie hoger moeten leggen dan nu het geval is. Daarom zal Groen dit ontwerp van decreet niet mee goedkeuren.

Maar we zien wel een aantal positieve elementen. En we zullen er met de uitvoeringsbesluiten en ook de volgende legislatuur over waken dat de richting die genomen werd, de richting is van een zorg waar mensen de tijd hebben om voor elkaar te zorgen, waar iedereen zorg krijgt, waar de wachtlijsten worden aangepakt, waar

zorg in de buurt van mensen is, op maat van mensen, waar zorg innovatief kan zijn, in beweging en waar we een zorglandschap krijgen waarop we trots kunnen zijn. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Ik denk, mevrouw Van den Brandt, dat de heer Persyn het over de zorgkassen wil hebben.

De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik heb u tot nu toe nog niet onderbroken, maar ik zat wel een aantal keer op het puntje van mijn stoel bij elk hoofdstukje dat u aanhaalde.

Ik zal ingaan op twee punten. Ten eerste, u legt mij in de mond dat ik een pleidooi hield voor de zorgkassen. En ik heb juist ons voorbehoud nog eens in de verf gezet. Ik heb gezegd dat we het regeerakkoord getrouw zijn en dat we pragmatisch zijn. Voor u is het gras altijd groener aan de overkant. Maar wij werken met de situatie zoals die is, wij vertrekken niet van een wit blad.

Ten tweede, wil ik ingaan op de Brusselse situatie. Het is uitgerekend de N-VA'er die coördinator was in de commissie Welzijn voor onze equipe van zes effectieve leden die twee jaar geleden al met aandring aan de minister heeft gevraagd om capaciteitsversterking te verlenen aan Brussel. Want niet alleen zorgen ze niet voor hun afvalwater, maar zelfs voor hun zorg maken ze geen concrete plannen. We zitten nog altijd te wachten. *(Applaus bij de N-VA)*

En ik zal niet verhullen dat, aangezien Brussel onze Vlaamse hoofdstad is, wij binnenkort met een eigen initiatief zullen komen om daar een robuust antwoord voor te formuleren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik had een vraag verwacht.

Voor alle duidelijkheid: Groen bestuurt in Brussel niet mee. We zouden dat graag doen, maar het is niet het geval. Ik deel uw mening over het feit dat de Brusselse Hoofdstedelijke Regering talmt. Ik deel uw mening dat dat het probleem is en ik deel uw bezorgdheid dat dat sneller moet gaan en dat er momenteel te traag wordt ingezet op iets dat ongelooflijk belangrijk is: zorg voor iedereen.

Ik weet wel dat we een andere visie hebben op hoe we die zorgverzekering of Vlaamse sociale bescherming in Brussel willen. Als het van Groen afhangt – en ik ben blij dat de regering die keuze onderschrijft – heeft iedere Brusselaar één ticket. En die koopt, betaalt, net zoals de Vlaming, zijn verzekering, zijn zorgverzekering, zijn bijdrage. Dat ticket geeft toegang tot zorg. En wat er achter de schermen gebeurt qua organisatie, van wie welke zorg heeft, dat zijn niet de zaken van die Brusselaar. Die moet toegang hebben tot zorg, tot goede zorg, zoals iedere Vlaming.

Het systeem dat u vaak naar voren schuift – al moeten we afwachten wat het wordt – is dat Brusselaars moeten kiezen tussen twee systemen en dat je daar een soort van subnationaliteit creëert, dat je een stad in twee delen opdeelt: zij die de ene zorgverzekering hebben en zij die de andere zorgverzekering hebben. Dat is niet mijn model. Ik woon in een stad en ik zie mijn burens even graag langs de twee kanten. Het is niet omdat de ene buur toevallig Nederlandstalig is en de andere Franstalig dat ze een andere toegang tot zorg moeten hebben.

Vlaanderen moet zijn verantwoordelijkheid nemen in Brussel. Hier ligt een ontwerp van decreet voor waarbij Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid in Brussel kan opnemen, als Brussel ook over de brug komt en stappen zet.

Ik weet dat we een andere visie hebben over hoe we die zorg in Brussel moeten organiseren. Maar ik denk wel dat er een gedeelde frustratie is over de traagheid die momenteel gaande is. Ik onderschrijf die frustratie. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, als u het mij toestaat, zou ik graag onze stemhouding vanop mijn bank willen motiveren.

Het voordeel van als laatste te spreken, is dat er al zeer veel gezegd is en dat ik mij kan beperken tot de principes waarom de Vlaams Belangfractie dit ontwerp van decreet niet zal goedkeuren en zich zal onthouden.

Dit tweede ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming bouwt voort op het decreet van 24 juni 2016 houdende de Vlaamse sociale bescherming, dat een nieuwe Vlaamse laag legt op de federale sociale zekerheid. Nu wordt die Vlaamse sociale bescherming uitgebreid met nieuwe onderdelen, waaronder de residentiële ouderenzorg. Uiteraard is de betaalbaarheid van de zorg essentieel en een uitdaging in een vergrijzende samenleving met toenemende noden. Als de Vlaamse sociale bescherming voltooid zal zijn, zal het in totaal om meer dan 4 miljard euro gaan waarvan ongeveer 2 miljard euro bestemd is voor de residentiële ouderenzorg.

Het feit dat heel wat schakels in het traject van een persoon met een acute of langdurige en complexe zorgbehoefte federale materie blijven, maakt het voor Vlaanderen moeilijk om een coherent, toegankelijk en betaalbaar zorgaanbod te organiseren. We stuiten hiermee op een eerste principe, namelijk dat die deelaspecten van de sociale zekerheid voor het Vlaams Belang overgeheveld moeten worden naar het Vlaamse niveau als men effectief en efficiënt werk wil maken van een zorgmodel dat vraaggestuurd is.

Een tweede principe, waar ik de heer Persyn wel in volg, maar waar de N-VA tot mijn verbazing weinig weerstand tegen biedt, betreft de functie van de zorgkassen. Momenteel wordt in dit ontwerp van decreet de macht van die zorgkassen bestendigd en zelfs versterkt. Die zorgkassen zijn gelieerd aan de mutualiteiten, die bijvoorbeeld thuiszorg aanbieden. Voor het Vlaams Belang mag het duidelijk zijn dat we naar een ontzuiling van ons zorgmodel willen. We willen een onafhankelijke zorgkas, waar de zuilgebonden zorgkassen veel minder hun wil kunnen opdringen.

Een derde aspect is het Brusselse verhaal, dat hier ook al werd aangekaart. Ik verwijs naar het debat in het Brussels Parlement over de zorgverzekering in Brussel. Onze collega Lootens-Stael stelde dat het aantal Brusselaars dat aangesloten is bij de Vlaamse zorgverzekering in tien jaar tijd met bijna een kwart is gedaald, namelijk van 55.600 in 2006 naar 42.800 eind 2016. Als we dit probleem willen verhelpen, zullen er vrij veel middelen moeten worden ingezet om die Brusselse Vlamingen degelijk te informeren en aansluiting te laten vinden bij de Vlaamse sociale bescherming.

Tot zover een aantal elementen waarom het Vlaams Belang zich bij de stemming over dit ontwerp van decreet zal onthouden.

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, collega's, ik wil iedereen bedanken, niet alleen voor de tussenkomsten van vandaag – het gaat over de inhoud en dat is een goede zaak – maar ook voor het debat dat we in de commissie gehad hebben. Dit is een ontwerp van decreet dat de fundamenteen gaat leggen voor een hele ontwikkeling in de toekomst in Vlaanderen en Brussel, gebaseerd op het principe van een volksverzekering.

Een aantal onder u hebben opgemerkt dat sommige zaken nog moeten worden ontwikkeld. Het zijn fundamenteën: unieke inschaling als ambitie, automatische rechtentoekenning als ambitie, een aantal sectoren die we onmiddellijk operationeel kunnen maken binnen het systeem en een aantal waarvoor we nog tijd nodig zullen hebben. Er zijn ook een aantal deadlines die ons door de staatshervorming en de overdracht van de bevoegdheden confronteren met prioritiseringen. Het zijn uiteraard belangrijke fundamenteën, omdat ze ontwikkelingen mogelijk moeten maken en daar zelfs moeten op aansturen. Als we de grenzen tussen sectoren geleidelijk willen doen vervagen in functie van de zorg op maat, als we de leeftijdsonafhankelijkheid van ons beleid een kans willen geven, dan moeten we zorgen dat die fundamenteën goed gelegd worden.

Uw plenaire vergadering zal nog twee keer geconfronteerd worden met datgene wat ons in deze legislatuur nog te doen staat. Er komt nog een belangrijk overnamedecreet om andere sectoren die federaal via de ziekteverzekering werden gefinancierd, aansluiting te doen vinden met hun decretale basis in Vlaanderen. De regering heeft dat overnamedecreet definitief goedgekeurd en naar het parlement verzonden. Er is nog een tweede belangrijk ontwerp van decreet onderweg naar het parlement, na een hele concertatie, namelijk over de overlegstructuur die het overleg tussen de verschillende stakeholders en vertegenwoordigers van de patiënten enzovoort moet waarborgen binnen het nieuwe systeem.

Sommigen onder u hebben daar waarderend over gesproken, anderen een beetje meer kritisch, maar wat voor mij wel fundamenteel is, inderdaad, mevrouw Van Den Brandt, die Vlaamse sociale bescherming zal, als dit ontwerp van decreet wordt goedgekeurd, elke nieuwe regering verplichten om bij de start, op basis van een objectieve behoefteanalyse, duidelijk te maken welk groeipad voor de diverse geprogrammeerde sectoren van dienst- en zorgverlening voorligt. Dat is totaal nieuw. Dat het een goede techniek is, dat bewijst wat er gebeurd is met het decreet op de persoonsgebonden financiering, in de sector personen met een handicap, waar een gelijkaardige bepaling er toch voor heeft gezorgd dat het budget dat in deze legislatuur beschikbaar was, substantieel hoger was dan wat in de voorbije legislaturen was gebeurd. Maar het is de eerste keer dat daarvoor een kader wordt gemaakt. Dat heeft ons uiteraard niet belet om ook in deze legislatuur investeringen te doen in al die sectoren, maar als men een globale benadering wil van datgene wat aan zorgtickets in de terugbetaling staat in de Vlaamse sociale bescherming, dan heeft men natuurlijk deze wettelijke basis nodig en kan het debat in alle transparantie bij de opmaak van het regeerakkoord, in het parlement dat dan al of niet zijn vertrouwen geeft aan die regering, effectief plaatsvinden.

Ik wil in deze plenaire vergadering niet nog eens opnieuw de techniciteit naar voren schuiven, maar iedereen beseft natuurlijk wel dat als men in de materie van langdurige zorg een kader creëert, men er ook voor moet zorgen dat we voldoende middelen kunnen mobiliseren om het aanbod voldoende groot te maken, maar men ook met een programmatie van dat aanbod werkt. Ten aanzien van iedereen die daar nu kritisch over doet, merk ik op dat onze ziekteverzekering belangrijke sectoren heeft die allemaal in een programmatielogica functioneren. Dat is trouwens geen voorrecht of privilege of uitzonderlijke situatie in ons land, dat is in veel landen zo. De zorgbudgetten zijn open-end en aan de kant van de tickets is het de bedoeling om het kader te creëren waardoor men het aanbod in de loop der jaren voldoende kan uitbreiden, op basis van een goede behoefteanalyse.

Wat de situatie in Brussel betreft, is het duidelijk. We hebben voor sommige stukken alvast gezorgd voor een overgangssituatie die ons toelaat te zien wat er in Brussel zal gebeuren. Mevrouw Van den Brandt en collega's, nogmaals, dat er in Brussel meerdere systemen zullen zijn, al is het maar in de backoffice, is natuurlijk wel de consequentie van de staatshervorming. Als wij onze bevoegdheden als Vlaamse Gemeenschap uitoefenen en dat autonoom willen doen, is de

logica natuurlijk ook dat anderen dat ook kunnen doen en daar eigen prioriteiten in kunnen leggen. Ik verberg ook niet dat het wel cruciaal is dat we proberen voor de Brusselaars de zaken niet onnodig complex te maken. Een verzekerings-systeem laat wel toe om op dat vlak een aantal zaken zo goed mogelijk te organiseren. We zijn uiteraard ook afhankelijk van de keuzes die daaromtrent in Brussel worden gemaakt. Ik kijk met belangstelling uit naar hoe zich dat daar verder zal concretiseren. Alleszins, ik ben ervan overtuigd dat we daaromtrent met de bevoegde overheid het overleg moeten houden. Ik hoop uiteraard dat we naar een voor de Brusselaars zo eenvoudig mogelijk systeem kunnen evolueren.

Collega's, dit is uiteraard niet het eindpunt van de ontwikkelingen in de zorg in Vlaanderen, maar het is een heel cruciale hefboom om vanuit het perspectief van de Vlaming die zorg nodig heeft en daarvoor een beroep doet op de sectoren die door de Vlaamse overheid worden gefinancierd, die zorg vanuit zijn of haar perspectief zo goed mogelijk, zo eenvoudig mogelijk en zo kort mogelijk bij zijn reële situatie en noden te kunnen realiseren.

In die zin ben ik er echt van overtuigd dat we met dit ontwerp van decreet wat dat betreft een heel grote stap zetten in de ontwikkeling van dat zorgzame Vlaanderen. Ik hoop uiteraard dat u dat ontwerp dan ook kunt goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wil op twee zaken nog heel kort ingaan. U zegt dat er nu inderdaad wachtlijsten zijn, maar dat de volgende regering in het begin van de legislatuur zal moeten zeggen hoeveel ze zal investeren. U zegt dat dat een goede manier van werken is, want dat is wat u dit jaar hebt gedaan voor personen met een handicap. Er is inderdaad in het begin van deze legislatuur voor personen met een handicap een groeipad op tafel gelegd. Dat groeipad hebben we dan ook naast de ambities van het decreet gelegd, en we hebben toen vastgesteld dat er een half miljard euro te kort was om de ambities van het eigen decreet na te komen. We hebben daarop gehamerd vanuit de oppositie.

U zegt dat het historisch veel is, maar er blijft wel een historisch grote groep mensen met een handicap in de wachtkamer zitten, 14.000 mensen die geen toegang hebben tot de juiste, gepaste zorg, 14.000 mensen met een handicap dus op een wachtlijst. Kunt u dus zeggen dat het een goede methode is, dat u er op die manier daadwerkelijk voor zult zorgen dat er voldoende budget is? Neen, het blijft een kwestie van goodwill, het blijft een kwestie van keuzes, en ook voor ouderen enzovoort zullen die wachtlijsten blijven, tenzij we een regering krijgen die er radicaal voor kiest om die wachtlijsten aan te pakken en daarvoor in de nodige budgetten te voorzien. Dat is één zaak.

U zegt dat er programmatie nodig is, zoals in de ziekteverzekering. Ja, met dat verschil dat er geen programmatie is met wachtlijsten voor het aantal mensen met een beenbreuk die al dan niet een operatie kunnen krijgen, of mensen die een nieuwe heup moeten hebben. Daar zijn programmaties die behoeftedekkend zijn. Dus als we die redenering doortrekken, dan hoop ik dat we ook in de zorg naar een behoeftedekkend aanbod kunnen gaan, omdat dat absoluut nodig is om ervoor te zorgen dat in het Vlaanderen en het Brussel van 2018 mensen die een nood hebben aan zorg, ook de toegang hebben tot die zorg, dat we zorggarantie krijgen, omdat ik denk dat we dat kunnen in deze rijke regio van de wereld.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik kom nog even kort tussen omdat net het voorbeeld dat u hebt gegeven, eigenlijk ook onze inspiratie was om te zeggen dat we beter kunnen. Zoals mevrouw Van den Brandt stelt, is het op zich een goede zaak dat men bij het aantreden van een regering op gezette tijden bekijkt wat de noden zijn die men verwacht en zich probeert te organiseren op het beantwoorden van die noden. Daar staat tegenover dat net in die sector van de personen met een

handicap dat principe ook zwaar wordt geschonden, want in de sector van de personen met een handicap hebben we een decreet inzake persoonsvolgende financiering waarin Vlaanderen zich ertoe verbindt om zorggarantie te bieden tegen 2020. Als je vandaag kijkt naar de bestaande budgetten, naar groeipaden, dan stel je twee dingen vast. Ten eerste, dat we er nog lang niet zijn, integendeel, met het realiseren van die zorggarantie tegen die bepaalde datum. Met andere woorden, de tekorten die daar zijn, die sleuren we gewoon mee, en we dreigen die met de methodiek te importeren in de Vlaamse sociale bescherming. Ik heb dat daarnet een architectuurfout genoemd. Je kunt ervoor zorgen dat dat anders gaat. Je kunt echt de garantie bieden dat voor de mensen aan wie je hebt gezegd dat ze recht hebben op zorg, dat ze een zorgnood hebben, dat ze een zorgticket hebben, die zorg ook in de praktijk wordt gerealiseerd. Je kunt ervoor zorgen dat je mensen met een ticket niet zomaar ergens wegstuurt, waarbij je 'proficiat, u hebt nu een ticket' zegt, maar als ze vragen wat ze ermee kunnen doen, 'sorry, geen centen', moet zeggen. Vandaar ons amendement: als in de loop van een legislatuur blijkt dat zorgnoden de middelen overstijgen, dan verbinden we ons ertoe om die rechten ook financieel af te dekken. Dat is heel helder.

Minister, ik wil daar nog eens het volgende aan toevoegen. Argumenteren voor de Vlaamse sociale bescherming door te verwijzen naar persoonsvolgende financiering brengt nog een ander risico met zich mee. We zien en horen heel vaak dat u probeert uit te pakken met de extra middelen die naar zorg gaan.

De onderliggende verschuivingen worden nooit aangehaald. Ik wil ze hier toch nog even in herinnering brengen: een verdubbeling op een forfaitaire manier van de bijdrage aan de zorgverzekering en het jarenlang besparen op werkingsmiddelen, waardoor vandaag in tal van voorzieningen mensen het water aan de lippen staat.

Minister, op 7 mei bijvoorbeeld is er wel een stakingsaanzegging lopend in uw sectoren. Dat is het gevolg van de werkdruk en een verlies aan kwaliteit die mensen ervaren. Door naar die hervorming te verwijzen om een andere te beargumenteren, is het onze vrees dat u systeemfouten importeert van het bestaande in het nieuwe. Dat nieuwe verdient beter.

Minister Jo Vandeurzen: De verhoging van de bijdragen is natuurlijk ook inkomensgerelateerd omdat degenen die recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming – dat is ook inkomensgerelateerd – een lagere premie betalen. De grote financieringsstukken van de Vlaamse sociale bescherming zijn natuurlijk nog altijd algemene middelen, en dat is uiteraard in belangrijke mate inkomensgerelateerd. Mijnheer Van Malderen, dat debat is door u niet zo correct gevoerd.

Uiteraard moet je proberen het aanbod dat je wilt vergunnen, waar je kwaliteitsbewaking op uitoefent en dat je toegankelijk wilt maken, zo goed mogelijk laten aansluiten bij de behoefte. De sector die we kennen en waar we de laatste jaren enorm in hebben geïnvesteerd, is de residentiële ouderenzorg. We hebben de behoeftestudie van het kenniscentrum genomen en de programmatiecijfers die daaruit voortvloeien, en dat schema volgen we nu consequent. Met deze regering gaan we zelfs de erkenningskalender voor de capaciteit 2025 nog open verklaren, en we gaan zelfs mogelijkheden creëren om voorafgaande vergunningen ook voor andere dingen dan zorg, dan alleen maar klassieke woongelegenheden in woonzorgcentra, mogelijk te maken. Dat staat allemaal in de goedgekeurde teksten en conceptnota's. Ik hoop dat ik u daar niet mee verbaas.

Mijnheer Van Malderen, er zijn regio's waarvan we allemaal weten dat er geen probleem van wachtlijsten is. Dat je heel goede woonzorgcentra hebt waar iedereen naartoe wil en die inderdaad veel kandidaten hebben, dat is zeker waar. Maar er zijn duidelijk regio's waar er geen probleem van wachtlijsten bestaat. Dat

is natuurlijk het gevolg van de enorme investering in de hoeveelheid van het aanbod, maar dat zegt nog niks over de goede financiering van de zorgzwaarte.

Ik zal niet een van uw collega's gebruiken en citeren die heeft bevestigd, ook in onze commissie, dat er in zijn regio in ieder geval geen probleem van wachtlijsten is. Ik weet wel dat de minister van Welzijn permanent met het cliché, en in een aantal situaties met een realiteit – helaas – wordt geconfronteerd waartegen hij zich voortdurend mag verdedigen. Ik ga wel niet mee in de redenering 'dat het zo overal wel weer zal zijn, zeker'. In het geval van residentiële ouderenzorg weet iedereen in de sector dat 9800 bedden bij creëren in vijf jaar tijd een enorme investering is in het aanbod.

Zoals gezegd gaan we dat investeringsplan volmaken op basis van een geobjectiverde behoefteanalyse. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Ik denk dat het debat voldoende is gevoerd. De minister heeft ook een aantal vragen beantwoord. Het reglement zegt dat als de voorzitter oordeelt dat er voldoende is gedebatteerd, hij het debat kan stopzetten. (*Applaus bij de N-VA*)

Dat is niet om de minister in bescherming te nemen, maar ik denk dat alles is gezegd wat moest worden gezegd. Trouwens, ik ben een van de weinigen die het debat volledig heeft gevolgd.

Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/3)

Er is een amendement om in de hele tekst het woord "mobiliteitshulpmiddelen" te vervangen door het woord "hulpmiddelen", het woord "mobiliteitshulpmiddel" door het woord "hulpmiddel" en het woord "mobiliteitshulpmiddelenbeleid" door het woord "hulpmiddelenbeleid". Ik stel voor dat we de betrokken artikelen aannemen onder voorbehoud van de eventuele aanneming van dit amendement, waarover we straks zullen stemmen. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

– *Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 3 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 6. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 7 tot en met 62 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 63. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 64 tot en met 79 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 80. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 81 tot en met 91 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 92. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 93 tot en met 140 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement op artikel 141. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemmingen over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– *De artikelen 142 tot en met 154 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot invoeging van een hoofdstuk 5/1, dat bestaat uit een artikel 154/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1474/4)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *De artikelen 155 tot en met 188 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 24 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid
– 1485 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 24 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid.

Minister Homans is verontschuldigd wegens ziekte, maar wordt waardig vervangen door minister Muyters.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1485/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van de wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer
– 1536 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot opheffing van de wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Vanwesenbeeck heeft het woord.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Voorzitter, mijn fractie is zeer blij dat het attest bedrijfsbeheer wordt afgeschaft, en wel om volgende redenen. In principe werd het attest destijds ingevoerd om aan faillissementspreventie te doen. Startende ondernemers werd gevraagd om het attest bedrijfsbeheer te behalen in de veronderstelling dat ze dan minder snel failliet zouden gaan. Het is gebleken dat dit eigenlijk niet zo'n goed instrument was tegen faillissementen, maar eerder een drempel om te gaan ondernemen. Het is evenmin een garantie om de ondernemersvaardigheden te testen.

Een starter doorloopt verschillende fases. Hij begint van nul, hij moet geld lenen. Dan begint hij mensen aan te werven, na een tijd heeft hij misschien wel vijftig of honderd mensen in dienst. Dat zijn allemaal verschillende fases waarin het attest bedrijfsbeheer niet echt een garantie biedt op slagen. Wij pleiten daarom eerder voor een opleiding of begeleiding op maat van de verschillende fases.

Zelf had ik geen attest bedrijfsbeheer nodig om mijn bedrijf te starten. Ik kreeg te horen dat het feit dat ik Latijnse gestudeerd had wel voldoende zou zijn. Latijn spreken was voldoende om te mogen ondernemen. *(Gelach. Opmerkingen)*

Dat is zo.

Ik had nog nooit van dichtbij een balans gezien. Zelf was ik ervan overtuigd dat ik kon verkopen.

Wat ik wel heb gedaan en waar we – denk ik – naartoe moeten, is dat ik een starterscursus van UNIZO heb gevolgd. *(Opmerkingen)*

Ja. Daar zitten niet alleen CD&V'ers. *(Gelach)*

Men heeft mij daar op de mogelijke valkuilen gewezen, waar ik moest op letten enzovoort. Die cursus was niet verplicht.

En daar gaat het hier nu over. We moeten onze ondernemers meer sensibiliseren om zich te informeren, in welke fase zij zich ook bevinden, zodat zij betere ondernemers worden. Wij zijn dan ook pleitbezorger voor het afschaffen van het attest bedrijfsbeheer. Er zijn nog een aantal voordelen die we tegelijkertijd meepikken zoals minder administratie en het feit dat er geen controles meer nodig zijn. Wanneer we kijken naar de omliggende landen, dan zien we in de landen die het attest hebben afgeschaft meer startende ondernemers. Dat is wel degelijk het bewijs dat het attest een drempel was. Wij kunnen dus alleen maar blij zijn. *(Applaus bij Open Vld en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord. U hebt Grieks of Latijn gestudeerd?

Güler Turan (sp.a): Het spijt me niet, maar ik heb geen Latijn-Grieks gestudeerd, ik heb bewust gekozen voor wetenschappen-wiskunde omdat ze me niet hebben uitgelegd wat het nut was van Latijn-Grieks. Ik respecteer echter evenveel de mensen

die Latijn-Grieks hebben gevolgd als degenen die wiskunde hebben gestudeerd. We hebben gewoon gekwalificeerde kinderen nodig, en elke kwalificatie is perfect.

Mevrouw Vanwesenbeeck, ik volg u volledig in uw stelling. Het attest bedrijfsbeheer wordt inderdaad ingevoerd om een aantal garanties te hebben. Het was de bedoeling te weten welke ondernemerscompetenties een startende ondernemer op een bepaald moment moest hebben om faillissement te voorkomen.

Minister, het is een goede zaak dat we deze barrière wegnemen omdat die ook niet efficiënt was. Er is immers nooit een positieve relatie vastgesteld tussen het behalen van het attest bedrijfsbeheer en het al dan niet failliet gaan achteraf. Die barrière nemen we nu op vraag van Europa weg. We moeten ons in regel stellen. Dat is ook de reden waarom wij dit met de aanwezige leden van de commissie Economie unaniem hebben goedgekeurd. Bepaalde doelgroepen ervaren die barrière nog veel sterker.

Mevrouw Vanwesenbeeck zei dat haar opleiding Latijn-Grieks volstond. Ik was me bewust van wat ik miste en ben het nadien nog gaan volgen. Dergelijke ondernemers hebben we nodig, mensen die bewust de stap zetten naar ondernemerschap en die zelf weten wat ze nodig hebben en op zoek gaan naar de juiste trajectbegeleiding of opleiding. Dat is nu het grote risico met het wegvallen van het verplicht behalen van het attest. Veel ondernemers of kandidaat-ondernemers slaagden er niet in om dat attest te behalen en zijn vandaag blij dat ze in september kunnen ondernemen zonder dat attest bedrijfsbeheer. Ook al was het attest een momentopname die geen garantie gaf op succes, het was op zijn minst een opeenstapeling van netwerk, opleiding, trajectbegeleidingsmogelijkheden. Het maakte wel dat mensen in bepaalde netwerken binnenkwamen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Turan, u zegt dat we nu zien dat er een aantal mensen wachten om te starten tot 1 september omdat ze dan niet meer aan die verplichting moeten voldoen. U moet dan toch eens naar de cijfers kijken, en die cijfers zeggen vandaag dat er inderdaad minder kandidaten in de opleiding zitten. Ik denk dat iedereen hier wel normaal vindt dat dat gebeurt, omdat het vanaf 1 september niet meer verplicht is.

Maar het aantal starters, mevrouw Turan, daalt helemaal niet. Waar haalt u die bewering, gebaseerd op feiten hoop ik, dat een aantal starters die anders niet hadden kunnen starten omdat ze zo'n certificaat nooit zouden hebben gehaald, dat nu wel zouden doen en aan het wachten zijn op 1 september?

Güler Turan (sp.a): Collega, SYNTRA Vlaanderen krijgt tot en met 2017 gemiddeld een bedrag van 4 miljoen euro om de verplichte opleiding voor een attest bedrijfsbeheer te organiseren. Vanaf 2018 is dat niet meer begroot. De opleidingen vallen weg.

U vraagt hoe ik weet welke wachtlijsten er zijn. Ik heb de wachtlijsten niet opgevraagd bij de minister. Ik weet welke telefoons ik krijg. Ik weet welke telefoon gesprekken ik voer met mensen die die opleidingen bedrijfsbeheer aanbieden. We hebben veel meer starters. Mijn verhaal was inderdaad nog niet af. Waarom zeg ik dat mijn verhaal nog niet af was? We hebben veel meer starters.

Collega's, we moeten ons heel goed realiseren dat van al die starters meer dan 93 procent zelfstandigen zonder personeel zullen worden. Dat is inderdaad een hype. Er zijn meer ondernemers en ondernemerschap is de toekomst – ik ben de eerste om dat mee te bepleiten – maar we moeten nagaan wat we dan gaan doen om de kwaliteit te garanderen. Minister, u miskent dat ook niet want in uw toelichting bij het ontwerp van decreet en de nota die u hebt neergelegd, hebt u ook gezegd dat het heel

belangrijk is om verder te blijven werken aan die competenties. Wel, dat is nu mijn vraag: welke alternatieven gaan wij nu voor het attest bedrijfsbeheer aanbieden?

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Het zal geen verrassing zijn dat ik het niet met u eens ben. U zegt dat als we geen attest bedrijfsbeheer meer hebben, er voor de rest niets meer is. En dat is dus niet zo. Als u als ondernemer in de netwerken zit van UNIZO, van Voka, van het Verbond van Kristelijke Werkgevers en Kaderleden (VKW), van weet ik wat allemaal, dan wordt men bijna bestookt met een aanbod van cursussen om toch maar te volgen. Ik vind niet dat we nu de perceptie mogen laten ontstaan dat we onze starters volledig in de kou laten staan, want oei, oei, er is geen attest bedrijfsbeheer meer. Dat is dus zeker niet het geval.

Güler Turan (sp.a): Dat heb ik ook niet gezegd, collega.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): U doet alsof er geen aanbod meer is, maar er is een zeer, zeer breed aanbod op dit moment.

Güler Turan (sp.a): Collega's, het is echt naïef om te denken dat alle ondernemers lid zijn van een of andere netwerkvereniging. UNIZO, Voka, het Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ), de meeste ondernemers zijn daar geen lid van. Ik zeg net dat vooral diegenen die geen lid zijn, voor het verplicht aanbieden van dat attest bedrijfsbeheer, binnenkwamen in een netwerk waarin ze de mogelijkheid van het aanbieden ook hadden kunnen zien. Ze komen binnen bij SYNTRA, bij een CVO, om die opleiding te kunnen volgen. Het feit dat dit wegvalt, wil wel zeggen dat u in de toekomst met uw uniek ondernemingsloket veel meer mensen moet inzetten om wat wegvalt, op te vangen.

Collega's, ik zeg niet dat we het attest bedrijfsbeheer niet moeten afschaffen. Ik denk ook dat er barrières zijn weggenomen, maar laten we goed waken over welke alternatieven er moeten komen om die ondernemerscompetenties, om de kwaliteiten bij de ondernemers in spe, goed op te nemen en hun duidelijk te maken dat die opleidingen nodig zijn. Bij de meesten is dat geen probleem, laat we daar van uitgaan, maar we moeten ervoor zorgen dat we geen zwakke schakels in de ondernemerswereld loslaten. Niemand is een zwakke schakel, maar iedereen moet beseffen wat er nodig is.

Daar gaat het mij om. Wij gaan ervan uit dat het attest bedrijfsbeheer een momentopname was. Nu hebben we die momentopname ook niet meer. En dat is een uitdaging waarmee we aan de slag moeten gaan. De minister en de regering erkennen dat ook, daarom zijn er ook alternatieven aangeboden. Met die alternatieven wordt er heel veel verwezen naar de bestaande trajecten. Maar, collega's, die trajecten bestaan vandaag ook. Die mensen hebben ook vandaag de mogelijkheid om daar een beroep op te doen en bij die verschillende opleidingen te komen. Ik zeg gewoon dat de eerste momentopname verdwijnt, en we mogen niet blind zijn voor de risico's die daarmee gepaard gaan.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil toch een paar reacties geven. Ik was van plan om te wachten totdat iedereen had gesproken, maar dat is moeilijk, omdat u een paar dingen zegt waar ik toch echt op wil reageren.

U bent begonnen met te zeggen dat er geen relatie is tussen het attest en het al of niet falen.

Güler Turan (sp.a): Dat hebt u gezegd.

Minister Philippe Muyters: Neen, dat hebt u gezegd, mevrouw Turan. Ik kan vragen dat ze het verslag voorlezen. U hebt dat daarnet gezegd. Het is niet

moeilijk dat er geen relatie tussen is, want vandaag moet iedereen die met een bedrijf begint, een bedrijfsattest hebben. Dus of ze nu falen of niet, ze hebben allemaal dat bedrijfsattest gehaald.

U doet dat elke keer. U zegt dan dat u het niet gezegd hebt, maar ik heb genoteerd wat u gezegd hebt. U hebt letterlijk gezegd dat het bedrijfsattest maakt dat ze het netwerk leren kennen. Dat hebt u twee, drie keer gezegd. Ik kan u zeggen dat dat niet waar is, mevrouw Turan. Want als je een bachelor hebt in gelijk welke richting, dan krijg je je attest bedrijfsbeheer. Dan heb je het netwerk niet leren kennen. Het is dus niet juist wat u naar voren brengt.

U zegt ook – en daar ben ik het wel mee eens – dat we van alles moeten organiseren om er doorheen heel de carrière van een bedrijf voor te zorgen dat er aanbod is. Dat heeft ook collega Vanwesenbeeck naar voren gebracht. Dat is precies wat ik heb gedaan toen we de megacall hebben gedaan aan de bedrijfswereld om dienstverlening te geven aan bedrijven, niet alleen bij het moment van starten – er is ondertussen in elke werkgeversorganisatie zo'n startersplatform – maar we hebben dat ook bij elke andere fase doorheen de carrière van een bedrijf. Ik ben blij dat u dat ook naar voren brengt en dat u dat belangrijk vindt. Ik heb niet gewacht om voor te stellen om eerst het bedrijfsattest af te schaffen en het dan pas te doen, omdat ik denk dat dat essentieel is, mevrouw Turan. Dit is iets dat moet gebeuren doorheen heel de loop van een carrière. Bedrijven moeten een aanbod krijgen. Gaan we ze verplichten om dat aanbod op te nemen? Neen. Ik veronderstel dat iemand die een bedrijf heeft, altijd de bedoeling heeft om met zijn bedrijf winst te maken, daarmee vooruit te gaan, daarmee te groeien. Zij zullen zelf wel volwassen genoeg kunnen zien of ze daar wel of niet bijkomende opleiding voor nodig hebben.

Ik wil nog eens duidelijk maken dat het niet zo is dat ik iets afschaf en dat er niets voor in de plaats is op de markt. Daarom heb ik effectief in de nota een plan van aanpak inzake ondernemerscompetenties mee neergelegd, om juist te tonen wat er allemaal is. Het is er dus, mevrouw Turan, en we zullen dat ook continu bijschaven, met de mensen vanuit de werkgeversorganisaties, om te zorgen voor het wat en hoe. Maar ondernemers hun 'polleke' vasthouden en zeggen welke cursussen ze wanneer moeten volgen, dat gaan we zeker niet doen. Het aanbod is er. Het aanbod is er op verschillende plaatsen. En ik ga ervan uit dat ondernemers ondernemend genoeg zijn om te weten waar ze nog stappen moeten zetten. *(Applaus bij de meerderheid)*

Güler Turan (sp.a): Het aanbod waar u naar verwijst, dat is er. Dat is er vandaag, dat was er gisteren. Dat was er misschien in het begin van de legislatuur ongeveer, want u hebt daar een paar wijzigingen doorgevoerd. Het aanbod is er. Dus het aanbod moet naar de toekomst, als alternatief voor het wegvallen van dat attest bedrijfsbeheer, vanaf september 2018 nog versterkt worden waar nodig. Dat is het punt dat ik wil maken. Er valt iets weg.

Uiteraard zijn het verschillende mensen, als we het over de ondernemer hebben: dé ondernemer bestaat niet. Een nieuwkomer, een vluchteling die een onderneming wil opstarten, of een hoogopgeleide ingenieur die een onderneming wil opstarten, dat zijn allebei ondernemers.

Dat zijn allebei ondernemers. We spreken dan over andere skills en een andere basiskennis. Dat is het punt dat ik wil maken. Uiteraard heeft de persoon die een bacheloropleiding heeft gevolgd dat netwerk niet nodig, maar een laaggeschoolde nieuwkomer heeft het net wel nodig. Dat is het punt dat ik wil maken.

Minister, dit is echt een gelegenheid. Aangezien het verplicht attest wegvalt, komt veel geld vrij. U beschikt over een aanbod aan opleidingen en trajectbegeleidingen, maar u hebt ook een aantal doelstellingen van het Pact 2020 voor

ogen. De doelstelling is meer ondernemerschap bij vrouwen, bij mensen met een beperking en bij mensen met een migratieachtergrond. Op mijn schriftelijke vraag hebt u geantwoord dat u die doelstelling wilt aanhouden.

Als vanaf morgen veel meer mensen met een migratieachtergrond in de zelfstandigheid stappen, wil ik zeker zijn dat die mensen een basiskennis heb, net als ik een basiskennis verwacht van de ingenieur die start. We stimuleren mensen in het ondernemerschap. Hun aantal neemt toe en dat is zeer positief. We mogen onze ogen echter niet sluiten voor de risico's die hiermee gepaard gaan. Dat is de laatste boodschap die ik vandaag wil meegeven.

We moeten versterkt inzetten op het preventief bedrijfsbeleid en op de tweede kans na faillissement. Dit is een opmerking van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) op uw ontwerp van decreet. De SERV vindt dat u werk moeten maken van het preventief bedrijfsbeleid en dat u moet evalueren. We staan allemaal klaar als een zelfstandige start of als een onderneming slaagt. Het kan echter even goed dat een onderneming niet slaagt. Ook daarvoor moet het beleid klaarstaan.

Als het attest bedrijfsbeheer wordt afgeschaft, komen centen vrij. Hierdoor kunt u nog eens naar het opleidingsaanbod kijken en nagaan hoe we de mensen kunnen versterken. U weet dat er iets specifiek moet komen. U hebt met de Vlaamse overheid, samen met het Europees Sociaal Fonds (ESF) een project gelanceerd dat SYNTRA Vlaanderen zal uitvoeren. U wilt nakijken hoe dit internationaal wordt opgelost. Het is alleen een spijtige zaak dat de afschaffing van het attest voor september 2018 is en dat het project dat specifiek naar de alternatieven zal kijken er pas in 2021 komt.

Minister, kwantiteit is goed, maar we moeten ook verder inzetten op kwaliteit. Dat is mijn boodschap.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Turan, ik wil toch even reageren. Misschien is het gemakkelijker dat ik gewoon het advies van de SERV voorlees. Met betrekking tot het preventief bedrijfsbeleid en de faillissementspreventie staat er letterlijk dat ik hierop moet blijven inzetten. Het gaat niet om een versterking. *(Opmerkingen van Güler Turan)*

Mevrouw Turan, ik ben nu aan het woord en niet u. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik lees verder: "De SERV is van mening dat de Vlaamse Regering moet blijven inzetten op een flankerend beleid in het kader van faillissementspreventie en preventief bedrijfsbeleid." Dat is wat ik doe en moet blijven doen. De SERV zegt het correct. Ik ben niet van plan daarmee te stoppen. Dat is wat de SERV heeft gezegd en dat is niet wat de SERV volgens u heeft gezegd. *(Applaus bij de N-VA)*

Güler Turan (sp.a): Ik hoop dat we binnen enkele jaren kunnen blijven applaudiseren. Ik hoop dat er geen moment komt waarop er veel faillissementen komen omdat het conjunctureel moeilijk is of omdat bepaalde vergissingen zijn gebeurd. We moeten dan zeggen dat het beleid er staat.

Minister, ik ga nu naar mijn plek. Daar liggen alle verslagen en rapporten. Ik zal voorlezen wat de SERV stelt. U moet hier verder op blijven inzetten, maar volgens de SERV is het ook goed dat eens tijdig te evalueren. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Mevrouw Turan, voor de volledigheid van het debat wil ik even zeggen dat mijn kinderen technisch onderwijs hebben gevolgd. Toen ze na het zesde jaar hun diploma haalden, kregen ze ook hun attest bedrijfsbeheer.

Güler Turan (sp.a): Mijnheer Wouters, proficiat met uw kinderen. U hebt een mooie aanzet gegeven om te spreken over het belang van het onderwijs in de versterking van de ondernemerscompetenties.

Daar kunnen we niet jong genoeg mee starten, want dan leren kinderen niet alleen ondernemen maar krijgen ze ook sociale vaardigheden en leren ze onderhandelen met elkaar.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Mevrouw Turan, u sleurt er toch een aantal argumenten bij waarvan ik me afvraag of ze hier nog iets mee te maken hebben, bijvoorbeeld uw doelgroepen enzovoort. U moet een ding weten: wat het bedrijfsattest niet heeft gedaan, is peilen naar ondernemerschap. Ondernemerschap is universeel. U haalt er de vluchtelingen bij enzovoort, maar het is een 'mindset'. Ben ik een ondernemend persoon? Ja of neen. Als ik dat ben, dan zal ik mij informeren en zien welk aanbod er is opdat ik er versterkt uitkom. Het gaat erover – ik vind dat u het debat helemaal naar de andere kant trekt, bijna irrelevant – of het attest bedrijfsbeheer onze ondernemers versterkt, ja of neen. We kunnen unaniem zeggen: neen, het versterkt onze ondernemers niet.

Güler Turan (sp.a): U hebt het over het doelgroepenbeleid. Ik noteer dat de liberalen vanaf vandaag de Pact 2020-doelstellingen in vraag stellen.

Daniëlle Vanwesenbeeck (Open Vld): Dat hoeft u helemaal niet te noteren, want het is een compleet verkeerde conclusie.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Ik kan kort zijn, want er is al heel veel gezegd. Dat attest moest vier dingen doen. Eerst en vooral heeft het niets te maken met het feit of men nu failliet gaat of niet. De minister heeft daarnet gezegd dat iedereen die ooit failliet is gegaan in Vlaanderen of België, zo'n attest had. De correlatie is absoluut nul.

Ten tweede heeft het ook totaal geen invloed gehad op het garanderen van de ondernemerscompetenties van iemand die start. Iemand die een bachelor Mondzorg heeft gedaan, kon beginnen, want die was ondernemend genoeg.

Het derde dat het attest moest doen, was drempelverlagend werken. Het deed juist het tegenovergestelde: het was een drempel die werd geïnstalleerd. Het klinkt alsof ze bij sp.a nostalgische heimwee hebben naar dit soort drempels. Wel, wij zijn er fier op dat we met de N-VA en deze meerderheid ervoor zorgen dat we een administratieve verplichting die geen zoden aan de dijk zet naar de prullenmand kunnen verwijzen.

Ten vierde, en daar heeft niemand het al over gehad, was dit attest complete onzin geworden. We zijn het enige land in de Europese Unie waar dergelijk attest nog van kracht was. Dat betekent dat als je begon met ondernemen in Nederland en daarna naar België verhuisde, je als Nederlander een competitief voordeel had ten opzichte van een Vlaming die hier een zaak wou beginnen. Is dat iets waar het Vlaams Parlement zich achter moet scharen? Eerlijk gezegd, ik hoop van niet.

Wat moet de afschaffing van de administratieve verplichting die niets deed in de praktijk maar er wel voor zorgde dat onze Vlaamse ondernemers een competitief nadeel hadden, doen? De afschaffing moet er in de eerste plaats voor zorgen dat er niet langer discriminatie is. Ten tweede moet dit een aantal drempels wegnemen. Ten derde moet het aantal administratieve lasten hiermee effectief dalen.

De minister heeft daarnet heel duidelijk gezegd dat er een aanbod is. Je moet echt geen lid zijn van Voka, UNIZO of een of andere ondernemersvereniging om cursussen te kunnen volgen. Er is altijd een prijs voor leden en voor niet-leden.

Diegenen die veelvuldige e-mails krijgen, weten dat. Je kunt ook gewoon inschrijven op het aanbod van SYNTRA of van het Agentschap Innoveren en Ondernemen die op maat en op basis van de groeifase waarin een onderneming zich bevindt, een aanbod kunnen doen.

Laat ons er verder niet over discussiëren en laat ons deze administratieve verplichting naar de prullenbak verwijzen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, waarom is dit attest bedrijfsbeheer destijds in het leven geroepen? Ter bescherming en ter preventie van de startende ondernemer.

Heeft dat zijn doel bereikt? Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het zijn doel niet bereikt heeft en dat het een drempel is die het ondernemerschap bemoeilijkt. Maar, zoals collega Parys zonet heeft aangehaald, de onmiddellijke aanleiding om dit ontwerp van decreet hier voor te leggen en tot de afschaffing over te gaan, is dat er een oneerlijke concurrentie met de ons omringende landen bleek en dat wij het onze eigen Vlaamse ondernemers moeilijker zouden maken om te ondernemen dan de ondernemers in onze buurlanden en andere Europese landen. Dat attest van bedrijfsbeheer en de manier waarop het tot nu bestaat en verplicht werd opgelegd, bereikte zijn doel niet en had een negatieve impact op onze ondernemers.

Minister, uiteraard staan wij achter die afschaffing, maar wij hebben ook altijd beklemtoond dat het kind niet met het badwater mag worden weggegooid. Dat hebt u ook niet gedaan. Dat is hier in de bijna jammerlijke discussie die we al zo vaak in de commissie hebben gevoerd, bijna ondergesneeuwd. Er is op een bepaald moment gezegd dat het moest worden afgeschaft vanwege de oneerlijke concurrentie, maar onmiddellijk is er ook gesteld dat er een alternatief moet komen. U bent met een plan van aanpak gekomen. Meer nog, er is oorspronkelijk gesteld dat het zou worden afgeschaft vanaf 1 september 2019. We vonden dat een beetje jammer omdat het nog een lange periode was, een periode van onduidelijkheid en onzekerheid. Dat hebt u bijgestuurd en u hebt gezegd dat u er klaar voor bent vanaf september 2018. Wij menen dat dat een goede zaak is, net om de duidelijkheid en zekerheid ten opzichte van onze ondernemers te kunnen waarborgen.

Het plan van aanpak is er. Er zal tijdig een alternatief klaar zijn, daar rekenen wij op, een alternatief dat meer aanbiedt dan de huidige verplichting, die er enkel is bij het begin van het ondernemerschap. Het zal verder worden aangeboden doorheen heel de loopbaan en op maat van de ondernemer. Ik denk dus dat we de formule van een begeleiding handhaven, dat we de administratieve last vereenvoudigen en zelfs helemaal wegwerken en dat we zeker onze ondernemers blijven ondersteunen. Minister, u kunt dus op onze steun rekenen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik ben heel blij dat deze afschaffing ondersteund zal worden. Ik denk dat iedereen het met mij eens is dat het nodig was om een plan van aanpak ten aanzien van de ondernemerscompetenties doorheen de hele carrière van een bedrijfsleider ter beschikking te stellen. Ik denk dat iedereen het ook met mij eens is dat het de ondernemer zelf is die de keuze moet maken wanneer hij of zij effectief die cursussen gaat volgen en die ondernemerscompetenties probeert op te doen. Als overheid hebben we daar geen rol in, wel in het aanbod, niet in een verplichting om dat naar voren te schuiven.

Ik heb er al voor gezorgd dat er een grote hoeveelheid van voorstellen is waarop de ondernemer kan inspelen. Dat zal zijn op maat van de ondernemer, in functie van de sector waarin hij zit, in functie van wat de ondernemer op dat moment nodig heeft, zijn opleidingsniveau en dergelijke meer. Op deze manier zorgen we

er effectief voor dat er een aanbod is en dat de bedrijfsleider op elk moment terecht kan bij organisaties om de hulp te hebben die hij nodig heeft op dat moment.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Ik lees even uit het advies van de SERV voor: "De sociale partners in de SERV roepen de Vlaamse Regering ook op een beleid te ontwikkelen dat in een zeer vroeg stadium zwakke schakels detecteert." Dus dat beleid is er niet, zegt de SERV. "Daarnaast moet het beleid inzake ondernemerschapscompetenties ook rekening houden met de nieuwkomers die in Vlaanderen een zaak willen opstarten." Dus daar gaat dit ook over. "Verder is de SERV van mening dat de Vlaamse Regering moet blijven inzetten op flankerend beleid" – dat is wat u hebt gezegd – "in het kader van faillissementspreventie en preventief bedrijfsbeleid. De sociale partners" – minister, dat is ook wat ik heb gezegd – "verwachten dan ook dat het beleid uit het verleden hieromtrent geëvalueerd wordt zodat de inzichten die daar uit voortkomen, kunnen meegenomen worden." Dit is het moment om dat te doen, minister, want vanaf september valt die momentopname weg. Voor alle duidelijkheid: deze Vlaamse Regering heeft een plan van aanpak, maar niet alles is volledig geregeld.

We schaffen samen met u het attest bedrijfsbeheer af vanaf september, maar deze regering heeft de alternatieven nog niet klaar.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik ben ongelooflijk blij dat mevrouw Turan en sp.a de afschaffing mee zullen ondersteunen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1536/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Jos Lantmeeters, Koen Van den Heuvel, Nadia Sminate, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van [...] over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft)

– 1460 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Rik Daems, Jos Lantmeeters, Koen Van den Heuvel, Nadia Sminate, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van [...] over het lokaal bestuur, wat de verfijning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft.

Inmiddels heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van decreet over het lokaal bestuur bekrachtigd en afgekondigd op 22 december 2017. Het opschrift en artikel 2 kunnen dus worden aangevuld met die datum.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Voorzitter, collega's, niet te veel paniek, ik zal hier niet veel van uw tijd in beslag nemen – ik zag sommige mensen al wat zuchten.

In eerste instantie kan ik u mededelen dat wij zeer verheugd zijn dat dit voorstel van decreet zal worden goedgekeurd. Ja, mijnheer Somers. Maar ik wil de kritiek wel voor zijn: wij weten dat er een nood is aan een ruimere aanpak van de belastingen op het onroerend goed. We zijn er ons van bewust dat de relatie tussen de netto verhuurwaarde en het kadastraal inkomen al jaren zoek is. Wij geven dan ook grif toe dat er werk van zal moeten worden gemaakt. Maar we zijn toch zeer tevreden dat we vandaag met dit voorstel van decreet kunnen aankomen.

Mijn eerste opmerking is dat de differentiatie van de opcentiemen op de onroerende voorheffing een nuttig instrument kan zijn als er verstandig mee wordt omgegaan. Ik zou hier een oproep willen doen om er geen bron van inkomsten in te zien, maar eerder een sturend element om ervoor te zorgen dat onder andere stadsvlucht en verwaarloosde buurten worden tegengegaan. De differentiatie moet dus worden gebruikt om te stimuleren, zij mag zeker geen bron worden van fiscaliteit om inkomsten te verwerven. Dat mag hier toch wel als een grote oproep worden genoteerd.

Het is ook van belang dat hier een mogelijkheid wordt geschapen om een differentiëring te maken. Dat werd in de pers al door verschillende mensen verkeerd opgenomen. Het is een mogelijkheid die aan de gemeenten wordt gegeven, het is zeker geen verplichting. Als de gemeenten en steden gebruik willen maken van deze differentiatie, dan zal er verstandig mee moeten worden omgegaan en dan zal de gemeenteraad uitdrukkelijk objectief moeten motiveren waarom hij hier gebruik van maakt. Ik wil diegenen die hier gebruik van zouden willen maken, oproepen dat ze erover waken dat burgers en – zeer belangrijk – ook ondernemingen niet extra worden belast, om eventuele inkomsten te compenseren. Mijnheer Caron, u wou dat misschien gaan zeggen. Burgers en ondernemingen mogen niet extra worden belast waar anderen worden vrijgesteld.

Ik wil ook vragen dat diegene die gebruikmaakt van deze differentiatie, dat doet in coherentie met het beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Ik denk dat ik hiermee kan afsluiten: het mag zeer duidelijk zijn dat de gemeenten hier dus een bijkomend instrument hebben dat deel mag uitmaken van een bepaald beleid, waarmee verstandig moet worden omgesprongen. En nogmaals: het mag een sturend element zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik wil vanuit onze fractie toch ook nog even zeggen dat wij dit voorstel van decreet steunen, met enthousiasme. Vorige week nog hebben wij hier zeven fusiedecreten goedgekeurd.

Vanuit onze fractie hebben we toen gezegd: wij geloven heel sterk in dat lokaal bestuur om hedendaagse problemen aan te pakken. Het lokaal bestuur is het eerste aanspreekpunt. Het is ook het overheidsbestuur met het grootste vertrouwen. We moeten dat vanuit dit parlement erkennen en stimuleren.

Als we zeggen dat die lokale besturen krachtig en sterk genoeg zijn om die hedendaagse problemen aan te pakken, zoals betaalbaar wonen, maar ook voor gezellige buurten, zorgbuurten zorgen, net als voor een aangenaam openbaar domein, dan moeten we er natuurlijk voor zorgen dat die gemeenten en steden, die lokale besturen, over voldoende instrumenten beschikken om die uitdaging ook aan te gaan.

Ik ben dan ook heel blij dat we hier vandaag de goedkeuring kunnen geven om aan die lokale besturen een extra instrument te geven om daadwerkelijk die problemen aan te pakken. De heer Lantmeeters heeft al een aantal van die problemen genoemd. We hebben stadsvlucht, verwaarloosde buurten, er is ook leegstand. We moeten ook een beetje kunnen differentiëren om het mogelijk te maken dat sommige buurten worden opgetild, we moeten bepaalde buurten misschien als commercieel centrum extra stimulansen geven. Daarom is het dus nodig dat die lokale besturen voldoende vrijheid en verantwoordelijkheid krijgen om dat daadwerkelijk aan te pakken.

Het is natuurlijk ook zo dat de onroerende voorheffing inderdaad gebaseerd is op het kadastraal inkomen. En we weten allemaal dat dit intussen al een aantal jaren, om niet te zeggen decennia, niet geactualiseerd is. Op dat vlak hebben de lokale besturen nu dus toch wel een element om dat wat te corrigeren.

Het is inderdaad geen verplichting. Dat is ook heel duidelijk gezegd. Maar we willen wel de vrijheid geven aan de lokale besturen, aan de gemeenteraad van onze gemeenten en steden en de colleges, om dat instrument aan te pakken en op die manier problemen, zoals stadsvlucht en leegstand, aan te pakken en het geven van extra stimulansen aan buurten die het wat moeilijker hebben, voldoende te motiveren en te argumenteren. Ik ben er absoluut van overtuigd dat onze lokale besturen sterk genoeg en verantwoordelijk genoeg zijn, mijnheer Lantmeeters. We moeten vanuit het parlement niet met ons vingertje zwaaien en zeggen: het mag niet naar belastingverhogingen en inkomstenstijgingen gaan. Ik ben ervan overtuigd dat dit element een stimulerend element is om problemen van vandaag de dag zoals stadsvlucht en leegstand op een juiste en goede manier aan te pakken. Vandaaruit willen wij vanuit onze fractie met veel enthousiasme dit extra middel aan onze sterke lokale besturen geven, zodat zij dit probleem als eerste en op een goede manier kunnen aanpakken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Collega's, wij zullen ons onthouden bij de stemming van dit voorstel van decreet, om de volgende reden. Wij treden de bezorgdheid die aan het voorstel van decreet ten grondslag ligt volledig bij, maar wij vragen ons af of de differentiatie van de onroerende voorheffing wel het gepaste instrument is. Wij vragen ons af of een paar 100 euro meer door deze vrijstelling doorslaggevend is om voor een bepaalde buurt te kiezen.

Bovendien heeft het Steunpunt Financiën enkele jaren geleden onderzoek gedaan naar het voorstel – want dit voorstel heeft al meermaals de kop opgestoken – en is het tot de conclusie gekomen dat het financieel voordeel voor kopers van een woning of appartement in een stads- of gemeentekern zelfs bij volledige vrijstelling van onroerende voorheffing relatief beperkt zou zijn.

Anderzijds zouden steden en gemeenten flink wat minder inkomsten hebben als ze deze vrijstelling of verlaging langere tijd volhouden. Het is een terechte bekommernis, maar we betwijfelen of dit het gepaste instrument is. We denken dat er effectievere instrumenten zijn om stads- en dorpskernen aantrekkelijk te maken.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Elke stad en elke gemeente is verschillend. Alleen zijn er een aantal instrumenten waar een stad of een gemeente over beschikt die

dezelfde zijn. Tot vandaag is dat het geval met de onroerende voorheffing, omdat gemeenten alleen één en hetzelfde opcentiem kunnen heffen op die onroerende voorheffing, die vanuit het Vlaamse Gewest wordt opgelegd. Als we de mogelijkheid creëren dat een stad of een gemeente in functie van de eigen specifieke noden, die onroerende voorheffing naar beneden toe kan differentiëren, geef je een instrument in handen van de lokale autoriteiten om in functie van de specifieke problematiek van die stad of gemeente maatregelen te nemen. Los van de inhoud van dit voorstel, is het bij uitstek een voorstel dat meer lokale autonomie mogelijk maakt. Dat is toch waar we naar op zoek zijn. Als er één zaak is waar we het allemaal over eens zijn, is het wel dat elk beleidsniveau binnen zijn competentie een zo breed mogelijke autonomie zou moeten hebben om beleid te voeren. Dat geldt voor Vlaanderen en dat geldt evenzeer voor een stad of voor een gemeente. Een eerste punt, dat toch van belang is, mevrouw Pira, is dat dit een instrument is dat je niet verplicht moet gebruiken, maar dat je een mogelijkheid biedt, in functie van de specifieke kenmerken van een stad of gemeente, om in te grijpen via de gemeenteraad in de context van lokale autonomie.

Dit voorstel is al een aantal keren aan bod gekomen, en ik wil aangeven hoe het bij mij is ontstaan, achttien jaar geleden al. In de gemeenteraad van Leuven haalde ik de problematiek aan dat het erg was dat een gepensioneerde met een klein pensioen die een huis had in de stad, meer dan een maand van zijn pensioen moest afgeven om in zijn eigen woning te mogen wonen. Als je dat van nabij bekijkt, is de vraag hoe onvoorstelbaar asociaal een instrument, of het gebrek daaraan, kan zijn. Iemand met een pensioen van 1000 of 1100 euro moet in een stad als Leuven, een maand van zijn pensioen afgeven om in zijn eigen woning te mogen wonen! Dat was bij mij de oorsprong. Ik ben niet de vader van dit voorstel en hoef dat ook niet te zijn, maar daarop voortbouwend is de idee ontstaan om het vaststaand tarief te laten variëren in functie van specifiek lokaal beleid. Het voorbeeld van de gepensioneerde is er één uit vele.

Met dit voorstel van decreet en binnen de autonomie van de gemeenten zelf, kun je wel degelijk maatregelen nemen die een reële impact hebben en die betrekking hebben op onbewoonbaar verklaarde woningen die langdurig onbewoonbaar blijven, leegstaande ruimtes boven winkels, specifieke situaties zoals in mijn thuisstad Leuven, waar betaalbaar wonen echt wel een probleem is. We hebben de grootste instroom van jongvolwassenen die in Leuven komen, maar we hebben nog een grotere uitstroom van jonge gezinnen omdat die zich geen woning kunnen permitteren. De reden daarvoor is in 60 procent van de gevallen dat het gewoon te duur is. Het zou ook een aspect van sociaal beleid kunnen zijn voor mensen met een beperking, waar nota bene, als je het instrument van onroerende voorheffing goed kent, en hoe de Vlaamse Regering ermee omgaat er vandaag al een pak verminderingen en verlagingen zijn. Alleen kan enkel de Vlaamse regering dat nu en kunnen steden of gemeenten dat niet in functie van wat zij zien binnen bevolking. Nogmaals, het is geen verplichting, maar het geeft een mogelijkheid tot lokaal beleid.

Laat me dan meteen een heel praktisch voorbeeld geven, want men kan een decreet goedkeuren waarvan men vindt dat het leuk is, een goed idee is, waarmee men denkt politiek mee aan de slag te kunnen, waarmee men denkt de indruk te geven iets te doen voor de mensen, maar heeft het een reële impact?

De Vlaamse Regering heeft vorige week een maatregel genomen waarbij voor een onbewoonbaar verklaard pand gedurende vijf jaar een vrijstelling van onroerende voorheffing wordt verleend. De centen die de stad of de gemeente daardoor mist, krijgt ze nota bene terug. Een tweede maatregel die de Vlaamse Regering heeft genomen was, voor leegstaande ruimten boven een winkel, eveneens de onroerende voorheffing gedurende vijf jaar kwijt te schelden, om te proberen daar bewoning te krijgen. Nu kom ik tot het punt van mevrouw Pira. De

Vlaamse Regering heeft een maximum vastgelegd op 1000 euro per jaar. Je kan je dus de vraag stellen of 5000 euro een voldoende budget is om de ruimte boven een winkel bij wijze spreken bewoonbaar te maken. Ik ga een voorbeeld geven van wat dit instrument zou kunnen doen. Ik ga het alvast voorstellen. Het zou mogelijk zijn dat de stad die maatregel van de Vlaamse Regering voor een aantal onbewoonbare panden aangrijpt en verlengt. De stad zou de vrijstelling kunnen verlengen met tien jaar. Dan kom je aan een budget van 15.000 euro, en dat heeft wel een impact, want met 15.000 euro kan wel een aparte ingang aan een winkelpand worden gemaakt om een leegstaande ruimte boven een winkel bewoonbaar te maken. Met 15.000 euro is er wel een budget voor een keuken, een badkamer, dubbele beglazing voor de hele woning, voor een dak. Dat zijn budgetten die daar werkelijk voor nodig zijn. Dus ja, omdat we dit voorstel van decreet goedkeuren, maken we een instrument dat wel de impact kan hebben om ruimtes die vandaag niet worden gebruikt, wel te gaan gebruiken voor wonen.

Er is een bijkomend effect, waar zelden of nooit naar wordt verwezen. Men zegt altijd: betaalbaar wonen, dat is de markt. Ik ben een econoom. De markt is vraag en aanbod. Als men in een stad zoals Leuven 1000 ruimtes, van onbewoonbaar verklaarde panden tot ruimtes boven een winkel, bewoonbaar maakt, dan komen er duizend bewoonbare elementen meer op de markt. Het aanbod stijgt. Wat is het gevolg? Bij het minste zal de prijs milderden of zelfs dalen, omdat het aanbod is gestegen. Er is nog een bijkomend effect, financieel. Er wordt gezegd dat deze maatregel de gemeente geld zal kosten. Dat is juist, op korte termijn. Elk van die panden die morgen bewoond is, brengt wel op, en vandaag niet, tenzij er een of andere taks werd op geheven. Als men 1000 woningen bewoonbaar kan maken, in bijvoorbeeld een stad als Leuven met meer dan 100.000 inwoners, dan heeft men 1000 keer personenbelastinginkomsten. Dan heeft men 1000 keer andere inkomsten, van retributies en gemeentelijke belastingen. Het zou wel eens kunnen, als men de rekening juist maakt, dat het een maatregel is die niet eens kost, maar zelfs opbrengt. Maatschappelijk brengt hij in ieder geval wel op, want elke onbewoonbaar verklaarde woning in een stad is een klein kankervlekje dat moet worden weggewerkt. Elke ruimte boven een winkel die niet gebruikt is, is een opportuniteit die weg is.

Men zou nog verder kunnen gaan. Een stad heeft zijn eigen bouwverordening. Die zou op een of andere manier kunnen bepalen dat, als het gaat om ruimtes boven winkels, die ruimtes niet te groot moeten worden gemaakt. Dan heb je meteen ook een mogelijk instrument om de problematiek van wonen voor singles aan te pakken. In Leuven is dat een belangrijke problematiek: op 46 procent van de adressen in Leuven wonen singles. Heel weinig beleid wordt naar hen gevoerd. Dat is een typisch voorbeeld waar specifiek een beleid kan worden gevoerd naar de singles.

Dat zijn een aantal voorbeelden die ik geef om duidelijk te maken dat dit instrument binnen de lokale autonomie, met eigen beslissingen wel impact kan hebben en wel degelijk concreet resultaten zal kunnen geven.

In die zin, mevrouw Pira, denk ik dat u dat voorstel van decreet eigenlijk mee zou moeten goedkeuren. U moet niets, want wij zijn liberalen. Ik moet ook niet aandringen, anders hebben we politiek geen reden meer om op de groenen hun kap te zitten, want ze zijn tegen betaalbaar wonen. Als we dat simpel zeggen, is dat zo, maar ik zal dat niet zeggen. Hoewel, ik zal dat wel zeggen, want het zijn binnenkort verkiezingen.

Maar u zou toch eens moeten nadenken... (*Opmerkingen*)

Ik ben zo wel, ik geef het toe. Het zijn binnenkort verkiezingen, dus we gaan dat dan doen. Nee, nee.

Ik geef toch maar aan dat het eigenlijk een goed instrument kan zijn als het goed wordt ingevuld, en dat het impactvol kan zijn.

Voorzitter, collega's, ik wil afsluiten met een kleine noot, met het bedanken van Jos en Koen. Ik wil Jos en Koen bedanken omdat ze dit voorstel mee hebben gedragen, en ik wil toch ook eens hebben gezegd dat het bijzonder aangenaam is in een parlement als je samen eenzelfde doelstelling nastreeft, als je zonder te zeveren tegen elkaar zegt: 'Kijk, we hebben een doelstelling, het moet goed zijn, we moeten dat vragen aan de Raad van State en als het kan, dan gaan we dat doen.' Ik heb het bijzonder aangenaam gevonden dat we daadwerkelijk in dit Vlaams Parlement decreten kunnen goedkeuren op voorstel van parlementsleden – het is niet alleen mijn voorstel – waarmee finaal zeker impactvol goede dingen kunnen worden gedaan voor de burger. Want daar is het uiteindelijk allemaal om te doen: hoe kunnen we betaalbaar wonen werkelijk in de praktijk brengen in elke stad en elke gemeente? Jos en Koen, bedankt voor uw steun, en ook aan het hele parlement dank voor het eventueel goedkeuren. *(Applaus bij de meerderheid)*

Ingrid Pira (Groen): Mijnheer Daems, ik vind het eigenlijk spijtig. In de commissie hebt u mij bedankt voor onze onthouding. *(Gelach)*

En nu staat u daar te zeggen dat wij eigenlijk tegen betaalbaar wonen zijn. Een typische politicus. *(Opmerkingen. Applaus)*

Maar goed, wij hebben enkel twijfels bij de effectiviteit van het instrument, maar wij staan volledig achter uw doelstelling, uiteraard.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1460/4)*

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de Vlaamse sociale bescherming – 1474 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Aangehouden stemmingen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 14, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 13, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 2.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
70 leden hebben neen geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 2.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 2 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 15, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 6.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 16, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 6.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 6.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 6 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 17, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 63.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 63.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
25 leden hebben zich onthouden.

Artikel 63 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 18, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 80.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
71 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 80.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 80 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 19, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 92.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 92.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Artikel 92 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 20, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, op artikel 141.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
15 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
13 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 141.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

98 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
71 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Artikel 141 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 21, van Bart Van Malderen, Freya Van den Bossche en Jan Bertels, tot invoeging van een hoofdstuk 5/1, dat bestaat uit een artikel 154/1.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
22 leden hebben ja geantwoord;
72 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 16

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
70 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 24 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid
– 1485 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 17

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van de wettelijke bepalingen over de basiskennis van het bedrijfsbeheer
– 1536 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Rik Daems, Jos Lantmeeters, Koen Van den Heuvel, Nadia Sminate, Peter Van Rompuy en Matthias Diependaele houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van [...] over het lokaal bestuur, wat de verfijsning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft (opschrift gewijzigd door de plenaire vergadering: ... houdende wijziging van artikel 41 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat de verfijsning van de belastingbevoegdheid van de gemeenteraad betreft)
– 1460 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
6 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, op woensdag 9 mei 2018, de Dag van Europa, ontvangen wij niemand minder dan de heer Jean-Claude Juncker, voorzitter van de Europese Commissie, in het Vlaams Parlement.

Hij zal bij die gelegenheid om 14 uur de plenaire vergadering toespreken.

De actuele vragen en de andere agendapunten zullen worden behandeld aansluitend op het bezoek.

Graag doe ik een warme oproep tot alle Vlaamse volksvertegenwoordigers en alle Vlaamse ministers, hier afwezig, om de plenaire vergadering van woensdag 9 mei 2018 vanaf 14 uur bij te wonen.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dan heb ik nog een mededeling voor we afsluiten: mevrouw Pira is vandaag jarig. (*Applaus*)

De leeftijd kunt u vinden in haar biografie op de website van het Vlaams Parlement. (*Gelach*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 9 mei 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.23 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Manuela Van Werde: ambtsverplichtingen;

Paul Van Miert: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, Yamila Idrissi, Lies Jans, Ann Soete, Freya Van den Bossche: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Willem-Frederik Schiltz

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Bart Dochy, Michel Doomst, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele,

Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van

der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Ward

Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Tine van der Vloet, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele,

Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete

Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Stefaan Sintobin, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls,

Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De

Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy,

Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Björn Rzoska